

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

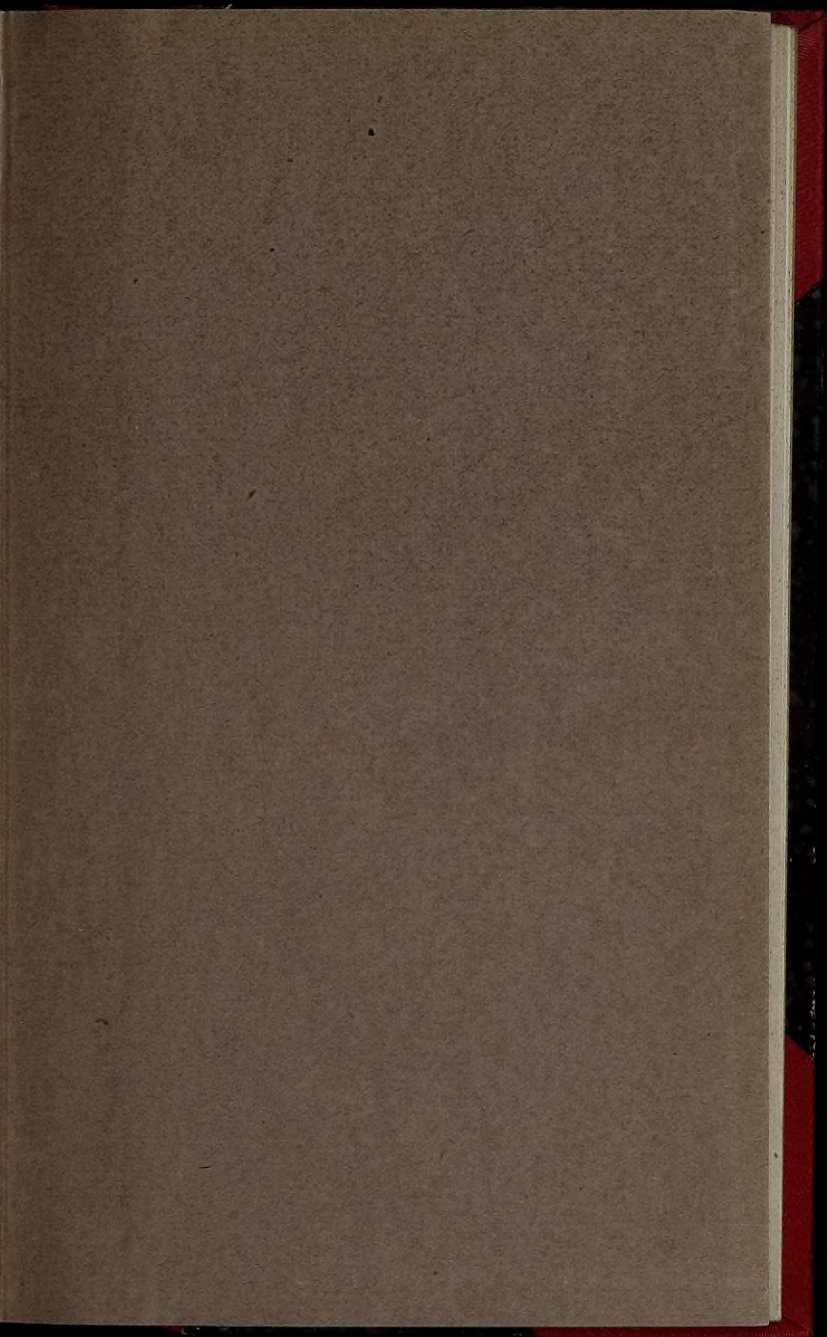

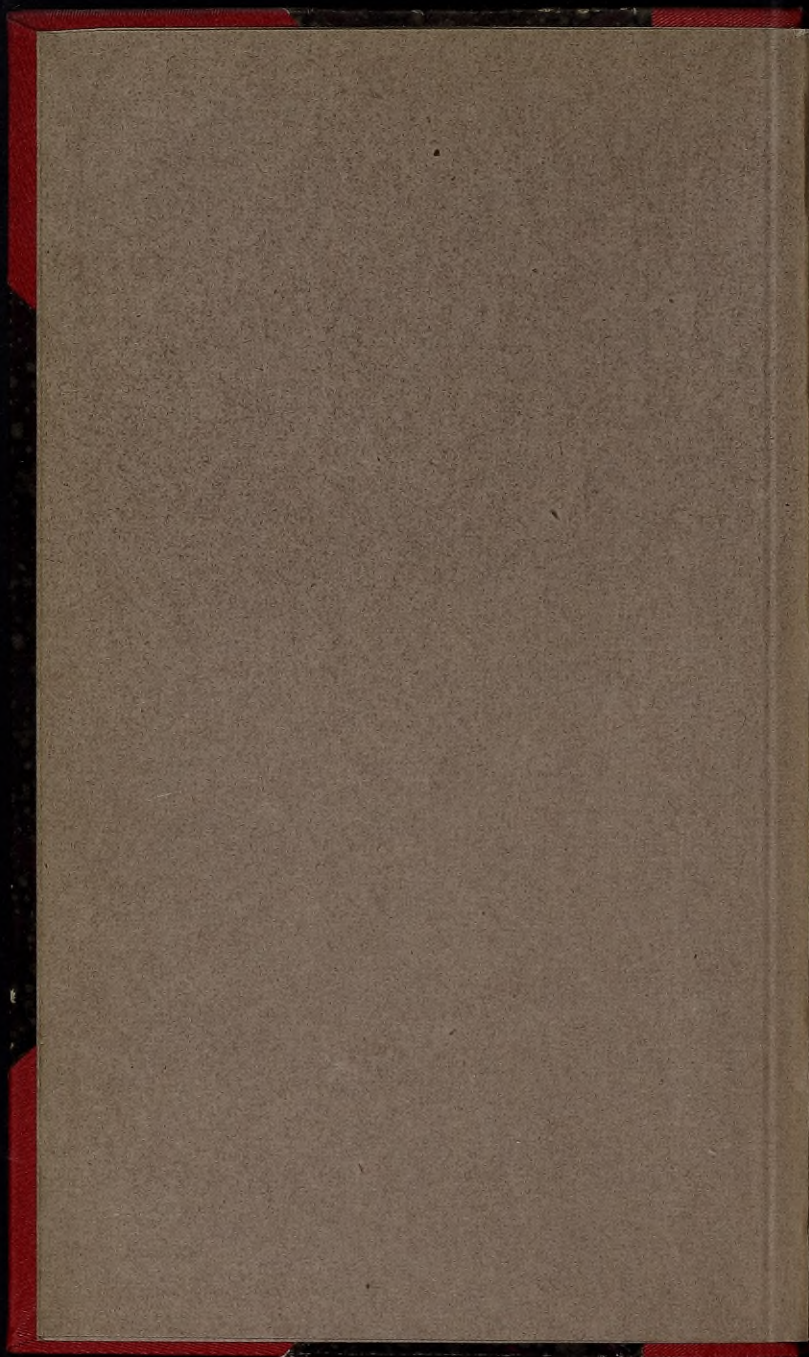
LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

VIII
50

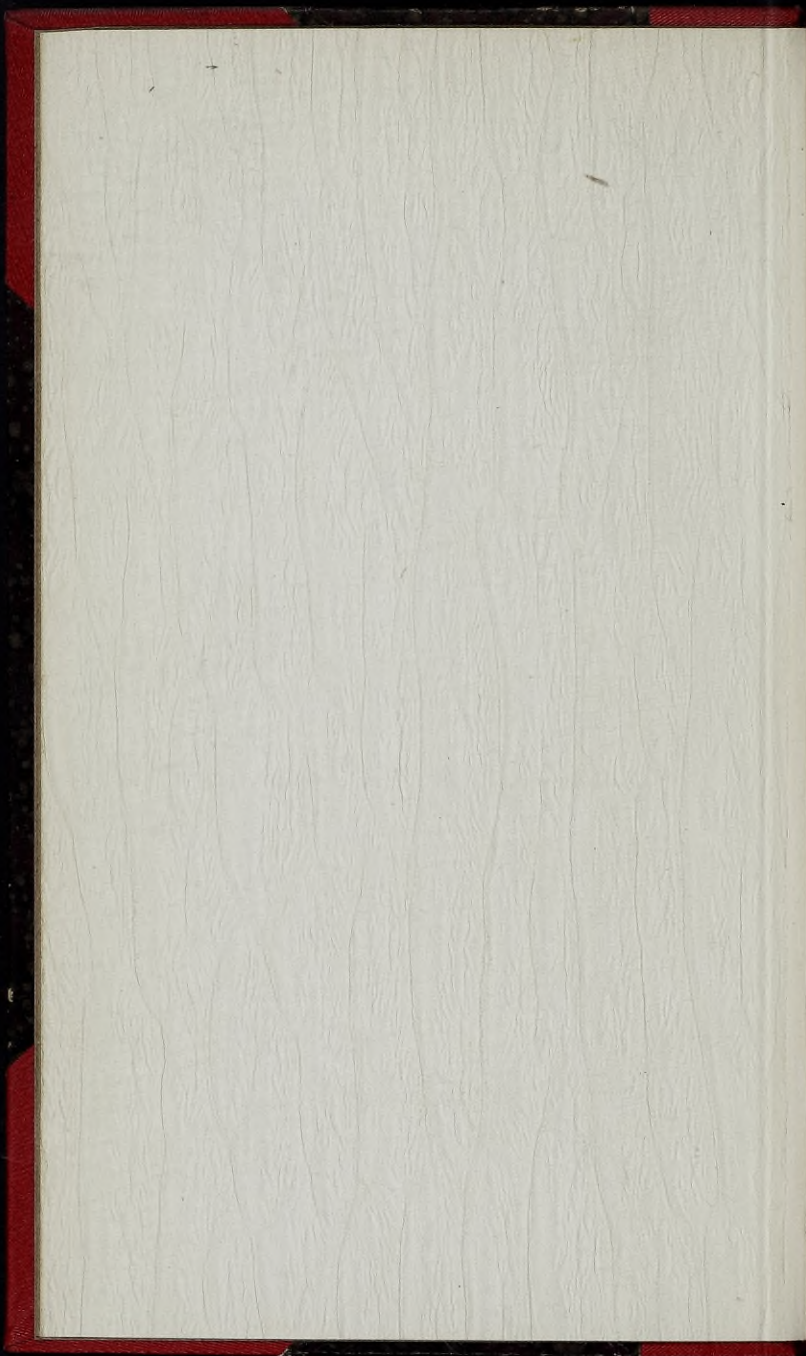
Halfdan Rune.

Regeringen

Synd

Mågra blad ur en familjehistoria.

Stockholm
W. & B. Siléus Förlag.

SYND

NÅGRA BLAD UR EN FAMILJEHISTORIA

AF

HALFDAN RUNE

(pseudon. of Anders Gustaf Segersteen)

STOCKHOLM
WILH. SILÉNS FÖRLAG.

STOCKHOLM
ISAAC MARCUS' BOKTR.-AKTIEBOLAG
1897.

FÖRSTA KAPITLET.

Vid sjön Säfvens södra strand, i en af mellersta Sveriges naturskönaste provinser, ligger den stora fideikommisssegendomen Viby.

Den slottsliknande manbyggnaden omgifves af en väl vårdad park, bestående af åldriga löfträd. Stället ger intryck icke endast af förmögenhet, utan äfven af gammaldags aristokrati.

Oaktadt denna förnäma prägel, räknar egendomen sina anor ej längre tillbaka än ungefär halftannat århundrade. Förut var Viby endast en större bondgård, men den då varande ägaren inköpte de kringliggande gårdarne, och sedan dess har egendomen med hvarje ny ägare ytterligare förökats genom nya jordinköp.

Denna redan då ansenliga possession ägdes i början af innevarande århundrade af assessor Vilgott von Helling, en man, som från intet arbetat sig upp till den förmögenhet och samhällsställning han nu ägde. Till följd af sina med-

borgerliga förtjänster hade han blifvit upphöjd i adligt stånd. Han hade aldrig varit gift. Den enda önskan han i lifvet haft var att kunna skapa sig förmögenhet och denna önskan hade också, tack vare hans oförtrutna arbete och till girighet gränsande sparsamhet, blifvit uppfylld.

Af sina egendomar hade han ett par år före sin död stiftat ett fideikommiss, och till sin närmaste innehafvare af detsamma utsett en sin systerson, Hans von Sporn, hvilken i egenskap af förvaltare vistats vid Viby de sista åren af assessorns lefnad.

Hans von Sporn var son af en adlig underofficer, hvilken genom omåttligt förtärande af rusdrycker ådrog sig en för tidig död. Något högre mått af intelligens ägde ej den unge fideikommissarien, men han var girig i ännu högre grad än den gamle assessorn, morbrodern, någonsin varit.

* * *

Hans von Sporn har, när vår berättelse börjar, i snart femton år varit innehafvare af fideikommisset. Han drifver landtbruket rationellt, och Viby gäller i fackmanskretsar för att vara en mönstergård.

Men älskad är han ej af sina underhafvande. Han är en kall, hjärtlös egoist, hvilken icke

tyckes besjålas af någon annan känsla, än önskan att kunna föröka sin förmögenhet. Han riktigt fråssar af glädje, när han något år i ovanligt hög grad kunnat uppdrifva egendomarnes afkastning, eller då han ytterligare kunnat nedpressa utgifterna. Han lefver en enstörings lif, umgås med ingen, och ingen af grannarne söker heller närma sig honom. Han vill vara i fred och han får det också.

Rundt omkring honom råder fattigdom, men hvad bryr han sig väl därom! Utmärglade och kraftlösa gå arbetarne ute på fälten; kreaturen ha det bättre än de. En dof förbittring råder i sinnena, ett dämpadt knot höres, men sällan tränger det fram till honom, den girige där uppe i den slottlika manbyggnaden, där han rufvar öfver sina skatter och är nära att förtäras af törsten efter guld, mera guld.

Då han visar sig ute, går han stel och rak, med de tunna läpparne fast sammanbitna, vårdslöst besvarande de slafviskt ödmjuka hälsningar, hvarmed han mottages.

Han vet att han är hatad, men han vet också, att han är fruktad. Penningen är den trollstaf, hvarmed han regerar, och han vet att deras ytterliga fattigdom tvingar dessa människor att kvarblifva där de äro. Han vet, att de äro för svaga att resa sig mot förtryckaren. De äro födda till slafveri, de och deras barn,

hvilka, så fort de kunna uträtta det minsta, släppas ut på fälten, där de dagen i ända få ligga och rensa bort ogräset, under det solen steker deras halfnakna kroppar. Om någon af dessa arbetare skulle rymma och på det sättet söka afskaka sig oket, så vet han allt för väl, att lagen är på hans sida emot dem, ty de äro lagstادت statfolk och stå under tjänstehjonsstadgan.

Bland de »förbättringar» han gjort, är nämligen alla torplägenheters indragning till hufvudgården. Visst klagade och jämrade sig de stackars människorna, som i flere generationer bebott och brukat torpen, odlat jorden, brutit sten och lagt ned hela sin arbetskraft på de omgivande åkertäpporna, men hvad kom det honom vid! Han lade jorden direkt under gårdens bruk, och de af lägenhetsinnehafvarne, som ville, finge taga tjänst som statare; de öfriga ägde ju rätt att afflytta. Han ville visst icke tvinga dem att stanna kvar om de ej voro nöjda.

Om den gamle assessorn nu kunnat se allt som tilldrog sig, skulle han nog ha funnit, att han lämnat sin förmögenhet i »värdiga händer», ty de skatter han samlat, ökades för hvarje dag.

Denna ökning kostade dock tårar och möda, och förbittringen blef med hvarje dag allt större, knotet högljuddare.

Men under sin stora marmorvård hvilade den gamle assessorn, glömd af alla. Det hade ju icke varit stort bättre i hans tid!

* * *

Det fanns dock en på godset, som icke klagade öfver sin lott.

Men så hade han också sålt sitt enda barn till den girige där uppe. Och nu njöt han icke så få förmåner härför.

Då alla torpen indrogos, fick han sitta kvar vid sitt och erhöll till och med åtskillig lindring i dagsverksskyldigheten.

Men hvar Lisa Hiller gick fram, drog sig den andra ungdomen undan. Ingen ville pläga umgänge med henne, ty hon var ju hans, tyrannens, älskarinna. Hvad hon föraktades härför, och hvad hennes far föraktades! Men gamle Hiller endast smålog. Hvad gjorde väl det, att han uppoffrat dottern? Inte led hon något däraf; hon fick ju allt hvad hon ville, och föräldrarne hade icke annat än vunnit härpå.

Barnet, som hon fått, var en vacker, läraaktig flicka. Hon liknade inte alls honom, utan i stället sin mor, och att *hon* var ortens vackraste kvinna, *det* kunde ingen förneka.

Ofta gick han dit upp till Brotorpet, och då kunde man för ett och annat ögonblick få

se, att äfven han var människa. Det funnos åtskilliga, som talade om där ute i bygden, att de sett honom rulla omkring på gräsplanen där utanför i lek och ras med den lilla flickan, hvilken icke alls fruktade honom. Han lekte med henne, då han trodde sig obemärkt, men när han så återvände hem igen var han lika stel, lika kall och otillgänglig, som någonsin förut.

Men ibland om söndagseftermiddagarna kunde han låta Lisa och flickan följa med sig på en åktur. Han sökte aldrig hålla sin förbindelse med Lisa hemlig och hvarför skulle han också ha gjort det? Var han inte herre öfver *alla* sina underhafvande och gjorde han icke hvad han behagade? Han skulle vilja se den i ansigtet, som vågade klandra hans gärningar.

Barnet var den länk, som tycktes förena honom med människorna. Den lilla flickan var den enda som kunde få de där ständigt samman slutna läpparne att öppna sig till ett småleende.

Men när Lisa en dag flyttade fram till herregården, och han sedan lefde i öppet konkubinat med henne, ansåg sig församlingens kyrkoherde icke längre böra tiga, utan uttala ett varningens ord.

Han kom till Viby en eftermiddag och blef genast införd till godsherren, hvilken sköt fram en stol och bjöd honom taga plats.

Prästen hostade och visste knappt huru han skulle börja. Nu kände han, att alla hans ord skulle vara förspilda, att han ingenting skulle kunna uträtta med sitt besök, men då han kommit hit, ville han ändå säga några ord.

— Det är i en högst delikat sak jag kommit i dag, började han.

— Och det är?

Tonen lät hård och sträf.

— Jo, jag har kommit med anledning af Lisa Hiller... och...

— Nå, hvad vill ni säga?

— Att vi... som stå högre böra föregå det egentliga folket med goda exempel.

Sporn reste sig.

— Jag vill endast säga er, att jag icke tillåter någon blanda sig uti mina göranden och låtanden. Jag har intet som hälst behof af edra råd och ännu mindre af edra varningar. Var god och kom ihåg det för framtiden!

Han gick hastigt ifrån honom in i ett annat rum, och prästen hade intet annat att göra än återvända hem med oförrättadt ärende.

Ingen hälsade numera på Lisa Hiller, då hon kom ensam. Och pigorna lydde henne endast af fruktan för husbonden; henne föraktade de så djupt, att hon borde både ha sett och känt det.

Men hvad bekymrade hon sig därom! Hon

hade en gång gifvit sig den onde i våld, hon hade beträddt syndens väg och för henne gälde det nu endast att draga största möjliga fördel däraf.

* * *

Och så hände det sig, att Hans von Sporn en dag blef sjuk.

Han hade förkylt sig, då han varit ute och sett på en nyodling. Det var tidigt på våren, och kölden fanns ännu kvar i luften. Det låg ismassor ännu uppe på bergen och i skogarne; endast i dällderna hade solen förmått smälta snön.

Och nu låg han där sjuk, för första gången på många, många år. Han rasade öfver denna motgång, som han kallade det, men han var för svag att stiga upp.

Och så kom läkaren, och han skakade betänksamt på hufvudet. En svår lunginflammation, som lätt kunde taga en elakartad vändning! Största försigtighet var af nöden. Han föreskref åtskilliga läkemedel, lofvade att återkomma påföljande dag och reste så sin väg.

Lisas tankar voro ej de gladaste. Tänk, om han nu dog, dog utan att hinna tillförsäkra henne och barnet några medel till uppehälle! Det visste hon ju, att, då barnet ej var erkändt, hans släktingar skulle komma och taga allt-

sammans. Och då skulle de två stå där på bar backe. Hon måste tala med honom. Ännu var det tid, att ordna allt, ännu fanns han ju i lifvet.

Och när hon så på natten satt vid hans säng, började hon tala om barnet.

Han lyssnade uppmärksamt till hvad hon sade, han visste att det var sant; de skulle stå där på bar backe, om han dog, de enda två, för hvilka han haft något hjärta.

Och så låg han där tyst. Hans ögon voro slutna, och Lisa trodde att han sof, men han sof icke; hans tankar arbetade, och han grubblade öfver hur han skulle kunna lösa denna fråga, en fråga, hvarpå han aldrig förut tänkt, men som han nu icke kunde lämna.

Skulle han männe låta upprätta ett testamente å all sin lösa egendom till barnets förman? Men om han så gjorde, skulle fideikommisset, den dyrbaraste af hans egendomar, ändå öfvergå till personer, som han icke ens kände till namnet, aflägsna släktingar. Och fideikommissbrevet kunde han omöjligt transporterera på barnet, det stred emot bestämmelserna i detsamma. Den, som skulle komma i åtnjutande däraf, måste vara född af äkta börd.

Ah, om han skulle? . . .

Men det vore ju allt för galet! Om han då blef frisk igen, och frisk *ville* han bli . . .

Men den där tanken återkom ändå. Om han skulle gifta sig med Lisa?

Han borde väl ändå en gång tänka på att gifta sig och det var inte så lätt för honom, att få en kvinna af börd eller ens en borgerlig kvinna med förmögenhet. Och på *det* sättet vore ändå inte barnet hjälpt, och det var *detta* barn, han ömmade för.

Om han skulle?

Och så tänkte han på hvad folk skulle säga, om han gifte sig med sin älskarinna, en kvinna af folket.

Ah, han hade ju aldrig förut bekymrat sig om hvad människorna tänkte och hvarför skulle han då göra det nu? Förhållandena blefvo ju icke det minsta ändrade genom detta giftermål, icke alls, mera än att egendomarne odelade en dag öfvergingo till dottern.

Nå väl, han ville fatta sitt beslut! Han ville så fort dagen inbröt sända bud på prästen, om söndag skulle alla tre lysningarne afkunnas, och efter gudstjänstens slut skulle de vigas.

Han kunde ju kanske ändå dö, och då vore det bäst, om allt vore klart. De där slägttingarne, som han icke kände, men som tvifvelsutan önskade, att han skulle dö utan bröst-arfvingar, skulle bli grundligt lurade. Han skulle med detta giftermål tillintetgöra alla de förhoppningar de möjligen hyste att få ärfva honom.

Han riktigt log i sitt hjärta vid tanken härpå.

På morgonen sände han bud efter prästen. Denne kom också, förvånad öfver en dylik kallelse. Hvad kunde nu stå på?

Hans von Sporn hade på alla dessa år icke bevistat gudstjänsten en enda gång. Han hade icke mera än en gång varit inne i kyrkan och det var, när gamle assessorn begrafdes. Då prästen sist var på herregården hade han ju blifvit så godt som bortvisad.

Och nu kallades han dit!

Men ännu mera förvånad blef han, när von Sporn framstälde sin önskan till honom. Han trodde, att samvetet vaknat under sjukdomen. Att egoismen låg till grund äfven för denna handling, det kunde den beskedlige, men föga klarsynte prästmannen icke förstå.

* * *

På söndagen fick folket mycket att tala om! Lysning hade afkunnats mellan kammarjunkaren — han hade en tid förut blifvit utnämnd därtill — och godsägaren välborne herr Hans von Sporn och hemmadottern, såsom hon kallades i lysningen, Lisa Hiller från Brotorpet.

Och denna lysning afkunnades både för första, andra och tredje gångerna!

Låg han männe för döden, den blodsugaren?

Det vore väl om den onde tog tillbaka sitt lån! *Värre* husbonde kunde de i alla händelser aldrig få, men väl en bättre. De hade intet att förlora, men måhända något att vinna.

Men på samma gång voro de afundsjuka på Lisa, hon som nu skulle bli hans fru, eller kanske, hvilket ju vore ännu bättre, hans enka.

Jo, jo, de som lefva i synd och last ha ofta den största framgången! Dygd och ärbarhet tyckes bli sämre belönade än det orätta! Nu skulle man få se hur den liderliga slynan hädanefter skulle sätta upp näsan!

Och hennes föräldrar sedan! Nu skulle de väl spricka af högfärd. Naturligtvis skulle äfven de flytta fram till slottet! Ja, Gud bevare oss, för sådana tider, vi nu lefva i!

Men medan folket fälde dessa domar, riktigt sprudlade det inom Lisa af undertryckt fröjd. Så skulle hon ändå bli ansedd som en ärlig kvinna, en mans äkta hustru! Hädanefter skulle hon nog veta att »kväsa» dem, som förut föraktligt rynkat på näsan åt henne! Hon skulle minsann hädanefter låta dem veta, att det var hon, som var matmor i huset, som också hade någonting att säga till om.

* * *

På eftermiddagen vigdes de. Hennes föräldrar voro där som vittnen, annars var ingen inbjuden, och så fort vigseln försiggått fingo både de och prästen aflägsna sig.

Men sedan allt var gjordt, kände Hans von Sporn det som om han ångrat sig. Men hvad tjänade det väl till att ångra, nu, då ånger ej tjänade till det allra minsta? Nu var saken ändå som den var, och någon förändring var nu icke möjlig.

Men så tänkte han på, att någon skada egentligen icke var skedd. Hade han gift sig med någon annan, hade han måhända nödgats lämna sina vanor, dessa vanor, som nu blifvit hans andra natur. Nu visste han ju att allt skulle förbli vid det gamla och att han fortfarande skulle hafva oinskränkt makt i huset. Hade han blifvit gift med någon annan, skulle han måhända nödgats dela denna makt med sin hustru.

Emellertid blef han återstæld från sin sjukdom. Men om han trott, att Lisa efter äktenskapet skulle vara samma lydiga, undergifna varelse, som förut, så märkte han snart, att han storligen misstagit sig.

Det dröjde icke länge, förrän hon tillvällat sig en del af makten och icke ens mot mannen hyste hon denna slafviska tillgifvenhet och underdånighet, som han förut funnit hos henne.

Men han teg, ty det var ändå i en sak, hon liknade honom: hon var lika girig som han.

Nu tycktes hon dock bli led vid denna ensamhet. Hon längtade efter något umgänge. Måhända ville hon lysa, måhända dock, att det *endast* var ensamheten som tryckte henne.

Hon gjorde därför besök hos några af granarne, men blef så kyligt mottagen, att hon aldrig förnyade dem. De kunde aldrig förgäta, att hon var endast torpardottern, sin mans forna älskarinna. Och så blef hon lika kall, slutet, stel och otillgänglig, som han var.

Men under allt detta växte dottern, Erika, upp och blef allt vackrare och vackrare. Hon tycktes icke taga intryck af den stelhet, den köld, som rådde i hemmet. Yr och glad var hon ständigt, tanklös fladdrade hon omkring; föräldrarne kunde ej bibringa henne någon högre grad af förfining eller bildning. Det rådde något af cynism, af råhet i hela hemmet, och den unga flickan tog intryck häraf. Hon var ett själfsvåldigt barn, men hennes oarter bestraffades aldrig. Hon fick växa upp i fullkomlig frihet.

ANDRA KAPITLET.

Några år ha förflutit. Erika är nu nära tjugu år gammal.

Allt vid Viby är sig likt, om icke möjligen den förändringen timat, att de båda makarne, kammarjunkaren och hans hustru började åldras. Han gick mera nedböjd än fordom, men det hårda draget omkring munnen var detsamma som förr, hans girighet också densamma, och ehuru han nödgades erkänna att han mistat en del af sin makt, hade han dock sitt gamla despotiska och egoistiska lynne kvar.

Lisa hade haft tillfälle att taga en lysande hämnd på sina fiender. Hon var nu, om möjligt, mera hård, kall och hjärtlös än mannen någonsin varit. Sina tjänarinnor regerade hon med järnris, och det fanns aldrig någon, som kunde härda ut längre än ett år hos henne. Det var icke respekt och ännu mindre aktning, utan i stället fruktan, de hyste för henne.

Den enda, hon ännu höjde sig för var man-

nen, men äfven öfver honom rådde hon, fastän på ett helt annat sätt. Hon iakttog gent emot honom detta lugna, bestämda och kalla sätt, som icke helt stöter bort, men som heller icke närmar tvänne personer till hvarandra. Händet dock någon gång, att han uttalade sin bestämda vilja i någon fråga, var hon villig att tyst och stilla foga sig därefter för att sedan, vid första lämpliga tillfälle, taga skadan igen i samma eller någon annan sak.

De enda striderna af någon betydenhet dem emellan gälde dock dottern.

Uppväxt, som hon var, i själfsväldig frihet, lade hon många oarter i dagen. Fadern, som med sin högre bildning bäst såg dem, sökte i någon mån stäffa hennes onda böjelser, men modern tog då alltid dotterns parti. Inte behöfde hon hållas i band, inte skulle hon tvingas som en vanlig bondflicka? Hon stod ju så högt öfver alla de unga kvinnorna i orten, och Erika skulle nog under alla förhållanden veta att iakttaga det passande.

Men tyvärr tycktes dock denna tro icke hålla streck. Erika begick den ena dårskapen efter den andra.

En brist var det, att hon aldrig kom i jämnårigt sällskap. Några främmande funnos aldrig på Viby, ty sedan Lisa med så stor köld blifvit mottagen hos grannarne vid sitt första och enda

besök hos dem, plögade ej heller hon umgänge med någon. Det var en dyster och enformig tillvaro de lefde. För de båda makarne gick det ju an, ty mannen höll sig af böjelse borta från allt sällskap, och hustrun, som till en början gjort det af tvång, hade nu blifvit van vid denna dystra enformighet.

Men för en ung flicka, full af lefnadslust och munterhet, var det icke så lätt att trifvas under dessa förhållanden. Ofta gjorde hon också, både sig själf och föräldrarne, den frågan, hvarför *hon* skulle vara dömd till detta klosterlif, då hon visste, att andra unga kvinnor fingo komma ut, voro firade och hade roligt.

Men därpå hade de icke något svar att gifva. Det var nu en gång så, och då *de* kunde vara nöjda därmed, så skulle väl också hon kunna vara det.

Följden häraf blef naturligtvis, att hvad hon saknade af jämbördigt sällskap det skaffade hon sig bland dem som stodo långt under henne.

Det var icke alls ovanligt, att hon om kvällarne, sedan föräldrarne gått till hvila, infann sig vid lekstugorna, där det icke alltid gick så rätt till och hon blef snart lika omtyckt för sitt folkliga väsen, som föräldrarne voro hatade.

Men att detta var till skada för hennes utveckling är ju alldeles tydligt.

De hade nog haft lärarinnor för henne, men dessa hade icke länge kunnat stanna på platsen. Hennes uppfostran var därför ytterst vanvårdad. Hon visste litet af hvarje, men ingenting helt. Det var som ett oredigt kaos alltsammans, ty hennes uppfostran hade saknat system och sammanhållning.

* * *

En dag var Hans von Sporn ovanligt nedstämd vid middagsbordet. På fråga hvad som oroade honom, omtalade han, att den gamle bokhållaren, som fanns vid Viby redan under assessorns tid, i dag uppsagt sin plats. Han ämnade flytta till en dotter, som nyligen gift sig.

— Nå, men du kan väl få en annan i stället, sade hustrun.

— Ingen, som jag kan lita på så bra, som Zachrisson. Han känner också till allting så väl. Jag vet inte hur jag skall kunna reda mig utan honom.

— Kanske han stannar kvar, om du talar med honom?

— Nej, han är bestämd. Den 24 oktober flyttar han. Jag måste resa in till staden för att söka skaffa en annan i hans ställe.

— Skulle inte jag kunna hjälpa dig med bokföringen, pappa? frågade Erika.

Båda föräldrarne skrattade.

— Jo, det skulle just vara, det! Du skulle inte hålla ut en vecka, äfven om du *kunde* bokföring. Men det passade för öfrigt inte.

Hon hade just tänkt sig detta som ett bra medel att fördrifva ledsamheten, men äfven denna utväg befanns vara omöjlig.

Så voro de tysta litet. Denna tystnad bröts dock af fadern, som sporde:

— Nå, men hvarför skulle du vilja bli min bokhållare? Du har det väl bättre som du har det.

— Jag har så tråkigt.

Hon sköt stolen ett stycke från bordet och lät händerna sjunka, under det hennes ansigte uttryckte trötthet och ledsnad.

— Om jag, som andra flickor fick resa, resa . . . långt . . . långt bort!

— Hm!

Men efter middagen samtalande de båda makarne om saken, och huru frågan ventilerades af dem, blef det beslutadt, att fadern redan samma dag skulle skrifva till en känd pension i Danmark och höra om hon på någon tid kunde få komma dit.

Efter några dagar kom också svar. Hon var välkommen när som helst.

* * *

Så reste hon en vacker vintermorgon. Hon var rent af hänförd vid tanken på att få komma ut i världen, denna värld, hvarom hon drömt, till hvilken hon längtat, som tycktes henne så lockande, så skön, så hemlighetsfull.

Och då fadern tog afsked af henne, han hade följt henne ända fram, fanns icke en tår i hennes ögon. Det var, tyckte hon, som om hon först nu började lefva.

Men Hans von Sporn reste hem med tungt hjärta. Det var som om han anat att något sorgligt skulle inträffa. Men hvad skulle väl kunna hända? Det var utan tvifvel alldeles onödiga farhågor han hyste. Erika var ju i godt förvar. Pensionen var välkänd och förestods af en högst aktningsvärd dam.

Han kunde således vara fullkomligt lugn.

Dagarne för de båda makarne gingo efter dotterns afresa långsamt, långsammare än förut. De voro föga fästade vid hvarandra. Han å sin sida hade visserligen till en tid, först i början af deras bekantskap, trott sig älska henne, men hon däremot hade aldrig för honom ägt någon varmare känsla. Det var hennes föräldrar, som rent af lagt henne i hans armar, sålt sitt eget kött och blod, men själf hade hon aldrig hyst den ringaste kärlek för honom.

Den dagliga sammanvaron hade dock gjort dem omistliga för hvarandra, och då han någon

gång var borta, väntade hon därför hans hemkomst med en viss oro.

Dottern var dock den som förenade dem. Båda älskade de henne, och då hon nu var borta, kände de sig, hvar för sig, så ensamma, så öfvergifna.

Sparsamt kommo också underrättelserna från henne. Sällan kom något bref, och då de fingo mottaga ett dylikt, var det så kallt och intetsägende. Hon talade om sina nöjen, något om sina kamrater och i hvarje bref bad hon om penningar.

De kunde icke förstå, hvartill hon använde alla penningar de skickade henne, men huru giriga de än voro, kunde de likväl ej neka dottern det allra minsta.

Så gingo ett par månader, utan att de erhöilo någon underrättelse från henne, men så en vacker dag — hon hade då vistats i pensionen något öfver ett år — skref hon och begärde en stor summa, icke mindre än tusen riksdaler.

Fadern tvekade dock, huru vida han skulle sända dem eller ej, men modern fälde utslaget.

— Men hon har ej alls angifvit hvad hon behöfver dem till, sade han.

— Hon har så godt hjärta . . . Troligen vill hon hjälpa någon af sina kamrater.

— Men jag har inte lust att bidra till hennes kamraters underhåll . . .

— Hon är ju vårt enda barn. Hon skall ju till sist ha allt.

Och hur det var, så fick hon äfven dessa penningar.

Men några dagar därefter kom ett bref till Viby från föreståndarinnan för pensionen. Hon omtalade, att hon nödgats skilja dottern från skolan och hemmet, på grund af hennes lättsinniga, för att icke säga lastbara lefverne. Hon hade befallt henne att stanna kvar, tills föräldrarna afhämtade henne, men hon hade föredragit att genast lämna pensionen. Hvar hon nu uppehöll sig visste hon ej. Emellertid hade hon gjort allt hvad i mänsklig förmåga stod för att återföra henne till dygdens väg, men hon fruktade för sin skolas anseende, ty om en där timad skandal blefve känd, skulle hon utan tvifvel mista alla sina elever.

Sådant var innehållet af detta bref, hvilket dock var hållet i så skonsamma ordalag som möjligt.

Fadern rasade, modern grät, men slutet af allt blef att den förre beslutade sig för att resa ned till Danmark, då hon icke hemkommit åtta dagar efter sedan hon lämnat pensionen.

Och han reste också, men hans resa var utan resultat; ingen visste, hvart hon tagit vä-

gen, och den bekymrade fadern nödgades resa hem med oförrättadt ärende.

Så mycket hade han dock fått veta, att hennes lif varit högst klandervärdt. Hon hade stiftat bekantskap med en ung man och om nätterna, då alla i pensionen sofvo, stulit sig ut för att möta honom. När detta blef bekant, hade föreståndarinnan nödgats relegera henne.

Men detta var icke allt. Föreståndarinnan trodde att hon råkat i en högst fatal ställning, att hon icke längre var — ensam. Detta sade hon dock icke med bestämdhet; men hon hade varit så besynnerlig den sista tiden och allt tydde på att hon nu en tid ämnade hålla sig dold.

* * *

Det blef en långsam och dyster tid för de båda. De träffades sällan mera än vid måltiderna och nu tycktes de alldeles undvika hvarandra.

Sporn anklagade sig för att han gift sig under sitt stånd. Det var ju klart att det till slut skulle gå illa. Då modern var en kvinna af folket, var det ju gifvet, att afkomman skulle bli dålig. Han glömde, den adlige kammarjunkaren, att hans egen mor var af ofrälse börd, liksom han också glömde, att fädernas

synder drabba barnen. Han såg nu sin hustru med ovilja och han skulle icke haft det minsta emot, om han blott vunnit någonting därpå, att skilja sig från henne.

Men hur det var kunde han ändå aldrig låta bli att tänka på dottern. Hon var ändå den enda, för hvilken han hyste en varmare känsla.

Hustrun led dock måhända ännu mera. Hon såg i allt detta en vedergällning för sin egen synd, ett Guds rättvisa straff för det hon under årtal lefvat tillsammans med mannen, utan att vara hans hustru och utan att älska honom. Nu var hon ju hans maka, men hon hade *aldrig* älskat honom, aldrig älskat annat än hans förmögenhet och den ställning, till hvilken han höjt henne.

Tänk, om hon aldrig mera fick se dottern! Om denna aldrig mera återvände till fädernehemmet, eller, om hon återkom, och fadern visade bort henne från huset, då hon dragit skam och vanära öfver sitt namn!

Hon vågade icke tänka härpå.

Hon kände sig så ängslig, så orolig, så full af bekymmer.

* * *

Så hade mannen sent en afton gått ut. Han dröjde borta ovanligt länge, och hon började undra hvad som gjorde att han dröjde ute.

Hon sände ett bud ut för att söka honom. Nu var hon så rädd för allt och hon hade på sista tiden sökt bli så öm emot honom, liksom hade hon därmed velat försona sina synder.

Det dröjde länge innan budet kom tillbaka, men så fick hon höra steg utanför. Hon gick själf ut och öppnade och nu fick hon se några af gårdens karlar, som buro honom emellan sig. Store Gud, hvad hade händt? Han var blodig, kläderna voro nedsmutsade och han var blek och sanslös.

Hon sade ingenting, blott visade männen vägen in. De nedlade honom på en soffa. Hon böjde sig ned öfver honom; han andades, fastän svagt.

— Säg till Hans, att han genast sätter för de snabbaste hästarne och far in till staden för att hämta doktorn!

Hon talade lugnt.

Kort därefter hörde hon bullret af vagnshjulen; hennes befallning hade ögonblickligen blifvit åtlydd.

Och så tvättade hon blodet af hans ansigte. Han hade flere stora sår i hufvudet. Hon afklädde honom och med en öfvernaturlig kraft bar hon honom till sängen.

Och nu satte hon sig där invid, allt ibland borttorkande blodet, som sipprade fram ur såren, under det hon väntade på läkaren.

Men ute vid ladugården stodo några drängar, hviskande med hvarandra.

— Hvem har gjort det?

— D'ä inte godt att veta, men d'ä honom väl un'dt.

— Tyst, tyst, någon kan höra't!

— De' bryr jag mej inte om. Må de gärna höra't.

— Tror ni inte, sade en annan, att d'ä Karl Per på Mon, som gett honom betalt för att han körde far hans te' fattigstuga, fastän han tiggde å ba' att få bo kvar, när han själf byggt stuga' och odlat landen omkring?

— Jo, kanske de', sade en annan, jag såg Karl Per, hur blek han vardt, när gubben fördes bort och jag såg hur han knöt händerna.

— Hm!

— Ja, rätt va' de' ändå . . .

— D'ä' väl att ingen af oss sett'et.

— Ja, vi kan inte vittna . . .

Timmarne runno långsamt hän, innan läkaren kom. Kammarjunkaren hade ej återfått sansen. Skulle hon aldrig mera få tala med honom? Skulle han dö så hastigt?

Så kom läkaren till slut. Han undersökte sorgfälligt såren, lade förband på dem och vände sig sedan till henne, som tyst suttit kvar på samma plats.

— Det vore måhända bäst att skicka bud

efter länsmannen, sade han kort, men vördnadsfullt.

— Länsmannen?

— Ja.

— Och hvarför?

— Jo, kanske kammarjunkaren har något meddelande att lämna honom, då han återfår sansen.

Hon reste sig med möda och gick ut för att sända bud till länsmannen.

Så återvände hon in.

Hon såg frågande på läkaren.

— Det är omöjligt för mig, att ännu kunna säga något med visshet, sade denne, men det är ett svårt fall . . . ett mycket svårt fall.

Fram på morgonen uppslog han ögonen och såg sig omkring med en förvirrad blick. Den första hans ögon föllo på, var hustrun.

Hon gick fram till sängen och lutade sig öfver honom.

— Hur känner du dig? frågade hon.

— Jag vet inte . . . jag blef öfverfallen, då jag skulle lämna ladugården.

Läkaren, som kvarstannat hela natten, öppnade dörren till närgränsande rum, och kronolänsmannen inträdde.

Han gick fram till sängen, medan läkaren lutade sig öfver den sjuke och sade:

— Jag kallade hit kommissarien, ifall ni har något meddelande att lämna honom.

— Nej, det var så mörkt... jag kunde icke se hvem det var...

— Ni kan icke uppgifva något, som kan tjäna som ledning vid den blifvande undersökningen?

— Nej.

Läkaren förbjöd nu, att någon fick tala med honom. Länsmannen lämnade rummet för att börja sina undersökningar.

Men på sin bädd vred sig den sjuke i feberplågor, medan hustrun och läkaren sökte göra allt för att villfara hans minsta önsknigar och i någon mån lindra plågorna. Det var, som om hon just nu, då han låg där hjälplös, fattat kärlek till honom. Så öm, som hon nu visade sig, hade hon aldrig förr varit emot honom.

Alla ansträngningar från såväl läkarens som hennes sida voro dock förspilda. Sårfebern plågade honom svårt, och hjärnan hade blifvit skadad af de svåra slagen.

Han lefde ett dygn, men påföljande natt afled han, efter att nästan hela dygnet ha legat sanslös.

* * *

Det var ett svårt slag för maken detta! Dottern borta, mannen död. Hon stod där alldeles ensam.

På många, långa år hade hon icke gråtit, men nu kastade hon sig framstupa på en chäslong och snyftade våldsamt. Allt omkring henne såg så mörkt ut; hon visste icke hvad hon skulle taga sig till, hvad hon ville. Hon kunde omöjligt tänka redigt.

Men den första häftiga smärtan lade sig snart, och ett par dagar efter dödsfallet var hon lika stel, kall och otillgänglig som förut.

Och så fick han en storartad begrafning, och på hans graf restes en hög marmorvård.

TREDJE KAPITLET.

Det slag, som nu drabbat den stackars kvinnan, tycktes göra, att grannarna blefvo mera vänligt stämda emot henne. De ömmade för hennes olyckor. På begrafningen hade de mangrant infunnit sig och äfven efter densamma visade de henne, både i ord och handlingar, sitt deltagande.

Vid bouppteckningen, som förrättades omkring en månad efter kammarjunkarens död, stod major Östfeldt på Spånga enkan bi, och hans hustru och barn voro nästan dagliga gäster på Viby.

Men oaktadt all den vänlighet, som nu visades henne, hängde tanken på dottern som ett tungt dok öfver hennes själ, som en alltid plågende mara, hvilken tryckte och marterade henne dag och natt.

Och då hon var borta på det vackra Spånga och såg majorens båda barn, den tjuguariga dottern och den adertonårige sonen, nyss vorden

student, kände hon sig så fattig, så arm och öfvergifven.

Så kom ransakningen med ett par på misstanke för delaktighet i mordet å kammarjunkaren häktade drängar på Viby. Och då hon stod där inne i den trånga tingssalen och såg dessa unge män, knöt hon sina händer, lika mycket af vrede vid tanken på att de möjligen begått brottet, som af känslan af en gränslös hjälplöshet, en fullkomlig oförmåga att kunna uträtta hvad hon önskade.

Ack, om hon kunnat krossa dem alla, dessa låga, småsinnade själar, som endast tänkte på sig själfva! Ha, tänkte icke äfven *hon* uteslutande på sig själf? Nå, men hon stod ju nu så högt öfver dessa bondmänniskor, dessa stackare, som icke kunde annat än arbeta, äta, sofva och skaffa en mängd barn till världen, till fattigdom och nöd...

Det gick rundt i hennes hufvud. Hon kände sig som fattad af yrsel.

Men var då icke hon en af de allra eländigaste? *Hennes* barn, afladt i synd och uppfostradt som... Ja, nu var hon borta och det var tydligt, att det lif som lefvats vid Viby, skulle få något hemskt slut. Straff skulle hon naturligtvis ha för sina synder, och nu hade dottern blifvit det plågoris, hvarmed hon så hårdt, så obarmhärtigt hårdt, agades.

Och ändå hade de båda, hon och mannen, insatt dottern till fideikommissarie, hon ägde nu allt . . . Fideikommissöfverlåtelsen var klar, men dottern borta.

Rättegången ledde icke till något resultat. De båda häktade kunde, mot sina bestämda förnekanden, och då inga vittnen funnos, ej fällas, utan blefvo åter frigifna.

Då hon i sin bekväma vagn reste hem från tinget föll det henne in, att hon skulle hälsa på vid Spånga. Tanken på det ödsliga, dystra hemmet gjorde henne nedstämd, och hon trodde att ett besök hos dessa hennes nyförvärfvade vänner skulle verka upplifvande på hennes sinne.

Hon befalde därför kusken att köra till Spånga.

Men i dag hade hon en afgjord otur. Ingen var hemma. De hade rest till kunglig sekter Videnstams på Sätra.

Mera missnöjd än förut återvände hon hem.

Fanns det väl någon människa, som var mera olycklig än hon? Hade hon haft en enda verkligt lycklig dag i hela sitt lif?

Jo, hon kom verkligen ihåg att hon en gång känt sig lycklig.

Och hågkomster från forna dagar upprullades för hennes minne.

Hon erinrade sig så väl den där vackra sommardagen, när hon och hennes läskamrater

före konfirmationen klädde den lilla sockenkyrkan. Hon kom så väl ihåg huru vackert det stod där, det uråldriga templet, i sin rika skrud af blommor och grönt och själf hade hon flätat guirlangen, som skulle pryda altartaflans ram.

De voro ju bara barn, men då de gingo hem på kvällen, tyckte de sig redan vara gamla, förståndiga människor. Det var en så härlig, en så underbart skön afton. Det doftade så ljufligt af väpling, det var en rent af berusande doft, en ostörd stillhet rådde, och tystnaden afbröts endast af ängsknarrens entoniga läte.

Hon kände sig så lycklig.

Den natten och flere påföljande nätter drömde hon ljufva drömmar.

Men så kom fallet, synden, människornas förakt och känslan af en ständigt tärande ofrid.

Och nu? . . .

Hon hade sedan dess aldrig ägt en enda verkligt lycklig dag.

Hon hade icke märkt att hon redan var hemma, förrän vagnen stannade på gården.

— Det har kommit ett bref till »hennes nåd» från kunglig sektern på Sättra, sade tjänstflickan, som kommit emot henne.

— Får jag se! . . . Janson kan stanna ett ögonblick med hästarne!

Det var en liten biljett, innehållande endast några få ord.

Hon var bjuden dit.

Nå väl, hon begärde icke bättre än att få komma från hemmet. Hon ville fara genast.

— Men hästarne? . . . invände kusken.

— Ah, hästarne orka väl det lilla vägstycket. De få ju hvila sedan . . .

Något otålig — han hade nu beredt sig på att få stanna hemma — smackade kusken åt de vackra djuren, och hon befann sig på väg till Sättra.

* * *

Det var mycket folk samladt där, ty kunglig sektern och hans fru ville gärna se gäster hos sig, och de hade också råd därtill, ty frun, af borgerlig härkomst, hade fört icke så få tunnor guld med sig i boet.

Videnstam var en liten korpulent man, af omkring femtio års ålder. Han skrattade ständigt, oftast högt och bullrande. Hela hans utseende förrådde den allra lyckligaste förnöjsamhet med sig själf och för resten med hela världen. Han älskade med passion ett godt bord och gammalt, oförfalskadt vin. För öfrigt lät han världen regera sig själf, under det frun regerade öfver honom och tjänarne.

Frun var raka motsatsen till mannen. Hon var lång och mager, hade ett smalt ansigte,

något insjunkna kinder och små svarta, stickande ögon, hvilka aldrig tycktes kunna hvila stilla på någon punkt, utan ständigt spelade åt alla håll.

För öfrigt tycktes de båda lefva väl tillsammans. Mannen älskade lugn, och han fick vara i ro, hustrun var en arbetsmyra, och hon saknade heller aldrig arbete.

Frukten af deras äktenskap var en son, löjtnant vid ett indelt regemente samt en ett par år yngre dotter.

— Hm! Bjöd just hit vår granne, fru Sporn på Viby, men hon tycks inte komma, sade Videnstam.

— Åh, hon är väl på tinget i dag, inföll en af gästerna.

— Hm! Så rätt, det!... Så rätt, det!... Tänkte verkligen inte på att det var i dag... Nå, är det någon som vet hur det gått?

— De lär' ha gått fria... de häktade...

— Hm! Sorgligt det... sorgliga tider... när de underhafvande visa sig så mot sina husbönder...

— Men om de nu verkligen voro oskyldiga?...

— Jo, visst ja... hm!... menar naturligtvis inte... ville förstås inte beklaga, att de oskyldiga blefvo fria, men Sporn hade ett litet helvete med sitt folk i alla dagar.

— Den som är rättvis mot sina arbetare och behandlar dem som människor, behöfver inte frukta för att bli ihjälslagen af dem.

Det var major Östfeldt, som talade.

— Hm! Ja, ja... bror har nog rätt i det... ja, visst ja... nog är det rätt...

Och fastän kunglig sektern försökte anlägga en allvarlig min, emedan han kände med sig att den passade bäst till samtalets innehåll, kunde han likväl icke undertrycka det leende, som, när majoren talat till punkt, spelade på hans läppar.

— Ja, det är, min själ, åtminstone inte att skratta åt, sade den hetlefrade krigaren barskt.

— Hm... hm! Skrattade visst inte åt bror, sade Videnstam, med samma evinnerliga leende på läpparne. I alla fall, tillade han, hoppas jag inte bror och jag behöfva frukta för att bli ihjälslagna af vårt folk.

Just i detsamma stannade fru Sporns droska på gårdsplanen.

Samtalet där inne förstummades, och alla skyndade att hälsa henne. Till och med den tröge och lugne värden var vid hennes ankomst själfva rörligheten.

Det skulle vara svårt att förklara anledningen till den omkastning i tänkesätt, som ägt rum gent emot Lisa bland ortens societet.

Denna societet brukade just inte vara af ett så blödig och känslösamt sinnelag, att det gärna kunde vara uteslutande hennes sorger och olyckor, som framkallat förändringen. Mera troligt var måhända då, att de nu, efter kammarjunkarens död, ansågo, att innehafvarinnan af det ståtliga Viby, ortens största gods och vackraste herresäte, icke gärna kunde utestängas från en societet, till hvilken hon dock med all rätt, trots sin ofrälse extraktion, hörde.

Emellertid mottogs hon som sig borde, och endast en gammal grefvinna, hvars stamträd räknade sin ålder snart sagdt från hedenhös, åtminstone påstod hon själf så, förhöll sig kall gent emot uppkomlingen. Men alla de öfriga visade henne däremot en så utsökt artighet, att hon kunde ha orsak att känna sig mera än tillfredsställd.

Och hon var det också.

* * *

Men medan timmarne svunnit hän på det mest angenäma sätt vid Sätra, hade någonting inträffat vid Viby.

Erika hade återkommit!

Vid femtiden på eftermiddagen hade en enkel skjutskärta stannat ute på gårdsplanen, och Erika hade hoppat ur densamma.

— Hvar är mamma? — frågade hon tjänstflickan, som skyndat ut.

— »Hennes nåd» är hos kunglig sekterns på Sättra, svarade denna.

— Hon? ... Mamma? ...

— Ja.

— Hm! ... Brukar hon ofta vara där?

— Åhja, men ibland är hon också hos majorens på Spånga, och så hos barons på Fyrby och ...

— Såå! ... Ja, det är nog nu! Det måtte ha skett stora förändringar, medan jag varit borta ... Nå, äro de där herrskapen ofta här?

— Det har inte händt mera än ett par gånger efter kammarjunkarens begrafning ... Jo, det förstås, majorens på Spånga ...

— Jaså ... Nå, se här! Hjälp mig in med dessa saker!

— Till frökens rum?

— Ja, naturligtvis ...

Hon betalte skjutsbonden, hvarefter hon gick in i huset.

Det hade gått lång tid sedan hon sist trampade dessa golf, sedan hon sist var här på Viby, hennes egendom. Hon kunde omöjligt låta bli att tänka på huru stora förändringar, som sedan dess tåmat. Hennes far var död, denne far, som hon visserligen på sätt och vis älskat, men hvilken dock i det stora

hela, sedan hon blifvit äldre, varit henne likgiltig.

Hon hade icke vetat om, att han var död, förrän hon på återresan hem hört det i den närbelägna staden, men sorgdrägt hade hon ej där gifvit sig tid anskaffa. — Underrättelsen hade visserligen, alldeles oväntad som den var, häftigt upprört henne, men endast för en stund. Hon hade redan ett par timmar därefter återtagit sitt vanliga lynne och sätt. Sorgen var undangjord med de få tårar hon fälde strax hon bekom underrättelsen.

Och nu voro dessa stora egendomar hennes! O, hvad hon nu kände sig rik och lycklig!

Men så förmörkades helt hastigt hennes ansigte, och hennes panna lade sig i djupa veck.

Tänk om fadern gjort någon förändring i sitt testamentel

Hon kände honom, den stele, kalle och till ytan så lugne aristokraten. Hon visste huru stor vigt han fästade vid namnet.

Om han nu, då han fått veta om hennes snedsprång, och att han visste det betviflade hon aldrig, blifvit så förargad på henne, att han uteslutit henne från fideikommissföljden och endast tillåtit hustrun använda egendomarne under sin listid för att sedan låta dem öfvergå till någon annan i släkten!

Ah!... Hon hyste tvifvelsutän farhågor,

som hon icke behöfde hysa. Egendomarne voro nog hennes, ty hon trodde ändå, att fadern, trots allt, älskat henne.

Tiden gick långsamt till moderns hemkomst, och hon visste knappast huru hon skulle kunna döda den. Hon var ute i parken och trädgården för att se om allt var sig likt där; hon gjorde en titt i stallet och ladugården. Allt stod som det hade stått vid hennes bortresa. Ingenting var förändradt.

Men hon själf var dock mycket förändrad.

Hvar hon gick fram hälsade folket gladt och vänligt på henne, men hon svarade stolt, isande kallt. Hon hade vid sin bortresa varit så omtyckt af dessa enkla, tåliga, sträfsamma och tysta lastdjur. De hade trott sig i henne se den uppgående solen, som för dem bådade en bättre, lyckligare dag, men nu funno de, att solen gått i moln, att det var vinter, tung och kall vinter.

Hon var förändrad.

Hon visste nu -- eller hon hoppades åtminstone -- att allt detta var hennes. Hon var icke längre folklig af sig.

Det var långt lidet på kvällen, när hennes mor kom.

Hon mottog henne ute på trappan.

Enkan trodde knappt sina ögon, när hon fick se dottern där ute. Det var klart män-

sken, och den vackra, smärta gestalten aftecknade sig så klart mot husets mörkgrå massa.

Med ett hopp var hon ur vagnen och hade omfamnat dottern.

— Käraste Erika, *är* det verkligen du?

— Ja, mamma.

— Hvar har du varit så länge?

— Det skall du få veta, när vi kommit in.

Men den frågan och det svaret gaf anledning till mycket prat i bygden, liksom allt hemlighetsfullt plägar göra.

När de så sutto där inne, uppdukade hon en historia om dålig behandling i pensionen samt huru hon — för att undfly densamma — en natt tagit sina tillhörigheter och lämnat stället, huru hon af fruktan för fadern ej vågat återvända till Viby, men huru hon nu, då hon visste, att han var död, skyndat hem till modern för att bedja henne om förlåtelse och kärlek.

Åh, nog visste hon att hon hade båda delarne! Det var väl, att hon åter var hemma. Nu skulle de aldrig skiljas mera . . .

— Men du är borta, hör jag, mamma. Har du börjat umgås med grannarne?

— Ja, de äro alla så snälla och vänliga mot mig och ha bevisat mig så många tjänster efter pappas död.

— Såå! Nå, hurudana äro de?

— Jag sade ju det; de äro mycket snälla och vänliga.

— Åhnej, jag menar inte så, men kanske jag först borde fråga *hvilka* de äro.

— Jo, först är det major Östfeldts på Spånga, så baron Hökenskölds på Fyrby, sekter Videnstams på Sätra och . . .

— Åh, du har ju en stor umgängeskrets! Är den ändå större?

— Ja, jag brukar också en och annan gång besöka kronofogdens samt patron Ströms på Skeby.

— Äro de trefliga, de där människorna?

— Åhja . . . Du skall för öfrigt snart bli i tillfälle att lära känna dem. Till utseendet känner du ju en stor del förut?

— Ja, men det skall bli roligt att få se dem på närmare håll, i deras hem. Finns det någon ungdom?

— Ja, bevars! Majorens ha en dotter, en snäll, älsklig flicka af ungefär samma ålder som du. Hon heter Ester. Kunglig sekterns ha en son Sten, en ung, ståtlig löjtnant . . .

— Honom har jag sett.

— Baronens ha tre barn, två söner och en dotter. Äldste sonen Edvard är faderns biträde vid egendomens skötande, den yngre är löjtnant i flottan.

— Tänk, att man hela sin tid lefvat i

samma ort som dessa människor och ändå inte känner dem!

— Ja, pappa ville ju aldrig, att vi skulle umgås med någon . . . Han riktigt skydde folk. Jag tror knappast, att han visste hvad grannarne hette.

— Nå, men hur har *du* då blifvit bekant med dem?

— Naturligtvis bjöd jag dem alla till begrafningen, och de kommo. Sedan gjorde de mig visit; jag bjöds till dem och så har det nu fortgått en tid. Emellertid har jag känt mig så ensam, att det varit en riktig välgärning för mig, att grannarne varit så snälla emot mig. Men nu har jag dig åter . . .

— Men mamma, du ämnar väl aldrig afbryta umgänget med grannarne, därför att *jag* kommit hem?

— Nej, tycker du det! Jag skall visst icke göra det. Nu först tror jag, att vi skola få riktigt roligt.

Och blott några dagar därefter, då Erika hunnit bli ekiperad, voro de på väg till de närliggande herregårdarne. Längst dröjde de på Sättra hos kunglig sekterns, där en del ungdom samlats, och där Sten hade besök af ett par regementskamrater, hvilka ifrigt fjäskade för den unga arftagarinnan, hvilkens koketteri knappast visste någon gräns.

Då de sedan, mor och dotter, reste hem, frågade den förstnämnda:

— Nå, hvad tycker du om din dag?

— O, jag har haft förtjusande roligt! Vet du, mamma, jag tycker att jag aldrig förr upplefvat en så glad dag.

Modern såg med ömhet och stolthet på sin dotter, hvilken lätjefullt låg tillbakalutad mot vagnens mjukt stoppade dynor.

Hon drömde för henne ljusa drömmar. Hon var ju skön och hvarför skulle icke hon bli lycklig! Hon ägde ju alla förutsättningar därför: ungdom, rikedom och skönhet. Hvad hon, modern, aldrig kunnat bli, det skulle dottern bli. För henne hade börd och... ja, kort sagdt, allting... legat hindrande i vägen, men dottern ägde allt, som var nödvändigt för framgång i lifvet.

Men om modern drömde så ljusa drömmar, så voro dotterns visst icke mindre behagliga. Hon kände sig på det högsta tillfredsstäld med så väl sig själf som sin omgifning. Hon skulle nu njuta af lifvet, njuta af glädjen. Hade hennes barnår varit dystra och glädjefattiga, så skulle hon nu förstå att i rikt mått taga igen det förlorade. Hon var nu så godt som sin egen herre, ty modern, som var så svag för henne, skulle nog aldrig ha någon annan åsigt än den hon själf ägde.

Framtiden såg därför ljus och leende ut.

Och leende tänkte hon på när hon förr, för att få något nöje, stal sig ut om nätterna till folkets lekstugor, där hon svängde om med drängarne. Nu var det slut härmed. Nu var hon fri, fri, sin egen herre!

Och då vagnen stannade ute på gårdsplanen, och de voro framme, kunde hon icke låta bli att ännu en gång utbrista:

— O, så förtjusande roligt jag haft i dag!
Modern såg leende på henne.

Och när hon sedan lagt sig, och sömnen tillslutit hennes ögon, hvilade samma leende öfver hennes drag.

Men allt ibland ryckte det dock till i hennes ansigte, liksom hade hennes ljusa drömmar blifvit störda af hemska bilder, och det vackra leendet förvreds till ett drag af smärta eller — afsky, hvilketdera är ej godt att säga.

FJÄRDE KAPITLET.

Étt år har förflutit och ändå några månader till. Den gångna tiden har för de båda kvinnorna i Viby erbjudit stor omväxling. Bjudningar och kalas hörde till ordningen för dagen, och det var ovanligt, om de någon hel vecka voro hemma. Umgängeskretsen hade blifvit tillökt med ortens nye domare, lagman Strandberg, hvilken bosatt sig å en i grannförsamlingen inköpt egendom, Hillsjö. Dessutom hade en ny prästman efterträdt den gamle kyrkoherden, och som denne före sin hitkomst varit bosatt i hufvudstaden och där umgåtts i de bästa kretsar, är det klart att han här skulle mottagas med öppna armar, detta så mycket mera som han var kunglig hofpredikant och besatt stora sällskapstalanger. Hvad som dessutom gjorde honom ännu mera presentabel var, att han var gift med en adlig dam, en fröken Ulsax, och som frun var en ytterst bildad och

umgängesglad människa, hvilken bättre än denna landssocietet kände bruk och förhållanden i stora världen, är det ju klart, att hon snart var en omistlig och kär vän i alla familjerna.

En dag var det stor fest på Sätra. Det var nämligen sekterns födelsedag, som firades.

Ortens samtliga ståndspersoner voro inbjudna, och några af Stens, sonens, regementskamrater gåfvo ökad glans åt festligheterna.

Bland alla de unga kvinnor, som i dag funnos vid Sätra, ådrog sig ingen så stor uppmärksamhet som Erika. Hon var hänförande vacker i sin hvita sidenklädning, hvilken behagfullt omslöt hennes fylliga, men det oakadt smärta figur. Hennes vackra ögon uttryckte ungdomlig lefnadslust och sprudlande glädje.

Hvar hon uppehöll sig kringsvärmades hon ständigt af en mängd unge män, hvilka, täflande om hennes gunst, kastade mer eller mindre onådiga blickar på hvarandra. Men hon förstod så väl att dela sina ynnestbevis, utan att stöta någon tillbaka. Hon var en fullständig kokett, hvilken fråssade i njutningen af att se alla dessa unge män vid sina fötter.

Men ett stycke från den grupp som bildades af henne och hennes kavaljerer stod Sten Videnstam med ryggen mot ett träd och endast såg på. Men i hans hjärna dansade det rundt, när han såg detta skådespel framför sig. Ack,

han kände allt för väl att han älskade den unga, hjärtlösa koketten, att lifvet utan henne för honom skulle bli ödsligt. Men han ägde intet hopp om att någonsin kunna vinna den stolta kvinnan. Han kände sig underlägsen alla dessa djärfva, i alla kurtisens irrgångar så väl bevandrade unge män. Han hade aldrig förr sett någon kvinna, som han ansett det värdt att eftersträfvä och nu . . . Nu var han blyg och tafatt, rädd, när han talade med henne för att uttala en dumhet, ett ord, som kunde komma henne att skratta åt honom.

Nej, hellre ville han bära på sin smärta, än göra sig själf till ett åtlöje.

Han blef hastigt väckt ur sina drömmar af Erika, som utbrast:

— Se, där står ju löjtnant Videnstam! Vi ska' låta honom afgöra hvem af oss, som har rätt.

— Han håller med oss, sade en af de unge männen.

— Han håller med den som har rätt, det vill säga med mig! svarade Erika med ett klingande skratt.

Skaran kom fram till honom.

— Löjtnant Videnstam, ni skall bli skiljedomare oss emellan. Vi ha kommit i dispyt om en sak.

— Och hvad är det?

— Ni ser så likgiltig ut, då vi göra er den äran att sätta så stort förtroende till er, som ni hör att vi verkligen göra.

Han bugade sig lätt.

— Jag tror ändå att jag är föga lämplig att fylla en skiljedomares uppdrag, svarade han.

— Så där ja, så skall det låta! Er anspråkslöshet, löjtnant, gör er dock värdig att vara det. Jo, vi disputerade just om, hvem som var vackrast: Ester Östfeldt eller Cecilia Hökensköld. Jag påstår, att Ester är det, men herrarne här återigen att det är Cecilia.

— Jag tror att ni själf är vackrast af alla.

— Bravo, bravo, Videnstam! stormade de unge männen.

En brännande rodnad betäckte hennes kinder.

— Det var icke något svar, löjtnant Videnstam.

— Något annat kan jag inte ge.

— Men det var ju inte alls tal om mig.

— Men det blef i samma ögonblick jag nämnde er... Om personer som äro frånvarande, vill jag ej tala i ett dylikt ämne som detta.

— Fröken Sporn själf får skönhetspriset, utbrast en ung officer.

— Instämmes! Lefve fröken Sporn! ropade de andre.

— Men hvarför håller ni er så för er själf,

löjtnant Videnstam? frågade hon, som kände sig både stolt och brydd af hyllningen.

— Åh, det händer, att jag ibland har den fula ovanan att tänka.

— Att tänka! Nå, låt höra hvarpå ni då tänkte, när vi kommo och störde er! . . .

— Tankarne fara ibland vida och det är svårt att hålla reda på dem.

— Men det var väl ändå någonting *särskildt* som nu sysselsatte dem?

— Åhja, kanhända . . .

— Säg hvad det var!

— Jag brukar inte låta bikta mig.

— Men kan inte jag för en gång få vara er bikt-fader?

— Nå väl, om det . . . var på er jag tänkte.

— På mig! Nu narras ni, löjtnant Videnstam.

Hon hotade honom med fingret.

— Nej, jag tänkte verkligen på er.

— Och hvad tänkte ni då? . . . Kan jag få veta äfven det?

— Nej, nu säger jag inte mera.

— Ni är icke något uppriktigt biktbarn.

— Nej, men det oaktadt hoppas jag ni är villig att ge mig absolution.

— Men man kan väl inte ge absolution förrän man vet för hvad synd denna skall gifvas.

— Jag tänkte på er . . .

— Men var det synd?

— Måhända . . .

— Nå, för en sådan synd kan jag ju bevilja er absolution. Gå i frid och synda icke härefter!

— Ni säger således själf att det är synd att tänka på er, att jag icke får göra det?

— Ni har ju sagt det.

Hon vände sig om, fattade armen på en af de närstående kavaljererna och aflägsnade sig.

Sten kvarstod ännu en liten stund, så lämnade han platsen och gick tankfull framåt byggnaden med långsamma steg.

Han hade kommit i närheten af gårdsplanen, då han mötte Ester Östfeldt.

Ester var verkligen en vacker flicka, äfven om hennes anblick icke bländade så som Erika von Sporns. Hon var mera ljus än denna. Det mest utmärkande i hela hennes ansigte voro de underbart vackra blå ögonen. Näsan var rak och välformad, munnen däremot väl stor, men de friska, röda läpparne blottade ett par rader bländande hvita vackra tänder.

Det låg något friskt, något naturligt behagligt öfver hela hennes utseende. Hon var vacker, den unga flickan, utan att hon själf tycktes veta därom.

— Är du ensam? frågade Sten, då han mötte henne.

De hade känt hvarandra sedan barndomen.

— Jag har varit inne ett ärende åt mamma och är just nu på väg tillbaka, svarade hon. Men du är också ensam.

— Nå, så kunna ju vi två göra sällskap. Vill du ta min arm?

Hon tog den, som om det varit den naturligaste sak i världen, och i sällskap med hvarandra fortsatte de vägen ned till sjöstranden, där de öfriga samlats.

Sätra låg vid samma insjö som Viby och det hände därför sommartiden rätt ofta, att grannarne båtledes besökte hvarandra.

— Jaså, du Ester, lilla, har varit och sökt rätt på den irrande riddaren! sade fru Videnstam, då det unga paret kom fram.

— Säg snarare, att det var jag som sökte rätt på Ester, svarade Sten skrottande.

— Och jag tror, att vi komma sanningen allra närmast, om vi säga, att vi funno hvarandra, utan att någon af oss sökte, sade Ester.

— Hä! Ett vackert par, bror Östfeldt, sade sektern sakta till majoren. Denne svarade dock icke, men betraktade dottern med en granskande blick.

Nå ja, den unge mannen var ju en god människa och en rätt duglig officer, som nog hade framtiden för sig. Under det sista, nu nyligen afslutade regementsmötet, hade han ju

af öfversten rönt erkännande för raskhet och duglighet. Sämre parti kunde Ester göra.

Och så nickade han bifallande åt sektern.

Det hade varit herrskapet Videnstams, i synnerhet fruns käraste önskan, att Ester Östfeldt en gång skulle bli sonens maka. Ester hade alljämt varit hennes synnerliga gunstling, och hon hade ofta drömt om att hon skulle bli hennes sonhustru och en dag efterträda henne på Sättra.

Men sonen hade nu kommit inom den trollkrets som omgaf Erika von Sporn, och det var icke lätt för honom att draga sig ur densamma. Erika var dock icke den kvinna, som fru Videnstam önskade till maka åt sin son. Hon insåg allt för väl att ett dylikt äktenskap skulle bli i högsta grad olyckligt, ty Erika saknade helt och hållet det allvar, den fasthet i karaktären, som äro nödvändiga, då en ung, själf icke synnerligt karaktärsstark man skall välja sig en ledsagarinna för lifvet.

Sten hade ett godt hjärta och ett omulligt, rättskaffens och öppet sinne, men han var svag, lätt att leda och känslig för alla intryck, de måtte sedan vara goda eller onda.

Nej, Erika von Sporn var icke en hustru för honom! Hon var för behagsjuk, för njutningslysten, för lättsinnig och tanklös, helt olika

den blyga, tillbakadragna, men under alla förhållanden sant kvinnliga Ester Östfeldt.

Dagen hade nästan nått sitt slut, och augustikvällens skymning hade bredd sig öfver den fagra nejden.

Sten hade varit nere vid stallet och var på väg upp till gården. För att taga en ginväg hade han vikit af från den sandade gången och gick nu öfver gräsmattorna i parken. Hans steg hördes således ej, utan han gick fram nästan ljudlöst.

Som han så gick, försänkt i sina tankar, fick han höra ett samtal från en syrénberså. Han hörde så tydligt hvarje ord, ehuru samtalet fördes med dämpad röst.

— Ni är den skönaste kvinna jorden bär, fröken von Sporn! hörde han en man, i hvilken han igenkände en af sina kamrater, en ung löjtnant Sidenstråle, säga.

— Ah, så ni talar, löjtnant! Hur många har ni sagt så till förut?

— Ingen, på min ära, ingen! Jag har aldrig förr sett en kvinna, som så vid första anblicken gjort mig ohjälpligt olycklig, som ni, fröken.

— Ha ha ha!

— Och ni har hjärta att skratta åt mig! Ni är kall, hjärtlös, som endast hånar den olycklige, hvilken lider för er skull.

— Om jag kunde tro hvad ni säger . . .

— Ni kan det, vid min heder, ni kan det . . . Jag har, sedan jag såg er, aldrig egnat en tanke åt någon annan än åt er. O, fröken von Sporn, jag älskar er så högt . . .

— Och ändå tror jag er inte . . .

— Sätt mig på prof! Jag är beredd till allt, *allt*, hör ni!

Sten ämnade aflägsna sig, men benen ville knappast bära honom. Ah, en annan skulle hemföra henne som sin hustru, icke han, men en af hans vänner skulle segra!

Ty med sitt öppna, ärliga sinne trodde han detta vara ett ärligt menadt frieri.

Samtalet blef nu lägre, och han kunde icke längre uppfatta hvad de sade, men han hörde ljudet af en kyss, och denna sade honom, enligt hvad han trodde, mera än allt annat. Nu ansåg han alla sina förhoppningar grusade, tillintetgjorda. Nu *måste* han slita hennes bild ur sitt hjärta!

Han dröjde länge med att gå in, men då han till slut gjorde det, fann han dem båda så lugna och obesvärade, som om ingenting alls händt.

Men i hans ådror sjöd blodet, som om det varit eld.

Vid bordet fick han sin plats bredvid henne.

Hon samtalade lugnt och obesväradt, men han var tyst och fåordig. Och då gästerna

lämnat Sättra gick han genast upp på sitt rum, icke för att sofva, utan för att få vara i fred med sina tankar.

Och dagen därpå visade han sig med bleka kinder och stora, blå ringar under ögonen, ehuru han dock på moderns oroliga frågor svarade att han var fullkomligt frisk.

* * *

En dag någon kort tid därefter satt major Östfeldt och hans maka ute på den veranda, som omgaf en del af den vackra manbyggnaden på Spånga.

Majoren hade just läst några bref, som nyligen ankommit, och majorskan, en blid och tysslåten kvinna, satt bredvid, sysselsatt med strumpstickning.

Majoren satt en liten stund tyst och betraktade sin hustrus flinka fingrar.

— Hm! Jag skulle vilja tala några ord med dig, sade han.

— Gärna, Harald! Säg hvad du vill!

— Men lägg då ifrån dig arbetet! Du gör mig nervös med det där.

Hon lade småleende stickningen ifrån sig.

— Jag har aldrig förr hört, att du blifvit nervös, då jag arbetat.

— Men i dag är jag det.

— Nå, hvad var det du ville säga?

— Jo, ser du saken är den, att Videnstam talade med mig om en sak, sist vi träffades.

— Jaså.

— Ja, det rörde Ester.

— Ester?

— Ja, han frågade mig, om vi skulle ha någonting emot, om Sten friade till henne.

— Hm! Nå, hvad sade du?

— Jag sade, att jag skulle tala med dig om saken . . . I eftermiddag kommer Videnstam hit, och måhända är sonen då med.

— Men hvad skulle de lefva på?

— Han får öfvertaga Sättra nu genast . . . ja, det vill säga på arrende, men det är ju klart, att arrendesumman inte behöfver bli så stor, då fadern ju har egendomen fullkomligt ograverad. Men hvad tänker du Ester själf säger härom?

— Jag tror att hon inte har något emot Sten.

— Tror du det? Nå, så mycket bättre då! Då finns det ju inte något hinder . . .

— Men jag har tyckt mig märka, att unge Videnstam är en af Erika von Sporns ifrigaste beundrare.

— Hm! Kan väl vara, men efter hvad fadern trodde sig veta, skall han ändå från sin ynglingatid vara varmt fästad vid Ester. Och

jag vill också se den i ansigtet, som inte kan bli kär i Ester. Hon är, ta mig... ja ja, lilla Thora, jag tänker inte svära... jag vet du inte tycker om att jag gör det... men i alla fall uppväger hon, min själ, tio sådana flickor som Erika von Sporn. Hon har minsann inte något hemlighetsfullt bakom sig, hon.

— Så, tyst, tyst, Harald! sade hon och lade sin hand på hans mun.

Men i ett af de närbelägna rummen, till hvilket fönstret stod öppet, satt Ester. Hon hade hört hvarje ord.

Hon förstod allt för väl, att det icke var rätt att lyssna till föräldrarnes samtal, men då det rört henne själf, hade hon heller icke stigit upp för att aflägsna sig.

Nu stannade hon dock icke längre. Hon skyndade upp till sig. Hon var så glad, hon kände sig så lycklig, hon kände ett brinnande begär efter att högt få sjunga ut sin lycka, men hon måste tiga.

Så långt hon kunde minnas tillbaka hade hon älskat Sten Videnstam.

Men nu på sista tiden hade hon känt sig så orolig. Hon hade sett huru han kretsat omkring *henne*... hon, som förvred hufvudet på alla män, och den tanken hade till och med ett par gånger kommit före henne, att hon skulle bedja Erika låta åtminstone *honom* vara

i fred för sina konstgrepp och sitt koketteri, en tanke, som hon dock aldrig kunde följa till slut...

Nu skulle han komma såsom friare till henne! Hennes käraste önskingar skulle gå i fullbord!

O, hvad hon var lycklig!

Men under tiden, medan den unga flickan drömde dessa ljusa, glada och lyckliga drömmar, var Sten vid Viby, fladdrande som flugan omkring ljuset, färdig att hvilken stund som helst ohjälpligt bränna sina vingar.

Han hade i något ärende besökt prästgården, hvilken låg i närheten och det är ju klart, att han då skulle göra den lilla omvägen och på samma gång hälsa på vid Viby.

Då han ankom dit, fann han Erika halfliggande på en torfsoffa i parken, med en fransk roman i sitt knä.

— Nej, se löjtnant Videnstam! sade hon, gladt öfverraskad. Nå, det var då riktigt roligt! Ni kan inte tro så tråkigt jag har. Här är jag alldeles ensam... mamma är borta... hon har rest till pappas graf, dit far hon så ofta...

— Att jag då inte såg henne. Jag kommer just nu från prästgården.

— Ja, det var märkvärdigt. Nå ja, hon kan inte stanna så länge borta. Löjtnanten får

väl under tiden hålla till godo med mitt sällskap.

Han bugade sig, under det hans ögon med beundran voro fästade på henne.

— Har löjtnanten hört något från sina kamrater... Löjtnant Sidenstråle var en artig och belevad man...

Han ryckte till, liksom träffad af en elektrisk stöt.

— Nej, svarade han kort, de ha inte skrivit, men kanske fröken...

Hon såg på honom med en förvånad blick.

— Jag?... Hvad menar ni?

— Åh, jag... bara tänkte, att... kanske fröken... hört något från dem... från Sidenstråle...

— Nej, naturligtvis inte. Hur kan löjtnanten tro något dylikt?...

— Emedan... emedan...

— Nå?

— Emedan löjtnant Sidenstråle lät påskina något dylikt... ja, jag menar, att...

— Det är ovärdigt!

Hon reste sig häftigt.

— Ni är väl icke ond på mig, fröken?

— På er?... Nej, men på honom, om han kunnat ljuga så...

Sten visste ej, om han var vaken eller drömde. Hade han icke själf sett och hört, att

Sidenstråle gjort henne sin kärleksförklaring och att han kysst henne? Hade han möjligen kunnat misstaga sig?

Omöjligt!

Men nu visste han sannerligen icke hvad han skulle tro. Var det väl möjligt att så mycket osant, så mycket falskt kunde bo i denna kvinnokropp?

Hon hade åter satt sig ned, och han slog sig ned bredvid henne.

— Han har ingenting sagt, sade han, men jag drog mina slutsatser . . .

— Men om han ingenting sagt, hur kunde ni då draga några slutsatser?

— Jag tyckte mig se, att han var djupt betagen i er och att han icke var er alldeles likgiltig.

— Jo, alldeles likgiltig . . . fullkomligt likgiltig. Jag skulle aldrig, om han än friade till mig, ett ögonblick öfvertänka saken. Jag skulle ha svaret färdigt genast.

— Och förlåter ni mig, om jag frågar huru det skulle lyda?

— Det skulle bli ett bestämdt afslag, löjtnant Videnstam.

Hon var märkvärdig, denna kvinna . . . Var hon en djäfvul eller var hon en ängel? Var han icke nu mera insnärjd i hennes nät än han någonsin förut varit? Han kände att han

aldrig mera skulle komma lös. Flugan hade fladdrat så länge omkring ljuset, att hon nu fullkomligt bränt sina vingar och således icke kunde fly från det farliga grannskapet.

Och nu satt han där vid hennes sida och slukade den yppiga gestalten med flammande blickar och orena tankar. Ah, hon måste bli hans! Hon fick helt enkelt icke bli någon annans . . . om han så skulle lida aldrig så . . . hans skulle hon bli!

Det gjorde honom halft vansinnig att tänka, det någon annan skulle sluta denna kvinna i sina armar, att någon annan skulle kyssa dessa läppar, att någon annan skulle kalla henne sin . . .

Det såg ut, som om hon anat hvad som försiggick inom honom. Behagfullt lutade hon sig tillbaka, så att hennes retande former ännu mera framträdde. Det höga bröstet, som hotade att spränga den tunna musslinsklädningen, häfde sig regelbundet, och han trodde sig genom det tunna tyget kunna se det hvita skinnet.

Han var nära att förlora sansen, så berusade honom denna kvinna, och ett offer för denna våldsamma passion slog han båda sina armar om henne, under det hans mun sökte hennes läppar.

— Gud, hvad gör ni, löjtnant Videnstam? utbrast hon, men hon gjorde ändå icke det minsta för att stöta bort honom, och han kysste henne flera gånger utan uppehåll.

Så slet hon sig skrattande ur hans armar. Han reste sig, äfven han, och såg på henne med samma flammande blickar som förut.

— Hvad jag gjort? . . . Jag trolofvade er med mig, sade han.

— Och det skulle ni vilja?

— Ja. Och ni?

— Jag vet inte . . . Jag vill ha betänketid.

— Erika! Hans röst ljöd nu något lugnare. Erika, behöfver väl ni betänketid? Ni känner mig och ni vet att jag älskar er . . . Ah, jag älskar er så högt att jag till och med skulle kunna offra min själs salighet för er skull . . . Och ni behöfver betänketid . . .

Hon vände sig mot honom.

— Nå, om jag nu sade ja?

— Då gjorde ni mig till den lyckligaste människa på jorden.

— Se här då!

Hon räckte honom sin hand. Han fattade den och tryckte en kyss på hennes fingrar.

— Så är du min, Erika.

— Jag är din . . . evigt din . . .

Och hon lutade hufvudet behagsjukt mot hans axel och såg upp på honom med en af dessa blickar, som voro nära att beröfva honom förståndet, som kom hans blod att bränna i ådrorna som eld och som med allt hårdare och fastare band knöt honom fast vid denna kvinna.

Så kom hennes mor hem och fick veta hvad som händt och det rådde festglädje vid Viby till långt fram på eftermiddagen.

Men när han sedan red hem och kommit från henne, kände han nästan som om han stod i beredskap att begå ett brott. Onda aningar om en kommande olycka intog hans hjärta, men han slog bort dem. Han älskade henne ju så högt och hon... Ja, hon hade försäkrat honom, att hon länge älskat honom.

Han var således lycklig.

Och så kom han hem, där han länge varit väntad.

— Hvar har du varit så länge? frågade fadern.

— Jag har varit på Viby, sedan jag lämnade prästgården, svarade han så lugnt som möjligt.

— Och jag, som tänkte att du i dag skulle följa med mig till Spånga. Nu är det för sent att fara dit i dag, men du kan ju i morgon göra mig sällskap. I dag har jag nu, när jag såg, att du icke hemkom, sändt återbud.

— I morgon... Jag har lofvat att fara öfver till Viby i morgon eftermiddag.

Modern gaf honom en granskande blick.

— Sää! Du är ofta vid Viby, du.

— Ja, det är så, att jag friat till Erika...

— Friat till...

— Ja, mor, jag har frågat henne, om hon vill bli min hustru.

— Och härom har du ingenting sagt till oss?

— Nej, men jag har heller icke varit på det klara med saken förrän i dag. Nu är det emellertid gjordt, och Erikas mor har gifvit sitt bifall.

— Nå, men vi . . .

— Jag är ju min egen giftoman, som i denna sak gör hvad jag själf beslutar. Jag hoppas ingen af er har något emot partiet? Jag begär ingen mesalliance. Hon är af lika god börd som jag, och hvad förmögenhet beträffar, så tänker jag hon står högt öfver alla andra unga flickor i hela orten . . .

— Men hennes karaktär . . .

— Är ingen fara med . . . Hon behöfver bara en förständig man . . .

— Och du tror dig om att vara en sådan förständig man?

— Ja, hvarför inte . . . Dessutom älskar jag henne.

— Så mycket värre.

— Så mycket värre! Hvad menar ni med det?

— Du kommer att ångra dig.

— Aldrig!

— Säg så om några år!

— Aldrig, aldrig skall jag ångra det steg jag i dag tagit... jag vet det.

— Så mycket bättre om du sade sant.

Han bugade sig för föräldrarne och lämnade rummet. Men dessa sutto länge kvar utan att säga något. Hvad de mest af allt fruktat hade nu inträffat.

Men nu kände fru Videnstam att sonen och hon voro skilda, skilda för alltid.

Och stora och klara glänste tårarna på hennes kinder, medan mannen utan uppehåll trummade på bordet. Så gjorde han alltid, när han hade någonting att tänka på.

Nu funderade han på hvad han skulle säga till major Östfeldt.

FEMTE KAPITLET.

Förlofningen väckte stort uppseende och som vanligt är vid dylika tillfällen, fäldes de mest olika omdömen.

Då underrättelsen kom till Spånga, dit den fördes genom ett bref från kunglig sektern, blefvo de båda makarne icke litet förvånade. Majoren kunde icke tillbakahålla en svordom, men majorskan sade på sitt vanliga lugna och milda sätt, att hon länge anat, att löjtnant Videnstam offrade på Erikas altare. Båda voro dock glada öfver, att de ingenting sagt till Ester.

Men när den unga flickan fick veta nyheten, bleknade hon synbart, tog sig med handen för bröstet och lämnade tyst rummet.

— Hm! mumlade majoren, hon skulle väl aldrig . . .

— Jo, jag fruktar det, svarade hans hustru.

— Hm!

Men uppe på sitt rum kastade sig Ester

raklång framstupa öfver sängen och snyftade våldsamt.

Det var hennes första stora smärta, en hjärtesorg, som hon fruktade aldrig skulle kunna lindras.

Dagen därpå låg hon sjuk i feber.

Och majoren svor öfver allt detta och lofvade att aldrig mera sätta sina fötter vid Sätra, medan hans maka, tyst och stilla som en fridens ängel, gick emellan den uppretade mannen och dotterns sjukläger. Det var svåra dagar, men allt gick så lätt för den blida, vänliga kvinnan, och hur det var segrade hälsan öfver sjukdomen, och Ester blef åter så frisk, att hon kunde sitta uppe.

Men på lång tid nämndes icke Sten Videnstams eller Erika von Sporns namn vid Spånga.

* * *

Rustningarna till bröllopet pågingo med all möjlig skyndsamhet. Det skulle äga rum redan på hösten, då Sten skulle öfvertaga egendomen, medan enkefru Sporn skulle bosätta sig på en i grannsocknen belägen utgård, Hallsäter.

Sten var naturligtvis lika förälskad. För ett vänligt leende eller en tacksam blick af Erika hade han kunnat gå i elden.

Föräldrarne hade nu något försonat sig med

sonens val af maka, äfven om modern allt ibland icke kunde återhålla en suck, när hon tänkte på Ester.

Rik blef han dock nu, ty utom fideikommisset hade Erikas far lämnat efter sig minst lika stort värde i reda penningar och inköpta fastigheter.

Men om han skulle bli lycklig? . . . Nå ja, det var hvad framtiden fick utvisa, och man borde inte sörja för dag man ej skådat.

Bröllopsdagen uppgick klar och strålande.

Man var redan i november månad och det var rätt kallt. Snö hade till och med fallit för någon vecka sedan, fastän den genast gått bort, men marken var hårdt tillfrusen, och sjöarne hade redan börjat ikläda sig vintertäcket.

Klockan tre skulle vigseln äga rum i kyrkan. Vid kyrkogårdsgrinden skulle de två blifvande makarne mötas på nämnda klockslag, och så skulle de där inne i det gamla templet afgifva sina löften om trohet för lifstiden.

Därefter skulle de följas till Vi by, där en storartad bröllopsmiddag var tillredd, och där de egentliga festligheterna sedan skulle äga rum.

Och då dessa voro öfver, skulle de begifva sig till utlandet, där de skulle tillbringa vintern och först med våren återvända till hembygden.

Sådant var programmet, som skulle följas. Gäster voro inbjudna från hela orten,

och som marskalkar skulle en del af Stens regementskamrater, bland dem äfven Sidenstråle, fungera.

Och så nalkades tiden för vigseln.

Men det klara vackra vädret var nu borta. Himlen hade klädt sig i mörka moln, och stormen drog kall och bitande fram öfver fälten.

Stora skaror af människor samlades i kyrkan. Alla ville se ståten, alla ville se den förnäma bruden.

På både Viby och Sätra hade folket ledigt, och i dag skulle alla bespisas på brudparets bekostnad.

Vid Viby var tillfredsställelsen allmän, ty Sten var omtyckt för sitt redbara och vänliga väsen. Folket väntade sig i honom en god husbonde, ty visserligen hade tillståndet efter kammarjunkare von Sporns död blifvit något bättre, men fattigdomen var lika stor.

På slaget tre möttes de olika följen från Viby och Sätra utanför kyrkan och följdes in i densamma. Baron Hökensköld fungerade som brudens far.

Och så afgåfvo de sina löften, att älska hvarandra i nöd och lust, att under alla förhållanden stå trogna vid hvarandras sida. Med klar och tydlig stämma aflade de sina löften, och ingen bland alla dessa vittnen fanns väl, som icke ansåg de båda unga människorna lyckliga.

De hade ju allt hvad som kan skattas dyrbart och eftersträfvansvärdt. Båda voro de unga och sköna, ägde god hälsa, stor förmögenhet och borde — mänskligt att se — vara och förblifva lyckliga.

Men när de utträdde ur kyrkan ref och slet stormen bort de sista gulnade bladen ur de gamla träden på kyrkogården, svängde kring med dessa i en vild ringdans och gjorde oordning i brudens dräkt.

Och under vägen till Viby tilltog stormen allt mera i styrka, finkornig, skarp snö började hvirfla omkring och vid framkomsten var det fullt yrväder. Det snöade ej mycket, men de få snöflingorna som kommit ned, fördes med häftighet omkring af vinden och piskade den som var ute i ansigtet så att det sved i skinnet.

— Det bådär ingenting godt, sade folket.

Det rådde glädje och munterhet på detta bröllop, äfven om glädjen var något konstlad och munterheten något för stojande. Det dracks mycket och det dansades till andra dagens morgon.

Skönast bland alla damerna och mest kring-svärmad af de unge männen var den unga bruden, hvilken också, huldt och nådigt, slösade med glada leenden och vänliga ord. Och den unge brudgummen såg på sin unga hustru

med en gränslös kärlek. *Nu* var hon hans, hans för alltid!

Det hade på natten vräkt ned ofantliga snömassor, och den andra dagen kunde icke brudparet företaga sin beramade resa. En hel vecka måste de stanna hemma, men hela denna tid tillbragtes i festlighet och yrande fröjd.

Det var ett bröllop som länge lät tala om sig, det mest storartade som i mannaminne firats i nejden.

Och när så snöfallet lade sig igen, reste de till den varma, soliga södern. Då flyttfåglarna återkommo på våren, skulle äfven de återvända; men under tiden bodde fru Sporn kvar på Viby.

* * *

Och det blef åter sol och vår, och de unga tu återvände från sin bröllopsresa.

Den unga frun hade njutit af allt det sköna södern haft att bjuda. Och från fest till fest hade de svärmat och öst ut penningar med båda händerna. Icke en enda dag hade den unge mannen fått äga henne för sig själf, och han längtade därför hem, hem till stillheten och friden ute på Viby, där han skulle få ha henne för sig själf.

Men hon hade svårt att slita sig från detta lif af nöjen och njutningar.

Dock, en dag måste uppbrottet äga rum, och den kom också. Hon var surmulen och tvär under hela resan; han däremot glad och lycklig.

— Men det måste du komma ihåg, Sten, att nästa vinter resa vi till södern igen!

— Min lilla vän, vi få se hur det då är.

— Ja se, hur det än blir, så skall jag ut... Följer du inte med, så reser jag ensam.

Han skrattade åt hennes uttryck, men svarade ingenting.

Hon skulle nog ändra åsigt; hon skulle nog få andra önskningar!

Och så kommo de hem, och de första dagarne voro drägliga nog, men så började hon klaga öfver, att hon hade det så tråkigt och trist. Sten brydde sig icke mycket om henne, sade hon, han lät henne förgås i sin ledsnad och ensamhet. Han arbetade bara, liksom om han skulle ha behöft det. Var hon icke nog rik för att hennes man skulle slippa arbeta som en annan landtjunkare? Han hade ju inspektorer och förvaltare. Dessa hade nu under så lång tid skött egendomarne, att hon inte kunde tänka sig annat, än att de skulle kunna göra det äfven hädanefter.

Och Sten var städse lika kär i sin unga hustru och sökte allt jämt göra hvad hon ville. Men arbetet var för honom en källa till glädje

och *det* ville han icke helt lämna. Han ville åtminstone visa, att han var husbonde och han ville, så långt han kunde, rätta de fel och misstag som begingos.

Och härmed måste hon låta sig nöja.

Men under tiden gjordes den ena stora festen efter den andra vid Viby. Folk var nästan ständigt samladt där, ty unga frun hade ledsamt och ville ha roligt, ville se glada människor omkring sig.

Och så en dag hade hon ett förtroende att göra sin man, ett sådant förtroende som unga fruar med förvirring och glädje pläga omtala.

Men Erika var missnöjd med hela denna »tillställning», som hon kallade det. Nu skulle hon bli bunden... Nu kunde hon icke resa ens till Stockholm, bara för det där. Och det var Stens fel alltsammans! Man skulle få se, att det varit hans plan allt ifrån början! Kom hon inte ihåg hans försmädliga leende, då hon på hemvägen från deras bröllopfärd bad att få återvända till södern i höst och han då svarade: »Vi få se hur det då är.»

Ah, hon var förargad på allt, på den där lille, som kom så snart och framför allt på mannen...

Nu skulle hon minsann få en treflig vinter!

Och månaderna gingo, och den dagen kom, då den lille bragtes till världen.

Det var en flicka.

Det fattades naturligtvis bara det! Han hade önskat sig en son, och hon också för öfrigt . . . och då skulle det naturligtvis bli en flicka! Liksom det inte fanns så godt om kvinnor förut i världen, utan att också *hon* behöfde bidraga till deras förökande!

Men nu var det så, och ingenting var naturligtvis att göra härvid. Den lilla skulle ha ett namn och hon blef kallad Sigrid.

Naturligtvis kunde icke modern själf amma henne. Det skulle ha förstört hennes hy. Visserligen bad Sten henne därom, men alla böner voro förspilda, och en amma antogs och kom i huset.

Men Sten var glad åt sin lilla dotter. Långa timmar kunde han uppehålla sig inne i barnkammaren och bära den lilla på sina armar.

Men när han sedan, lycklig och glad, kom ut till Erika, visade hon honom ifrån sig.

— Det luktar om dig, sade hon, det luktar aldrig godt i en barnkammare.

Då en dag blef han på allvar ond och sade henne sanningen.

— Om du vore en rätt mor, sade han bland annat, så skulle du din mesta tid vistas där inne och icke öfverlämna ditt barn i uteslutande främmande händer. Men du är ingen rätt mor; du saknar hjärta. Till och med de

oskäligen djuren vårda sig mera om sina ungar än du gör om ditt barn.

— Åh, gudbevars, hade hon då sagt, jag tror min herre och man består mig moralpredikningar! Det skall du inte bry dig om, ty jag tänker inte bli bättre för det. Jag gör hvad jag själf behagar och jag har ingenting att tacka dig för, ty egendomen är min... Nu vet du det.

Den strängen hade hon aldrig förr rört på.

Utän att säga ett ord vände sig Sten om och lämnade rummet.

— Det är en beskedlig tok, men han gör mig vimmelkantig med sina idéer... Jag måste en gång ordentligt säga ifrån till honom, sade hon till modern, som just då befann sig på besök vid Viby.

— Men du är nog inte alltid så snäll emot honom, sade denna.

— Åh, jag är väl aldrig elak, men han tråkar ut mig. Gud, hvad jag var dum som gifte mig!

Och hon sjönk ned i en divan och höll händerna för ansigtet. Tvifvelsutan trodde hon själf, att hon var en af de olyckligaste kvinnor jorden bar.

En dag hade hon med anledning af Stens födelsedag anordnat en stor fest. Bjudningskort hade blifvit kringsända till alla grannarne i orten och äfven till mera aflägsna trakter. Det skulle bli något storartadt, något som hittills icke varit sedt i orten. Hon skulle öfverglänsa allt hvad förut gifvits, då det gällt fester.

Sten lät henne styra och ställa. Han skulle snart på regementsmötet och han hade, på hennes begäran, skrifvit och bjudit sina regementskamrater till festen.

Festdagen kom, och med den gäster från när och fjärran. Den ena vagnen efter den andra aflämnade sin lefvande last, och för en hvar hade hon ett vänligt leende, ett hjärtligt välkommen. Och i sin klädsamma uniform stod Sten vid hennes sida, mottagande alla dessa människor.

Major Östfeldt och hans familj hade icke varit på Viby sedan bröllopet, men i dag skulle de komma. Sten hade personligt varit där och bedt sin förman och dennes familj vara välkomna, och efter som regementets öfriga officrare skulle komma, ansåg sig majoren ej gärna kunna afslå inbjudningen.

— Men tror du, sade han till hustrun, att vi böra låta Ester följa med?

— Det är inte farligt, hade denna svarat, jag tror säkert att hon nu är kurerad.

Och så reste de.

Dagen var glad. Skämt, lifliga samtal och klingande skrattsalvor hördes från den vida parkens alla vrår. Erika var själfva älskvardheten. Hon hade icke på länge haft så roligt, som hon hade i dag.

Nere vid stranden mötte hon löjtnant Sidenstråle.

— Nå se, löjtnanten går här ensam, som den irrande riddaren! Nu kan löjtnanten göra mig sällskap, så skall jag visa något hvaröfver jag önskar höra ert omdöme.

Han bugade sig, och hon fattade hans arm.

Hon förde honom på gången nere vid stranden bort till en liten holme, som låg ett stycke från land.

— Den där bryggan, som löjtnanten ser från land ut till holmen, har jag själf gjort ritningen till. Sten påstår, att den liknar en stor fågelbur — han är alltid så stygg emot mig — men jag sade honom, att jag skulle fråga någon som bättre än han förstod saken.

— O, min fru, förtjusande! läspade Sidenstråle, i det han betraktade bryggan.

— Ni tycker således att den inte är afskräckande?

— Afskräckande! Åh, hur kan man begagna ett dylikt ord? Jag tycker i stället att den förråder ett konstnärligt sinne, ja, konstnärlig är

rätta ordet. Se bara så smäckra, men på samma gång så stilenliga pelare, och det fina läktverket emellan dem fulländar det vackra i i brons utseende.

De hade under samtalet gått ut på bron.

— Planteringarne där inne på holmen har jag också verkställt. Denna holme har sedan urminnes tider legat här, utan att någon bekymrat sig om att göra det minsta vid den och ändå utgör den en förtjusande vacker tillökning till parken. Men så en dag kom jag på den idén att låta bygga bron och planera och anlägga gångar där ute, och nu är denna holme min käraste tillflyktsort, när jag vill vara ensam.

De hade under samtalet beträdd holmen, hvilken verkligen var vacker.

— Gudomligt! utbrast Sidenstråle, detta är ett paradiset en miniature. Och här har ni lagt ner er omtanke! Det har vederfarits denna holme en stor ära, min fru.

— Åh, säg inte så, herr löjtnant, ni gör mig förlägen.

Han gick tyst och tankfull vid hennes sida en liten stund.

Så sade han:

— Hvad den Videnstam är för en lyckans gullgosse!

— Åh, han kanske inte själf tycker att

han är så lycklig, svarade hon med illa dold bitterhet.

— Skulle han inte anse sig vara den lyckligaste man på jorden, så vet han inte hvad lycka vill säga, det är mitt ärliga ord.

— Menar ni det?

— Ja, det är min mening. Huru skönt skulle det inte vara, att få gå genom lifvet vid en sådan kvinnas sida som ni! Huru lycklig bör icke en sådan man prisas! Men det blir tyvärr inte min lott!

— Och hvarför inte?

— Och det frågar ni, min fru?

— Ja.

De hade under samtalet satt sig på en torfsoffa alldeles invid stranden.

— Och ni vill måhända veta det?

— Ja, om ni vill hedra mig med ert förtroende.

Han suckade.

— En gång har jag älskat en kvinna och jag drömde ljusa drömmar om en skön och lycklig framtid vid hennes sida. Men ack, jag vaknade upp ur drömmen till den nakna verkligheten . . .

— Nå?

Hon hade med stort intresse lyssnat till hans berättelse.

— Denna unga sköna kvinna blef en annans

maka . . . Och om hon valt en man, som förstått att värdera sin lycka, som alltid, som jag skulle velat göra, ställt henne på den plats, där denna kvinna borde stå, skulle jag ändå ha lyckönskat henne, men . . .

— Men? . . .

— Han förstår icke hvilken oerhörd sällhet, hvilken gränslös lycka han besitter i ägandet af denna kvinna, men jag förstår det och jag lider . . . Se där, min fru, hvarför jag aldrig kan blifva lycklig.

— Och denna kvinna?

Hon hade knappt vågat draga andan under hans berättelse.

Han reste sig upp.

— Denna kvinna, min fru, är ni!

Om hon blifvit stungen af en orm, hade hon ej kunnat bli mera dödligt blek, än hvad hon blef vid dessa ord. Hela hennes kropp darrade som af frossbrytningar och hon såg på honom med en till hälften intresserad, en till hälften rädd blick.

Men han föll ned på knä framför henne.

— Förlåt mig, min fru, att mina läppar uttalat hvad mitt hjärta så länge gömt! . . . Jag vet icke hur det kom sig, men jag kunde icke tiga.

Men som i ett anfall af vansinne slog hon båda armarne om hans hals, och deras läppar möttes i en sinlig, brännande kyss.

Och kvällens skuggor lade sig öfver nejden,
men ingen där uppe på festplatsen visste hvar
värdinnan fanns.

* * *

Festen var glänsande, den fortlefde länge i
minnet, men då major Östfeldt och hans familj
reste hem i den ljusa sommarnatten, sade han,
och han menade ärligt hvad han sade:

— Stackars Sten!

Dessa voro de enda ord som yttrades på
hemvägen, men de gånvo hela familjen ämne
nog att tänka på.

* * *

Det var en brännande het dag under på-
gående regementsmöte.

Ute på den kala heden svettades manskapet
i sina varma, tjocka vadmalsuniformer, och de
äldre och mera korpulente bland officerarne pusta-
de och längtade efter, att befrielsens timme snart
måtte slå. På hela fältet, från hvarje kompani,
hvarje pluton, hördes endast en önskan: »Gud
låte snart trumman höras!» Detta uttalades
högt vid hvarje »på stället hvila», annars låg
det, så att säga, i luften.

Och så kom till slut det efterlängtrade ögon-

blicket, och kompanierna marscherade in med fasta, taktmässiga steg. Nu skulle soldaterna få uppsöka skuggan under träden vid tältgatorna, och officerarne kunde samlas under de stora lindarne, deras vanliga mötesplats i solhettan, då det var för varmt i officerspaviljongen.

— En förfärlig hetta! utbrast öfversten, i det han slog sig ned i en låg hvilstol och lutade sig tillbaka så långt han kunde, under det han med välbehag insög röken från en kort pipa för att sedan blåsa ut den i vida, ljusa ringar, hvilka han följde med ögonen tills de upplöstes i solbaddet.

Så hördes en vagn närma sig på vägen där ute på slätten.

— Om jag inte visste, att det vore omöjligt, skulle jag nästan tro, att det är din vagn och dina hästar, Videnstam, sade major Östfeldt.

— Åh, det är inte möjligt.

Men då vagnen kom närmare, såg Sten dock, att det var så. En ond aning intog hans sinne.

Hvad hade händt? Hvad skulle han väl nu erhålla för nyheter?

Officerarne hade gått upp från sina platser och stodo där nu i en klunga och inväntade vagnen.

— Det är din fru, Videnstam. Du är lycklig du! utbrast en af dem, en ung löjtnant.

Så stannade vagnen, och officerarne omringade den. Alla kände ju fru Videnstam. Sten hade gått fram och öppnat vagnsdörren.

Erika hoppade ned, föll sin man om halsen och kysste honom.

— Du stygge man, som kan vara borta från mig så länge! sade hon skalkaktigt. Jag kunde inte längre vara ifrån dig, utan jag måste resa och se hur du har det. Jag hade så tråkigt på det dystra Viby.

— Men Sigrid?

— Åh, var lugn, hon är i godt förvar! Mamma är hemma.

Och nu blef det stor middag i officersmessen, där Erika förtjuste alla, alla utom major Östfeldt och ett par andra äldre officerare, hvilka föraktade henne för det koketteri hon utvecklade, under det de samtidigt beklagade Sten.

När middagen var slut, och de båda makarne en stund blefvo ensamma, sade hon:

— Jag har kommit hit för att bedja dig om en sak, Sten.

— Så! Och hvad skulle det vara?

— Skulle du inte vilja följa med till utlandet, när mötet blir slut?

— Till utlandet?

— Ja.

— Nej, hvarifrån har du fått en sådan tanke?

— Hvarifrån jag fått den? Tycker du inte, att jag suttit hemma på det tråkiga Viby länge nog? Jag längtar nu att komma ut, att komma bort från det tråkiga landet en tid.

— Men barnet.. Sigrid?

— Jaså, du tror verkligen, att jag skall sitta hemma som barnsköterska? Men om du tror det, så har du bedragit dig... Nu har jag beslutit mig för att resa... Jag stannar inte hemma en vinter till; jag har nog af förra vintern.

— Men jag har inte lust att lämna mitt hem för att flacka land och rike omkring.

— Nå väl, du slipper. Jag får följa med barons på Fyrby. Så väl baron som friherrinnan och barnen resa i slutet af nästa månad.

— Men hvarför behöfde du resa hit just *nu*, då jag ju kommer hem om en vecka, och vi således då kunde hinna talas vid om saken.

— Jag leds på Viby.

— Leds du, och du har ju ändå ditt barn och din mor?

— Asch, det där förstår du inte.

— Inte?

— Nej, det gör du inte. Men nu vill jag ut. De lämnade Stens tält, i hvilket samtalet ägt rum.

Då de kommo ut, mötte de flere officerare, bland dem löjtnant Sidenstråle.

— Åh, fru Videnstam, utbrast denne artig, ni hann före mig hit. Ser du, Videnstam, jag träffade just din fru inne i staden i morgse. Som min permissionstid i dag är ute, lämnade jag mitt hem redan i går och så fick jag, som sagdt, det oskattbara nöjet att i morgse hälsa på fru Videnstam.

— När lämnade du Viby? frågade Sten och såg med en mörk blick på henne.

— I morgse, naturligtvis.

Men så erbjöd sig öfversten att visa henne de nya skottvallarne, och i sällskap med honom och ett par yngre officerare lämnade hon platsen.

Så fort de aflägsnat sig gick Sten ned till stallet för att se om hästarne. Kusken satt i ett hörn af stallet och sof, men när husbonden inträdde, reste han sig upp och gnuggade ögonen.

— Förlåt mig! sade han, men jag har sofvit så litet i natt, ty det var så öfverfullt i hållstugan.

— I hållstugan?

— Ja, vid hotellet.

— När reste min bustru hemifrån?

— De' va' i går middag, det.

— Jaså.

Han lämnade stallet, under det tusen tankar korsade sig i hans hjärna. Hvarför hade hans bustru talat osanning för honom?

Åh, Sidenstråle! Tänk om . . .

Några timmar därefter reste Erika från exercisheden, eskorterad ett långt stycke af sin man och flere bland officerarne, med hvilka hon skämtade och gycklade.

Men mörka tankar bodde i Stens hjärta, då han såg henne aflägsna sig.

SJÄTTE KAPITLET.

Det tjänar icke till att år för år följa händelserna. Den ena dagen hade varit tämligen lika den andra. Sten hade i rikt mått fått erfara hvad sorg och bekymmer ville säga. Mera än en gång hade han haft anledning nog att misstänka sin hustru för otrohet, men han hade aldrig vågat grundligare undersöka saken, ty han fruktade för verkligheten.

Emellertid hade så lång tid förflutit, att Sigrid redan blifvit konfirmerad. Hon var nära sjutton år gammal.

Åtskilliga förändringar hade timat i trakten. Stens far var sedan ett år tillbaka död, och modern satt kvar på Sättra, medan dottern var hemma, ogift.

Major Östfeldt hade åldrats mycket. Vid sitt afskedstagande några år förut hade han blifvit befordrad till öfverstelöjtnant, men ingen gaf honom denna nya titel. Han var fortfarande den gamle major Östfeldt på Spånga.

Ester hade sent omsider gift sig med en ämbetsman och var bosatt i Stockholm. Majorens son hade öfvertagit gårdsbruket vid Spånga, sedan föräldrarne dragit sig tillbaka.

Vid Viby hade den förändringen timat, att Erikas mor, som tröttnat på att vara ensam, flyttat till barnen. Hon hade blifvit gammal och slö, visade sig sällan, utan höll sig på sina rum.

Det var en vacker sommarmorgon. Solen strålade från ett klarblått fäste, under det en bevingad sångarskara jublade i den höga, klara luften.

På Floras holme stod en lång, smärt ung kvinna med blickarne tankfullt fästade på de små glittrande böljor som sakta krusade vattenytan. Allt ibland lyfte hon hufvudet för att se ut öfver den klara, blå vattenspegeln för att ögonblicket därpå åter sänka blickarna mot den hvita sanden invid stranden, där böljorna sakta plaskade mot ett par runda grå stenar.

Så fick hon höra raska steg på sanden bakom sig.

Hon vände sig hastigt om.

— Är det du, pappa? Jag blef riktigt rädd.

— Blef du rädd för mig, liten?

— Ja, jag tänkte . . .

— Hvad tänkte du då på?

— Jag vet egentligen inte hvad jag tänkte

på . . . jag tror jag drömde någonting om jättar och troll, om necken och sjöjungfrun.

— Ha ha ha! Är min lilla Sigrid romantiskt stämd?

— Ja, tycker du inte man kan bli det, då man ser denna härliga natur? O, pappa, hvad här är skönt!

— Ja, nog är här vackert alltid, men icke alla tycka så.

Han suckade djupt.

— Du tänker på mamma?

— Ja.

— Hon trifs icke här.

— Nej . . . Har du sett mamma i dag, mitt barn?

— Nej, så fort jag blef klädd, gick jag hit. Vi få ju främmande i dag?

— Ja, här skall bli ett sammanträde om den nya järnvägen.

— Men hvarför skall den där järnvägen byggas? Jag tycker att våra gamla skogar äro bra som de äro.

— Förbättrade kommunikationer . . .

— Men den där järnvägen kommer att borttaga det behag vår nejd äger. Pappa, låt det vara som det är! Rösta du, som har så mycket att säga, emot detta förslag!

— Det är omöjligt mitt barn. Kulturen

går fram, och ingen kan hindra den. Det vore ju för öfrigt icke rätt...

Hon böjde hufvudet och teg.

— Nu skall min solstråle inte vara ledsen! ... När järnvägen blir färdig, skall äfven du tycka om den. Egendomarne skola stiga i pris, och deras afkastning väsentligt ökas.

— Men vi äro rika ... vi ha mera än nog förut.

— Ja, men det finnas många andra, mitt barn, som få större nytta af järnvägen än vi, och vi ha inte rätt att låta egoismen regera oss.

Hon fattade hans arm, och de lämnade holmen och togo vägen upp till gården.

Sigrid påminde i sitt utseende mycket om modern. Hon hade stora, blå ögon, en låg, ren panna, mörka, tätta ögonbryn och långa, svarta ögonhår, hvilka, när hon blundade, föllo ned om ögonen. Munnen var liten, och de friska, röda läpparne dolde ett par rader lika friska, bländande hvita tänder. Hon hade en smärt, men det oaktadt fyllig gestalt, och var tämligen lång. Händer och fötter voro små och välformade.

Men var hon lika modern till utseendet, så var hon henne så mycket mera olik till sina själssegenskaper. Sigrid bråddes i det afseendet på sin far. Hon hade samma lugna, under-

gifna och känsliga sinne som han. Hon talade ej mycket, men hon tänkte så mycket mera.

I detta afseende var hon ovanligt rikt utvecklad. Umgänget med fadern hade varit hälsoamt för henne. Också älskade hon honom med barnets hela innerliga tillgifvenhet. Modern kände hon knappast mera än till utseendet.

På dagen stannade den ena skjutsen efter den andra vid Viby. Folk från hela den omkring tio mil långa bansträckan hade infunnit sig. Bland dem funnos adelsmän och store godsägare, hvilka hade egna intressen att bevaka, liksom mindre landtbrukare och hemmansägare, utsedda som ombud af kommunerna.

Bland dem som anländt var äfven landshöfdingen, och Erika var nu i tillfälle att utveckla hela sin älskvärdhet som värdinna. Hon riktigt strålade af glädje i dag; det var ju alltid en omväxling i enformigheten.

Och så hölls sammanträdet under landshöfdingens ordförandeskap, och järnvägens byggnad blef beslutadt. Arbetet skulle genast, så fort utstakningarne blifvit afslutade och koncessionen beviljad, taga sin början.

Efter sammanträdets slut blefvo alla inbjudna på middag. Det var en storartad middag och, hvad mera var, det var en glad middag. Erika visade ett humör, så strålande gladt, att Sten icke på länge sett henne sådan. Och hvarje

solglimt, som han såg i hennes öga, gjorde den allt jämt lika förälskade mannen lycklig och glad.

* * *

Sprängskotten hördes i de gamla skogarne, och ljudet af dem rullade hän öfver nejden, förkunnande om civilisationens, kulturarbetets framgång. De stora träden, som stått där orubbade i århundraden, fälades ned, schaktarnes spadar och hackor voro i arbete.

Järvägsbyggnaden var börjad.

Vallar uppkastades, djupa diken gräfdes, och syllar lades ut. Och allt efter som arbetet framskred, följdes det med undran och intresse af ortens befolkning, hvilken väl hört järnvägar omtalas, men aldrig själf sett någon.

Arbetet stod under högsta ledning af en kapten Langenberg, en hård despot, men skicklig ingenjör.

Langenberg var omkring fyrtio år gammal. Han hade en liten satt, fast figur, var tämligen korpulent och hade ett par små stickande ögon i ett rödbrusigt ansigte, försedt med ett par väldiga knäffelborrar och inramadt i ett yfvigt ljust hår. Han gällde för att vara en väldig »fruntimmerskarl».

Hans närmaste man i arbetet var en ung
Synd.

ingeniör, Hilding Berg. Uppväxt i ett, om icke fattigt, dock ringa föräldrahem, hade han vid tidiga år aflagt en glänsande examen och nu var han ute på sin första anställning.

Berg var omkring tjugutvå å tjuguttre år gammal, men hans utseende var sådant att man lika lätt kunnat taga honom för att vara tjuguåtta år. Han var mycket mörk, men ögonen voro blå. Tyst och sluten var han ständigt, men då han någon gång log, var hans leende så godt och smittosamt, att de funnos, som beklagade att han icke oftare lade bort det där allvarliga utseendet.

Kapten Langenberg värderade honom mycket, ehuru han, måhända mera än någon annan, drabbades af den hetlefrade kaptenens dåliga lynne.

Dessa båda män kompletterade dock i viss mån hvarandra och under deras insigtsfulla och kraftiga ledning gick också arbetet raskt undan.

Också sade ordföranden i järnvägsbolagets styrelse en dag, då han träffade Sten:

— På det här sättet blir utan tvifvel järnvägen färdig före de kontrakterade tre åren.

En morgon möttes kaptenen och Berg ute på linien.

— Det var bra, att jag träffade er, sade Langenberg, vi äro bjudna till Viby i eftermiddag.

— Jaså.

— Jaså — han härmade honom — säger ni det så likgiltigt! Jag tänkte ni skulle vara glad öfver att för en dag slippa ifrån det här slitet.

— Åhja, men jag vet inte om jag kan komma ifrån.

— Nå, hvad har då herr ingenjören för brådtom, om jag får lof att fråga?

— Jag skall väga af Hallsätersliden.

— Det kan anstå tills i morgon. Nu lyder bara herrn mina order. Arbetarne reda sig utan oss i eftermiddag, och vi behöfva, min själ, gärna komma ut till folk litet. Vi gå här i skogarne, så att vi till slut bli riktiga skogsmänniskor.

— Att vi blifvit bjudna!

— Nå, tycker herrn det är så underligt? Ä' inte vi också folk, fastän vi lefva i skogen? Det skulle ha förundrat mig mera om vi *inte* blifvit bjudna.

— Ja, kapten, men . . . jag . . .

— Ah, se så, prata nu inte! När jag bjudes, så bjudes äfven herrn. Förstår ni det? För öfrigt skall det bli ganska roligt att lära känna det där herrskapet litet närmare. Ja ja, mannen känner jag förstås något förut. Det är en beskedlig tok, som tror hela världen om godt, medan hans hustru, som lär vara en rasande

vacker kvinna, bedrar honom . . . Så lära de ha en dotter, men hon är förstås bara barnet ännu.

— Hur vet kapten allt det där?

— Åh, jag har gjort bekantskap med prästen här i socknen, och han har invigt mig något litet i ortens skvallerkrönika och det är af honom jag fått upplysningarne om herrskapet på Viby.

— Jag har sett herr Videnstam en gång. Han tyckes mig vara en ärans man.

— Gud bevars ja, det kan han nog vara. Man behöfver väl inte vara någon ohederlig karl själf, därför att man råkat få en hustru som bedrar sig. För öfrigt lär hon inte ha så godt att påbrå. Modern, som nu säges vara »fjollig», föddes i en torparstuga, och fadern, en smulgråt, som bara hade en passion, den att samla pengar, gifte sig med henne på sin dödsbädd eller om det var vid något annat sjukdomstillfälle, det minns jag inte. Emellertid var naturligtvis dottern rätt gammal, när föräldrarne gifte sig . . . Men nu ska' vi inte stå här och prata, utan skynda oss på och stöka undan arbetet. Klockan fyra ä' vi bjudna, kom ihåg det! Klockan tre mötas vi hos mig!

Och så gingo de båda männen till hvar sina arbeten, Berg med hufvudet fullt af allt hvad han nu fått höra.

Det var väl icke gärna möjligt, att allt detta kunde vara sant? Det var ju en rent af ohygglig historia, kaptenen omtalat för honom.

Emellertid gladde han sig åt hjudningen. Det skulle bli roligt att få besöka ett af dessa gamla herresäten, hvilka han väl ofta rest förbi, men af hvilka han aldrig sett något på riktigt nära håll.

På slaget tre var han också hos förmannen.

* * *

Det var icke så många inbjudna till Viby i dag, endast de närmaste grannarne.

Bland bekanta återfinna vi baron Hökensköld med familj, major Östfeldt och hans fru, prosten med familj samt enkefru Videnstam. De öfriga bestodo af några ofrälse jorddrottar samt domhafvanden och kronofogden med familjer.

Kapten Langenberg och ingenjör Berg mottogos ytterst artigt, och snart var ett lifligt samtal om järnvägsbyggnaden, hvilken naturligtvis var ortens »stora händelse», i gång. Detta samtal fortsattes, tills det anmäldes att bordet var serveradt.

Det rädde en fri och otvungen stämning under denna middag. Erika var, som alltid vid dylika tillfällen, glad och älskvärd. Hon

talade om Paris, hvilken stad hon flere gånger besökt, samt om Italien och Schweiz. Till hösten hoppades hon att hennes man och dotter skulle göra henne sällskap till rivieran, där hon af sin läkare blifvit tillrådd att — för sitt klena bröst — tillbringa den kalla årstiden.

Alla sågo på den af hälsa och lefnadslust strålande kvinnan, när hon talade om sitt »klenas bröst».

— Sten har i vår varit så orolig för mig, sade hon, men jag skall nog återhämta hälsa och krafter där nere. Klimatet här uppe är så hårdt, i synnerhet för den, som i likhet med mig, får dragas med ett bröst, som inte tål vid denna sträfva, kalla luft.

Sten lyfte ögonen från bordet och såg på henne. Allt hvad hon nu sade var nytt för honom. Hon hade aldrig förr låtit honom veta, att hon led af någon som hälst sjukdom, och resan till rivieran hade antagligen först i dag upprunnit i hennes hjärna.

Öfver bordet kastade Sigrid en deltagande blick på honom. Hon kände, äfven om hon icke till fullo förstod det, att hennes far led. Deras blickar möttes; det var som om han blygts för dottern, och han slog åter ned sina ögon.

Eftermiddagen tillbringades på det angenämaste. Ungdomen hade anordnat lekar på den

stora gräsplanen nere vid stranden, och Berg rycktes med af den allmänna munterheten.

Under tiden vistades de äldre i parken, samtalande eller promenerande.

Kapten Langenberg hade kommit i samtal med Erika. Han berättade historier från det glada lifvet i Stockholm, anekdoter och historier, ibland rätt tvetydiga, men hvilka alla väckte hennes ohejdade munterhet.

Och på kvällen, då alla gästerna lämnat Viby, och de båda makarne befunno sig ensamma, började hon tala om kaptenen.

— Ja, det lär vara en skicklig järnvägsbyggare, sade Sten.

— Men du kan inte tänka dig en sådan lustig herre! Inte har han alltid umgåtts i de allra bästa sällskap, det kan man höra på hans konversation, men rolig är han.

Och när hon sedan somnade på natten, drömde hon, att kapten Langenberg och hon sutto på Floras holme, och att han berättade historier för henne, så att hon skrattade så godt; men så tyckte hon, att han helt hastigt förändrades till ett hemskt, förfärligt odjur, hvilket hotade att taga lifvet af henne. Hon kämpade emot, men allt längre och längre drogs hon bort. Hon sökte springande fly undan, men benen buro henne icke och så

kände hon, att han omfattade henne med sina armar och drog henne intill sjön.

— Nu skall du dö, sade han, och så kände hon huru han tog henne och kastade henne i det kalla vattnet.

Då vaknade hon upp med ett hemskt skri. Hon badade i svett, och hela hennes kropp skakade af rädsla.

SJUNDE KAPITLET.

Någon utrikes resa blef icke af. Erika talade aldrig mera därom, troligen hade hon kommit på andra tankar, och Sten aktade sig naturligtvis att röra på den strängen. Han var lycklig och glad, blott han fick ha henne hemma, äfven om hon allt ibland gjorde lifvet surt nog för honom genom sitt ombytliga lynne och dåliga humör.

Men då hon var ett offer för detta, brukade han hålla sig undan, tills hon åter blef gladare och fick han någon gång uppbära följderna af detsamma, så tog han det så undergifvet, som om han icke haft någon egen vilja.

Han älskade henne allt mera, ju tydligare hon för honom lade i dagen sina dåliga egenskaper. Så besynnerligt är ofta människohjärtat.

Hans vänner sade på hans rygg, att han var en meser, och att *de*, om de hade en sådan hustru, nog skulle hålla henne på mattan. Men Sten visste icke hvad de sade, och han bekymrade sig icke heller därom. För *honom*

var hon endast makan, hans dotters moder, kvinnan, som han alltid och under alla förhållanden älskade.

Kapten Langenberg hade ofta besökt Viby under den senaste tiden. Han kände sig ju så ensam i skogen och han var så glad öfver att här, vid det vackra Viby, ha funnit umgänge och vänner. Ibland hände det också, fastän detta inträffade högst sällan, att Berg var med honom, men då satt alltid den unge mannen tyst och slutet, medan de öfriga talade.

De aftnar kaptenen besökte Viby, var Erika alltid glad och liflig. Sten såg nog denna förändring, men han tänkte:

— Stackare, hon är ju så ensam och hon tycker mycket om sällskap. Det är klart att den glade kaptenens besök erbjuder henne en angenäm omväxling i enformigheten.

Men kaptenens besök blefvo allt tätare och så till slut kom han hvarje eftermiddag.

Sten hade mycket att syssla med och kunde icke alltid vara inne, utan de två voro den mesta tiden lämnade ensamma.

Och den omisstänksamme Sten skulle aldrig ha kunnat tänka sig, att hustrun gjorde sig skyldig till otrohet mot honom.

Men medan han sorglöst gladde sig öfver att hustrun fått någon att samtala med, och att hennes lynne nu var jämnare än någonsin,

skulle hans hjärta fyllts af sorg, om han känt det förhållande, som rådde mellan den äreförgätna hustrun och den nyförvärfvade vännen, kaptenen.

Men, som sagdt, han visste ingenting och han anade heller ingenting. Han var sorglös och nöjd med förhållandena, sådana han *trodde* dem vara.

Men en afton skulle Sigrid hämta en bok i biblioteket. Hon hade att gå igenom ett par kabinett, innan hon kom dit. Inkommen i det inre af dessa mötte henne en anblick, som höll på att göra henne oförmögen att gå hvarken fram eller tillbaka.

Hon fann modern sittande i kaptенens knä!

Så fort den unga flickan öppnade dörren, sprang visserligen Erika upp från den ställning hon intagit, men för sent. Dottern hade sett allt.

Med darrande knän och svindlande hufvud gick flickan därifrån. Hon hade aldrig ägt denna kärlek till henne, som ett barn brukar känna för sin mor, men hon hade *trott på henne*. Nu hade hon mistat äfven denna tro!

Hon kände nu äckel, leda, vämjelse vid tanken på modern. Kaptenen hade hon aldrig kunnat fördraga. Hans skräflande, storordiga tal var så olikt faderns, och fadern var för henne själfva hedern och redbarheten förkroppsligade.

Hon stängde sig inne på sitt rum.

Skulle hon omtala hvad hon sett för fadern?

Men så tänkte hon på den förfärliga sorg detta skulle orsaka honom. Nej, hon *kunde* det icke.

Men å andra sidan, om hon ingenting sade, skulle naturligtvis kaptenen komma tillbaka och . . .

Om hon bara haft någon enda vän att tala med! Mormodern, som borde vara den enda, som skulle kunna tala med dottern, och till hvilken hon under vanliga förhållanden skulle ha kunnat vändt sig, var ju icke riktigt klok. Och i sina bekymmer visste den stackars flickan icke hvart hon skulle taga vägen.

Det gick några dagar, utan att kaptenen besökte Viby. Sigrid var glad häröfver, ty hon tänkte, att modern nu ånkrat sig.

Vid middagsbordet en dag sade Sten:

— Det var märkvärdigt att inte kapten Langenberg kommer hit! Han har inte varit här på flere dagar.

— Han har väl arbete, så att han inte kan komma ifrån, svarade Erika, under det en lätt rodnad purprade hennes kinder.

Hon kände, att dotterns blickar hvilade på henne, men hon vågade ej se upp från sin tallrik. Dock var det som om en känsla af tacksamhet mot dottern fyllt hennes hjärta.

Hon hade således ingenting omtalat! Hon kunde nu vara lugn.

Då de reste sig från bordet var hon vänligare mot dottern än hon på länge varit och hon sökte till och med gifva henne en smekning. Men Sigrid vände sig bort ifrån henne.

Hon missförstod motivet till dotterns tystnad.

Den kvällen reste hon bort, och dagen därpå infann sig ånyo kaptenen. Denne hade tydligen hållit sig borta, emedan han trott att deras förhållande var uppenbart.

Men så ofta som förut kom han icke. Stundom kunde hela veckor förflyta utan att han var vid Viiby, men då var Erika borta på kvällarne, och Sigrid förstod att modern, då hon red eller åkte bort, träffade sin älskare.

Hon hade på sista tiden fått en sådan passion för att rida. Sten hade fått resa in till staden endast för att köpa henne ett nytt elegant sadeltyg, och han hade också gjort det, liksom han öfver hufvud taget gjorde allt hvad hon ville.

Men under denna tid led Sigrid alldeles förfärligt. Hon visste att hon borde tala, men hon kunde det ej. Hon blygdes öfver moderns synd. Hennes oskyldigt kvinliga natur reste sig emot ett blottande af denna uselhet.

Och så fick det fortgå.

Men Erika glömde snart, att dottern upp-

täckt allt. Hon blef djärf af framgången, och nu gick knappast någon dag, utan att hon träffade sin älskare. Hon var alldeles som om hon varit förblindad. Hon lefde endast för denna sin passion och att hon ännu kunde tåla mannen i sin närhet berodde på, att han ingenting såg, utan att hon alldeles inför hans ögon kunde fortsätta att lefva sitt lastbara lif.

Men allt efter som tiden framskred, blandade sig i Sigrids känsla för sin far äfven något annat än kärlek. Hon kunde icke hjälpa det, men hon föraktade hans omanlighet och hans ytterliga blindhet när det gälde hustrun.

Och hon tyckte sig lefva i en förpestad luft. Hon hade aldrig förut längtat bort från Viby, men nu gjorde hon det. Föräldrarne undvek hon så mycket som möjligt och höll sig nästan hela dagarne ute i skog och mark.

* * *

Det var en kall, men klar och vacker vinterdag. Det hade varit stark frost på natten, och hela skogen var klädd i en glittrande rimfrostskrud. Det lyste och glänste som i ett fépalats, när man kom in i den annars så mörka och dystra barrskogen.

Sigrid hade redan på förmiddagen begifvit sig ut. Det var en präktig skare på snön, och

hon gick så lätt på denna. In i skogen ville hon, in under de mörka hvalfven, där hon under sin barndom drömt så många sköna drömmar; nu ville hon dit för att en stund glömma all den synd och uselhet, som rådde omkring henne.

Och hon fördjupade sig allt längre in i skogen. Det hade icke varit hennes mening att gå långt, men hon hade ändå gjort det. Hon glömde både tid och rum i denna hemlighetsfulla skog, där allt omkring henne andades friskt, sundt och naturligt lif. Ingen konstlad tillvaro, ingen orenhet fanns där inne. Hon tyckte att här rådde frid, frid... frid...

I träden hoppade viga ekorrar, fåglarne drillade, som om det icke funnits någon vinter till, och de gamla ärevördiga träden lutade sig intill hvarandra, liksom hade de förtroligt samtalat med hvarann.

Och den unga flickan fortsatte att gå, allt längre och längre, tills hon blef trött och måste sätta sig ned för att hvila.

Nu kunde hon icke undertrycka en känsla af fruktan. Hon hade gått ut på förmiddagen och det såg ut som om det redan varit nära aftonen. Vinterdagen är så kort. Hon tyckte att skuggorna blefvo allt längre och längre. Härtill kom att hon kände sig trött; det var bäst att genast återvända.

Och så reste hon sig igen och började gå.

Men nu kom ett nytt bekymmer. Hur skulle hon hitta hem? Hon såg ingen väg. Ja, hon kunde på den fasta skaren ej heller upptäcka sina egna steg. Store Gud! Hon var alldeles bortkommen.

Och hon gick och gick, och under tiden blefvo skuggorna allt djupare, och träden sågo riktigt hotfulla ut, där de stodo så tätt i mörkret. Om hon skulle ropa? Och hon gjorde det, men hörde intet annat svar än ekot som upprepade hennes halft ångestfulla rop.

Hon visste inte huru länge hon hade gått på detta sätt, då hon äntligen framkom till ett tillfälligt uppfördt blockhus. Och nu såg hon, att den nya järnvägen gick förbi där nere.

Hon gick fram till huset, men det var omsorgsfullt stängdt med en port af tjocka plankor. Hon gick rundt omkring. För fönsterna voro luckor af samma slags trä som porten. Det lyste genom en springa ur ett af dem.

Hon lade ögat intill för att se om det fanns folk där inne, men ryggade hastigt tillbaka, som biten af en orm, då hon fick se modern.

Således var det här kaptenen bodde, hit, som hon for hvarje eftermiddag!

Här ville hon ej bulta på. Nej, om hon så skulle förgås i skogen, ville hon ej göra det.

Och så lämnade hon stället och följde

järnvägslinien. På detta sätt skulle hon väl alltid finna någon, som kunde visa henne vägen.

Men så kom hon att tänka på att arbetarne vid järnvägsbyggnaden voro råa och illa kända. Deras vilda bragder hade ofta blifvit omtalade vid herrgården, och hon hade med rysning hört på dessa historier.

Men de skulle nog inte tillfoga henne något ondt. Hon hade ett ögonblick stannat när denna tanke kom för henne, men nu fortsatte hon sin gång igen.

Hon visste inte hur länge hon gått, då hon åter påträffade ett hus. Hon var trött och hungrig och längtade hem.

Hon gick fram till byggnaden. Äfven den var försedd med fönsterluckor, genom hvilka hon dock icke kunde kasta en enda blick.

Och medan hon stod här utanför, kom faderns bild för henne. Nu satt han där hemma — ensam. Makan... borta, dottern borta. Säkerligen var han orolig.

Så bultade hon på luckan, sakta och blygt, men när hon icke erhöll något svar, litet hårdare.

Och så hörde hon steg. Hennes hjärta klappade nästan hörbart.

— Hvem är det?

Hon gick fram, blyg och försagd.

— Mitt namn är Sigrid Videnstam... jag har råkat gå vilse i skogen och hittar inte hem.

Synd.

— Åh, fröken Videnstam, var så god och stig in! Ni fryser. Kom in och värm er, så skall jag sedan visa er vägen!

Hon såg upp på den talande.

Det var Hilding Berg.

— Gud ske lof, att jag träffade er! utbrast hon ofrivilligt.

— Ja, det var väl, att ni inte råkade ut för folket. Vi ha inte de allra fredligaste människor anställda här, skall jag säga, tillade han med ett småleende.

Och så kom hon in och fick ett stort glas uppvärmd mjölk.

— Vill ni nu göra mig sällskap, herr Berg, så är jag er oändligt tacksam.

— Ja, genast, men är inte fröken mycket trött?

— Nej tack, jag känner mig mycket bättre nu.

Nu först kastade hon en blick omkring i rummet. Vid ena väggen stod en bäddad säng med snöhvita lakan, och på väggen öfver den hängde en del skjutvapen. På ett stort bord framme vid fönstret lågo en mängd kartor. Några enkla stolar och en stor reskoffert fulländade rummets möblering.

— Och här bor ni ensam?

Hon kom alldeles ofrivilligt att framställa frågan.

— Nej, jag har en betjäntgosse, som uträttar

mina ärenden och så en gammal kvinna, enka efter en järnvägsarbetare, som för någon tid sedan dödades af ett sprängskott, hvilken lagar min mat.

— Men är det inte dystert så här i skogen?

— Hm! Då man är van därvid så...

Och så har jag ju för öfrigt mitt arbete. Men nu är jag färdig, ifall fröken önskar att vi skola gå, sade han, i det han tog ned en stor luden mössa från väggen.

Hon reste sig.

— Tack! sade hon och fattade för ett ögonblick hans hand.

Och nu stodo de där ute i den kalla luften. En rysning genomfor Sigrid, när den kalla vinden drog fram öfver henne, men så började hon gå med raska steg vid hans sida.

Länge hade de dock icke gått, förrän hennes steg blefvo tyngre och gången långsammare. Berg såg på henne, att hon var trött.

— Vill inte fröken vara god och taga min arm? sporde han.

Hon fattade den och så gick det litet lättare.

De hade gått ett stycke, då de fingo höra hästramp bakom sig.

Sigrid vände sig om. Berg däremot tycktes icke bry sig det minsta om hvem det var som kom. Han anade eller visste det tvifvelsutan allt för väl.

Snart ilade hästen förbi dem, och på honom satt — fru Videnstam.

Det gick en rysning genom den unga flickan, då modern jagade förbi. Men Berg låtsade ingenting märka.

Så gingo de länge tysta vid hvarandras sida. Denna tystnad bröts dock af honom, som sade:

— Ni är ändå lycklig, ni fröken, som har ett hem!

— Har ni då inte något hem?

— Nej.

Det blef åter tyst en liten stund. Så fortsatte han:

— Jag har aldrig ägt hvarken far eller mor... jag vet icke ens namn på dem. Men jag har ändå icke alldeles saknat kärlek i mina dagar. Jag uppfostrades af en god och kärleksfull kvinna, som, jag är viss därom, alltid älskat mig som sitt eget barn.

— Hon lefver väl ännu?

— Ja, hon lefver, och jag anser henne som min mor och hennes hem som *mitt* hem.

— Det är mången som har både far och mor och som ändå känner sig hemlös.

Han såg på henne. De där orden hade halkat öfver hennes läppar utan att hon först tänkt på hvad hon ämnade säga. Nu voro de dock uttalade.

— Jag förstår inte riktigt hvad ni menar, min fröken.

— Ni behöfver heller icke förstå det. Det var endast en reflektion jag gjorde; jag vet egentligen inte själf hvarifrån jag fick den. Men tycker ni inte att lifvet ändå är bra underligt?

— I hvad afseende?

— I alla afseenden. Huru olika är inte allt fördeladt — jag menar nu icke allenast förmögenheten, rikedomerna, utan fast mera den andliga begåfningen... Om Gud, som man säger, delat allt, så tyckes det mig som om han delat — orättvist.

— Fröken, säg inte så!

— Ja, hvad skall jag väl tänka? Vet ni herr Berg, jag har många gånger för mig själf undrat huruvida en Gud verkligen finnes till eller icke.

— Men hur kan ni undra så!

— Jo, då jag ser att så mycken synd och last råder, och Gud icke tillintetgör dessa lastbara människor, så tycker jag att han antingen icke finnes till eller också visar sig vara vanmäktig.

— Det där är' hädiska ord, fröken Videnstam. Tro icke, att inte den lastbare får sitt rättvisa straff! Det kan väl till en tid se ut, som om han icke på minsta sätt hämmades i

sina onda förehafvanden, men en gång drabbas han dock, på ena eller andra sättet, af den rättvise hämnaren.

— Kanske har ni rätt. Ni *borde* i alla händelser ha rätt, ty det är upprörande att tänka, att den skyldige skall gå fri, under det hans närmaste, hans omgifning ofta får lida till följd af hans synd.

Han såg på henne med en halft förvånad, en halft beundrande blick.

Men själf försjönk hon i djupa tankar, och på hela vägen hem fälades sedan ej ett ord dem emellan.

Ute på förstugubron stod fadern, då de kommo fram. Han hade alldeles nyss sändt ut folk för att söka efter henne.

— Kära, mitt barn, hvad jag varit orolig för dig! sade han, i det han omfamnade dottern.

— Jag råkade gå vilse i skogen, men så träffade jag på det hus, i hvilket herr Berg bor — åh pappa, du, ett riktigt blockhus mitt inne i skogen — och så var han vänlig och gjorde mig sällskap hem.

Videnstam räckte honom handen.

— Tack, herr ingenjör! Ni har gjort en bekymrad fader en ovärderlig tjänst, sade han.

— Åh, för all del, det skulle hvem som hälst ha gjort som varit lycklig nog, att ha varit i mitt ställe.

Han ämnade just aflägsna sig, då Videnstam sade:

— Herr Berg! Ni kan inte gå den långa vägen tillbaka i kväll. Vi ha alltid ett par gästrum uppeldade. Jag skall genast säga till, att ni stannar här öfver natten.

— Uppriktigt sagdt känner jag mig trött — jag har hela dagen gått i skog och mark — och jag antager således inbjudningen med tacksamhet.

Och då han något senare gått och lagt sig, tänkte han på den unga flickan, hvilken nu framstod för honom så ren, så skön och ädel, så upphöjd öfver det alldagliga som omgaf henne.

Och så tänkte han på de domar hon fällt öfver de lastbara och han funderade på om hon visste något om moderns lif. Denna kvinna var en visa i hvar mans mun, och måhända hade ryktet om hennes lif nått äfven dottern. Stackars unga flicka! Det var icke alls märkvärdigt, att hon såg dystert och nedslagen ut, om så var fallet, att hon kände ryktena om modern.

Och så somnade han till slut, men i drömmen kringsväfades han af ljusa änglabilder, och alla dessa buro Sigrids drag.

ÅTTONDE KAPITLET.

Underligt länka sig människornas öden! Ibland tyckes det rent af som om den fatalistiska åsigtten, att »allt som skall hända händer», d. v. s. att människan ledes af ett oundvikligt öde, mot hvilket hon ingenting förmår, vore den rätta och städse fann sin tillämpning i lifvet.

Från denna dag träffades den unge Berg och Sigrid rätt ofta, om af en slump eller af beräkning är ej godt att säga.

Ett är dock visst, att den unge ingenjören gjorde allt för att strida mot den känsla, som intagit hans hjärta. Hon var ortens skönaste och rikaste arftagerska, och han kunde aldrig bli något annat för henne, än den fattige, ofrånse ynglingen, som endast hade sin intelligens och sitt arbete att ställa fram såsom något värdefullt.

Men ehuru han insåg detta och ehuru han beslutade att fly det farliga grannskapet, träffade han henne dock ofta. Och när han så skildes ifrån henne fattade han nya beslut,

gjorde nya löften för att genast åter, så fort tillfälle erbjöd sig, bryta dem.

Han hade alltid trott sig äga en fast, beslutssam karaktär, men nu började han tvifla på sig själf. Hvarför kunde han icke slita hennes bild ur sitt hjärta, hvarför kunde han icke fly undan henne?

Ibland hände det att han låg vaken hela nätter och grubblade. Och när han var där ute i den vida skogen, där barrträden stodo så höga och allvarliga, tänkte han endast på *en* sak, upptogs hans själ af endast en bild — *hennes*.

Men *det* hade han då beslutit, att aldrig ett ord om kärlek skulle få halka öfver hans läppar. Han skulle lägga band på sin tunga; han *ville* helt enkelt icke visa sig så feg, att denna känsla, denna förtärande glöd som nu intog hans hela sinne, skulle få regera honom och löpa bort med hans förstånd.

Och Sigrid?

Ja, det stod nog icke bättre till med henne, äfven om hon till en början icke förstod sina känslor så väl som han.

Men en gång skulle äfven hon uppvakna till verkligheten.

Och detta uppvaknande skedde förr än hon själf kunnat ana.

Men det dröjde ändå till våren.

Då var det en bjudning vid en egendom, Aspnäs, i grannsocknen. Bland de inbjudne voro naturligtvis Videnstams samt äfven kapten Langenberg och Berg.

Ägaren af Aspnäs var en bildad man, filosofie magister, och hade nästan hela sitt lif bott i hufvudstaden. Men så hade hans hustru, hvilken var född och uppfostrad på landet, så länge önskat att han skulle köpa en egendom, och att de skulle flytta från staden, att han till slut fattade det beslutet att villfara hennes önskan. Och så hade magister Lundius inköpt Aspnäs och bosatt sig där.

De båda makarne hade endast ett barn, en dotter Agda, något äldre än Sigrid. De unga flickorna hade vid några föregående sammanträffanden blifvit rätt goda vänner, utan att det dock uppstått någon mera intim vänskap dem emellan.

Därtill voro de af allt för olika lynne. Medan Sigrid var allvarlig, tyst och tänkande, var Agda raka motsatsen. Hon sjöng och drillade från morgon till afton, skrattade åt allt och alla samt var lekfull ända till ysterhet. Någon allvarligare tanke tycktes aldrig ha varit inrymd i hennes hjärna.

Hon var emellertid en vacker flicka, med ljusa lockar och blå ögon, samt var omtyckt af alla, med hvilka hon kom i beröring.

Nu var det bjudning där och ehuru magisterns hälst skulle ha velat underlåta att bjuda fru Videnstam, som nu var en visa för hela orten, ansågo de sig naturligtvis ej kunna förbigå en af de förnämsta familjerna i orten och så hände det sig, att kapten Langenberg och fru Videnstam sammanträffade äfven på denna tillställning.

Här var det Sigrid kom på det klara med sig själf, här lärde hon känna sitt eget hjärta.

De unga, och de voro icke så få, hade församlats på en vid gräsplan i parken, där de roade sig med springlekar, och därunder skämtade Berg och Agda samt skrattade så obesväradt, att Sigrid kände det ena stygnet efter det andra i sitt hjärta.

Och ju längre kvällen framskred, ju mera led den unga flickan och hon kände nu hvad hon aldrig förr känt, å ena sidan hat och bitterhet, som ville fylla hjärtat, medan hon å den andra kände en kärlek som plågade henne lika mycket.

Hade hon inte nog ledsamt, utan att också detta skulle komma till? O, hvad hon älskade honom! Hon tyckte, att ingenting skulle ha varit svårt att utföra, om hon endast därmed kunnat köpa hans kärlek.

Hon drog sig ifrån sällskapet och slog sig ned i en syrérberså i en af parkens mest undan-

gömda vrår. Här skulle hon få vara i fred med sina tankar, här skulle ingen störa henne.

Men skrattet från den ystra ungdomsskaran trängde fram till henne och sargade hennes hjärta. Nu skämtade han med *henne*, nu log han mot henne och hon mot honom, under det ett hjärta här höll på att sönderslitas af smärta! Hvad vore väl fattigdom och ringhet, hvad vore väl den mest obemärkta ställning i lifvet, blott hon fått lefva detta lif vid *hans* sida.

Och hon pressade handen mot det våldsammt klappande hjärtat, under det hon med ett hopplöst uttryck i sitt fagra ansigte lutade sig tillbaka mot bänkens ryggstöd.

Så hade hon suttit en lång stund, då hon fick höra lätta steg, som närmade sig.

Det var Agda, som kom.

— Ah, sitter du här ensam!... Jag har sökt dig i hela parken... Nu måste du genast komma med!... Men hvad är det med dig? ... Jag tror du gråtit? Är du ledsen, Sigrid? Säg mig hvad det är!

— Åh, ingenting, ingenting alls, Agda.

— Men hvarför sitter du så här ensam? Nu måste du komma med mig!

Och halft med våld drog hon henne upp från bänken.

— Men jag är trött, hör du, jag vill inte deltaga i leken.

— Men du skall åtminstone vara hos oss, äfven om du inte vill leka.

Då de ankommo till lekplatsen, möttes de af Berg, som i deltagande ton frågade Sigrid om hon var sjuk.

Nog kände hon sig sjuk, alltid, men icke på det sätt, han menade.

Och halft med våld fördes hon åter in i den stojande, ystra skaran.

Men när tiden för uppbrott var inne, och de skulle skiljas, kom Hilding fram till henne, fattade hennes hand och sade:

— Tack för i dag, fröken Videnstam! Jag hoppas ni inte är sjuk . . . ni har sett så tyst och sorgsen ut hela dagen?

— Nej, nej, jag är visst inte sjuk.

Då böjde han sig ned och tryckte en kyss på hennes hand. Den kyssen brände som eld i hennes ådror, och då han vände sig från henne förde hon handen omärkligt till sin egen mun och tryckte en sekund sina läppar på samma ställe där hon känt hans kyss.

Men ögonblicket därpå blygdes hon för sin handling; och hon var rädd för att någon observerat henne.

Men när hon och hennes föräldrar i den ljusa natten återvände hem, satt hon tillbaka-

lutad på vagnens framsäte, under det de mest stridiga känslor kämpade om herraväldet öfver henne.

* * *

— Jag vet inte hvad det är med Sigrid.
— Jag fruktar hon är sjuk, sade en morgon den bekymrade fadern till sin hustru.

— Ah, det är nog inte något farligt! Så är det med alla unga flickor.

— Men hon har inte varit sådan förut. Det är nu på en tid hon blifvit så förändrad. Jag fruktar att vi måste tala med någon läkare.

— Åh, tro mig, du, det är ingenting annat än svärmeri . . .

— Svärmeri?

— Ja, förstår du inte, att hon nu är i den ålder, då hon börjar upptäcka att hon är kvinna. Naturligtvis svärmar hon för någon ung man.

— Men Erika . . .

— Nå ja, inte ligger det väl något farligt däri? . . .

— Men hvem . . .

— Hvem det skulle vara? . . . Ja, det är inte så lätt att förstå, men om inte mina ögon alldeles bedraga mig, så ser hon inte ogärna den där unge ingenjören.

— Hilding Berg?

— Ja, just han.

— Det är väl inte möjligt?

— Men det är heller inte omöjligt. Han är ung, ser bra ut — ja, han ser till och med mycket bra ut — och har en gång varit i tillfälle att visa sig som hennes riddare. Dessutom har han ett sympatiskt väsen och ett medfödd behagligt sätt. Jag förstår inte, hvarför inte en ung flicka skulle kunna svärma för honom.

— Men, Erika, *det* får naturligtvis aldrig ske.

— Hvad menar du?

— Ett äktenskap dem emellan...

— Men om hon svärmar för honom, så är det väl inte sagt att hon därför skulle vilja gifta sig med honom.

— Tror du det?

— Jag tror att Sigrid vet hvad hon är skyldig sina föräldrar och hon vet allt för väl, att de icke skulle tillåta henne ingå äktenskap med en man utan börd och förmögenhet...

— Men tror du inte att hon hyser så öfverspända idéer, att hon skulle kunna gifta sig med hvem som helst, stode han än aldrig så långt under henne, blott hon trodde sig älska honom.

— Åh, hon tar nog sitt förnuft till fånga.

— Om vi skulle tala med kapten Langenberg om saken?

— Hvertill skulle det tjäna?

— Han kunda anställa honom längre bort på linien.

— Hm! . . . Jag tror inte du behöfver frukta någonting. Sigrid vet nog själf hvad hon gör.

Samtalet var slut, men då Sten lämnade sin hustru, kunde han omöjligt fasthålla sina tankar vid något annat än dottern. Tänk, om hon verkligen vore kär i den unge ingenjören! Han kände sin dotter. Var hon det, fanns nog ingen makt på jorden, som kunde rycka hans bild ur hennes hjärta. Hon skulle kunna lida och försaka, det trodde han, men glömma . . . Aldrig!

Han var verkligen allvarligt bekymrad för henne.

Om han skulle tala med henne om saken? Men tänk, om hans hustru sett fel eller dragit orätta slutledningar! Nej, det var nog bäst, att han teg. Men han skulle ha ögonen med sig, han skulle minsann icke lämna henne ur sigte hädanefter, i synnerhet om hon någon gång sammanträffade med den unge mannen.

Men medan hennes föräldrar på detta sätt rådgjorde med hvarandra, och fadern plågades af tvifvel och oro, kämpade de båda unga på sitt sätt en icke mindre svår strid.

Hilding gjorde allt hvad han kunde för att motarbeta den lidelse, som helt hotade att försvaga hans kraft, som gjorde honom urståndsatt

att med reda tänka på någonting annat. Han *ville* helt enkelt slita denna känsla ur sitt bröst, ty han förstod att det var vansinne, rent vansinne att älska en kvinna, som han ändå aldrig skulle kunna få kalla sin; och på detta sätt kastades han mellan hopp att lyckas och miss-tröstan om att kunna kväfva sin kärlek.

Sigrid å sin sida gjorde ingenting för att döda eller förkväfva denna känsla, som nu var så tydlig och klar för henne, och hon, som annars var så tänkande, gjorde aldrig några reflektioner öfver skilnaden i börd och förmögenhet. Hon sörjde endast öfver att hennes känsla var obesvarad, ty icke med en min, icke med en blick, hade han låtit henne förstå att han älskade henne. Endast den där kysen . . . den hon aldrig glömde, och hvilken hon ständigt tyckte sig känna . . . hade för ett ögonblick, men också blott för ett kort ögonblick låtit henne ana, att han ej var alldeles ligkiltig för henne.

Och så stodo förhållandena, då ljus plötsligt bröt in i detta mörker.

Men detta ljus bringade ej lycka och frid, utan tårar, sorg, smärta och lidande.

NIONDE KAPITLET.

Solen kastade sina sista strålar för dagen öfver den fagra nejden. Och dessa strålar förgylde trädens toppar, listade sig in mellan de täta grenarne och sökte liksom kasta en nyfiken blick in i de hemlighetsfulla hvalf, som bildades af de tätt växande granarne. De liksom ville unna det svagt spirande, blekgröna gräset där inne i skuggan äfven en liten blick af den skönhet och den värme, som de hade att skänka.

Med sitt monotona surrande flögo humlorna och bien på hvarje mera öppen plats från blomma till blomma, under det fåglarne kvitterade i de lummiga träden. Från ängarne där nere vid sjöstranden ljöd åkerskärans entoniga läte; långt fram mot herrgården ringlade sig landsvägen liksom ett smutsigt grått band på den annars så gröna taflan.

Men långt uppe i skogen, i en nyligen gjord förhugning, satt Sigrid på en kullfallen

trädstam, och bredvid henne på den gröna gräsmattan låg Hilding, stödd på ena armbågen. Hans blickar voro med ett eget, sorgset uttryck fästade på hennes vackra ansigte.

Han hade nu en stund stått framför henne, men så hade han kastat sig ned i gräset.

Sigrid hade, plågad af sorg och oro, gjort hvad som minst af allt kunde kallas korrekt. Behärskad af de mest stridiga känslor, då hon befann sig i ett tillstånd af en riktig yrsel, hade hon skrivit ett bref till Hilding, ett bref, hvori hon bad honom om ett möte. Så fort brefvet var afsändt hade hon ångrat sig, men hon hade ändå gått till mötesplatsen.

Hvad skulle han tänka om henne? Hvad hade hon väl gjort?

Och med nedslagna blickar och skamsen öfver sitt tilltag mottog hon honom.

— Ni har önskat detta möte, min fröken, sade han, och hans stämma vibrerade lätt när han talade, men jag måste säga er, att då jag mottog ert bud var jag nära att besluta att icke möta er här.

— Och hvarför? Jag har handlat dumt . . . orätt . . .

— Icke därför, men för att ett möte oss emellan icke kan annat än bringa olycka.

— Jag förstår inte hvad ni menar.

— Men ni skall snart förstå det.

Han reste sig åter, långsamt och liksom med möda. Så satte han sig på stammen ett stycke från henne.

— Så vet då, återtog han, hvarje möte oss emellan bringar mig olycka och smärta . . . ty . . . *jag älskar er . . .*

Det blef tyst några sekunder. Så återtog han:

— Ja, jag älskar er, . . . älskar er med en förtärande lidelse . . . med en vansinnig kärlek . . . jag *vet*, att vi aldrig kunna bli något mera för hvarandra än . . . goda vänner.

Nu var det hennes tur att resa sig upp. Hon såg på honom med en blick, så full af kärlek och hängifvenhet, att han bort känna den, äfven om han icke såg på henne.

— Hilding!

Det var första gången hon uttalat hans namn. Nu halkade det öfver hennes läppar, utan att hon kunde förhindra det.

— Nej, Sigrid, vi två kunna aldrig blifva mera för hvarandra än goda vänner, men *det* skola vi, hoppas jag, förbli. Ni står så högt öfver mig. Ni äger börd, samhällsställning och förmögenhet, då jag, den fattige järnvägsbyggaren, saknar allt detta. Nej, Sigrid, vi äro dömda att gå hvar för sig genom lifvet. Mellan oss kan intet annat än vänskap få råda . . . Men om så är, att ni en gång behöfver en uppriktig vän, så tänk på mig!

Hon satte sig åter ned, alldeles invid honom.

— Men, Hilding, frågade hon, hvarför skulle vi icke kunna få älska hvarandra?

— Jag har sagt skälen...

— Men om dessa skäl ingenting betyda, om mina föräldrar gifva sitt samtycke?

— Aldrig!

— Skulle ni frukta för att begära min hand af dem?

— Ja.

— Men...

— Jag skulle frukta för att bli bortvisad som en hund... äfven jag är stolt, äfven jag har mitt högmod.

— Men...

— Säg ingenting mera, Sigrid! Ni kommer mig annars att förgäta, att jag framför allt vill vara hederlig karl.

— Men om *jag* talar med mina föräldrar?

Han såg på henne med en blick, som uttryckte förvåning.

Det var den älskande kvinnan, som talade, en kvinna, som icke ansåg något steg för svårt, då det gälde att besegra de hinder, som stälde sig i vägen för hennes hjärtas önskan.

— Det går inte... vi *måste* glömma... glömma allt... försöka förgäta hvad som stått oss emellan!

— Nej, aldrig!

Hon såg på honom med ett par ögon, som blixtrade af beslutsamhet och — harm.

— Du är fegl!

Han såg på henne.

— Nej, inte feg, men jag är förståndig och jag söker uppfylla alla hederns fordringar.

Hon var helt olik alla andra unga kvinnor; hon hade vuxit upp i skogen, i afskild ensamhet. Måhända var det detta som danat hennes karaktär sådan den nu var, en sammanblandning af beslutsamhet och försagdhet, af mod och rädsla.

Nu var hon endast den älskande kvinnan, som kunnat offra allt för sin kärlek och hon harmades öfver att höra honom så kallt tala endast om hindren.

Hon hade i dag tagit första steget till närmande, ty hon hade känt sig så olycklig. Hon *längtade* efter kärlek; hon kände sig så ensam, och nu skulle hon måhända få gå från detta möte olyckligare än hon någonsin förut varit.

Men den kraft som en stund besjälat honom, tycktes gifva vika.

Han såg in i dessa klara, blå ögon, hörde detta smekande tonfall i rösten och berusades af all denna ungdom och skönhet, som han endast behöfde sträcka ut handen för att äga, till dess hans hufvud blef förvirradt, hans tankar oklara, och han befann sig i ett halft van-

sinnigt tillstånd, som kom honom att glömma allt hvad han förut talat.

Han var icke mera än människa!

Han kände huru blodet rusade med fart genom hans ådror, liksom hade det hotat att spränga hans hjärta. Han var icke mera sig själf; han gick helt upp i sin lidelse.

Och glömsk af allt, slog han båda sina armar om henne, tryckte henne passioneradt intill sig och kysste hela hennes ansigte, panna, ögon, mun.

Det var som all hans lidelse, denna allt förtärande känsla, som han på sista tiden haft så stor möda att tygla, äntligen blifvit lössläppt och nu ville taga sin skada igen.

Och hon, flickan, den älskande kvinnan, genomströmmades af sällhet och lycka. Hon hade icke resonnerat, endast älskat, hon gaf kärlek och hon ville äga kärlek. Hon mottog dessa stormande kärleksbetygelser, dessa lidelsefulla smekningar såsom sin rättfångna tillhörighet.

De voro ju endast en skyldig tribut för hennes egen gränslösa kärlek.

Men reaktionen, eftertanken kom åter tillbaka.

— Gud, hvad har jag gjort? Är detta beviset på min fasta karaktär? . . . Sigrid, vi äro båda dömda till undergång!

Men hon log åt honom, med det där blida,

vänliga leendet som han både älskade och fruktade. Och nu var det hon, som slog sina armar om hans hals och såg honom in i ögonen.

— Älskar du mig då inte?

— Om jag älskar dig! . . . Sigrid, jag skulle kunna gifva mitt lif för dig, men . . . du blir aldrig min hustru . . .

— Hvarför säger du det?

— Mitt förstånd . . . och onda aningar säga mig det . . .

— Men du vill ändå tala med mina föräldrar?

— Ja ja, men inte ännu . . .

— När?

— Längre fram . . .

— Nå väl, som du vill . . . Jag skall vänta . . . jag skall vara trogen . . . jag skall aldrig tillhöra någon annan än dig.

Så kom det sig, att de båda, då hon skulle återvända hem, gingo på skogsstigen tätt slutna intill hvarandra, med armarne om hvarandras lif och så kom det sig, att Sigrid dagarne därpå visade sig så stormande glad och lycklig, att fadern på det högsta förundrade sig öfver den förändring hon undergått.

* * *

Men deras möte hade icke varit utan vittnen, deras lycka hade haft åskådare . . .

Men dessa åskådare tego. Dessa vittnen voro kapten Langenberg och fru Videnstam.

Nu höll Erika sig mera än någonsin i skogen; nu var hon nästan ständigt där. Passionen hade så intagit henne, att hon glömt allt, att hon hade make, barn och hem. Hon hade ingen tanke, som icke till slut stannade hos kaptenen; för henne var han allt . . . make, dotter och hem intet.

Samvetskval kände icke den äreförgätna kvinnan, endast synden hade lockelse för henne.

Då hon såg mannen, önskade hon sig vara honom kvitt, då hon såg dottern önskade hon, att hon aldrig skulle ha blifvit född. Båda voro henne hindrande i vägen. För henne fanns ingenting mera som hade något värde än han, kvinnotjusaren, hustruröfvaren.

Och under allt detta teg den äkta mannen. Visste han ingenting? Var han den ende som var blind och döf, då alla människor i orten talade om hans skam? Fanns ingen, som hade mod nog att upplysa honom om saken?

Det hade nu gått så långt, att de öfriga kvinnorna i orten blygdes för att tala med henne. Träffade hon händelsevis någon af dem, så märkte hon allt för väl, att de, så snart som möjligt, sökte komma ifrån henne och det hände till och med en gång — och däröfver grämde hon sig i tysthet — att baronens på

Fyrby hade en tillställning, utan att någon från Viby blifvit bjuden dit.

Men så en dag blef gamla fru Sporn sjuk. Hon var nu till ålders kommen och hade under många år varit endast en skugga af hvad hon förr varit. På långliga tider hade hon icke varit utom sina rum.

Nu sände hon bud på dottern, att hon ville tala med henne.

Lång tid hade gått sedan fru Videnstam sist såg sin mor, fastän de bodde i samma hus. Hon var ju »fjollig», den gamla, och det var naturligtvis intet nöje att tala med henne. Det var bäst att lämna henne i ro.

Men nu hade den gamla sändt bud och begärt att få tala med henne, och hon måste naturligtvis villfara hennes önskan.

Då hon inträdde i rummet, där en mild halfskymning rådde, blef hon förvånad öfver att se hvilken förändring den gamla undergått. Ansigtet var askgrått och magert, de långa, smala fingrarne foro nervöst öfver sängtäcket, men ögonen, de där underbara ögonen, som en gång utgjort hennes största skönhet, hade återfått sin gamla glans.

— Det är som om jag vaknat upp ur en långvarig sömn, sade hon, men jag förstår nog hvad det betyder... Jag har inte lång tid

kvar... Sätt dig, Erika! Jag har något att tala med dig om.

Hon satte sig ned på en stol invid sängen, under det hennes kropp darrade som om hon lidit af frossbrytningar. Skulle hon en dag ligga på samma sätt som hon nu såg modern, lika hjälplös, lika aftacklad, lika gammal och svag?

— Du har sällan sett till mig, Erika?

— Jag har trott att mamma hälst önskade vara ensam.

— Nu är jag vid *min* lefnads afton. Jag har haft mycket att ångra, Erika, jag har haft mycket att beklaga och begråta och bland detta är det en sak, som i synnerhet oroar mig.

— Och hvad är det?

— Att jag illa uppfostrat dig. Du är inte sådan du bör vara... du har aldrig varit det... du har trädtt i mina fotspår... ja, du har sjunkit djupare än jag någonsin sjönk, trots alla mina förvillelser.

— Mamma!...

— Tyst, jag vill säga dig sanningen en gång!... Kanske är det sista gången, jag talar med dig... Vi äro ju ensamma?

— Ja.

— Nå väl, jag var i många afseenden en dålig kvinna, en dålig hustru, men *otrogen* mot

min man var jag ändå aldrig, fastän jag icke älskade honom.

— Men mamma! . . .

— Tyst, säger jag! Låt mig säga hvad jag vill! . . . Jag visste allt för väl, när du gifte dig, att du skulle bereda din man ett helvete . . . jag visste det, men jag teg, ty jag trodde — ja, jag hoppades det — att han skulle vara mera kraftfull än han visat sig vara . . . Du har ett stort syndaregister, Erika . . . du har mycket att ångra och afbedja, ja, du behöfde gråta tårar af blod, om du kunde det.

— Jag vet mig aldrig ha begått så svarta brott, som ni talar om, mamma.

Hon hade rest sig upp och stod där nu lika stolt och högmodig som någonsin förut . . .

— Sätt dig!

Hon stod som under ett magnetiskt inflytande; hon ville skaka af sig denna känsla, men hon kunde det icke.

Hon satte sig åter.

— Jo, du har begått dessa brott, återtog den gamla, och det vore väl, om det slutade härvid . . . Släkten är på förfall . . . har varit så länge . . . Din farfar var en drinkare och steg ned i en för tidig graf, din far var en girig gnidare, som skafde sina fattiga underhafvande in på benen och till slut antagligen föll ett offer för sin egen omänsklighet, fastän hans

mördare aldrig blef upptäckt. Han var den siste på svärdssidan af sin ätt . . . och om några dagar . . . kanske om kortare tid . . . är *det* namnet utdödt.

Hon tystnade ett ögonblick.

— Släkten är på förfall . . . du är den näst sista . . . och du är en sköka, du, en gift kvinna! Tyst, så länge jag talar! . . . Din dotter är ett barn ännu, men sådan mor, sådan dotter . . . måhända kommer hon att träda i dina fotspår . . . Din man är en mes . . . nej . . . han är ännu sämre . . . Tror du inte jag vet allt, fastän jag legat här, tror du inte jag känner hur du lefver? . . . Det råder inte annat än synd här i huset . . . Det ligger rent af i luften, hvilken är mättad af uselhet . . . Man kan knappast andas, så luktar det orenhet här. Och det är du, som är synderskan, du som sprider den värsta stanken ifrån dig, du och dina älskare.

Den gamlas ögon slöto sig, under det att det ryckte konvulsiviskt i hennes ansigte. Den askgrå blekheten var, om möjligt, ännu mera framträdande än förut, och Erika ryste, när hon såg på henne.

Så reste hon sig sakta upp och ämnade smyga sin väg, men så fort hon rörde på sig, slog den gamla åter upp sina ögon.

— Jag vill inte hålla dig kvar länge, Erika, sade hon i något lugnare ton, jag förstår du

längtar ifrån mig, men jag vill säga dig ännu ett ord.

Underliga syner har jag sett om nätterna, besynnerliga ting har jag skådat, och jag säger dig: tag dig till vara!

Ofärden nalkas; den är snart här och då — ve dig, om du inte ändrat ditt sinne! Mörka dagar har du att möta . . . en vedergällningens dag stundar . . . Se till, att den inte kommer för hastigt öfver dig!

Jag har lefvat här ensam, afskild från allt och alla, men händelserna där ute hafva ändå trängt upp till mig. Ni ha trott, att jag icke varit rätt klok, och ändå har mitt förstånd varit lika redigt som ditt . . . Nu har jag inte lång tid kvar . . . Snart skall jag skiljas hädan och jag gör det utan saknad.

Hon tystnade åter . . . Erika satt kvar invid sängen en liten stund, rädd för att störa henne, men så reste hon sig, och nu var det ingen som hindrade henne.

Tyst lämnade hon rummet.

Men på kvällen kom fru Sporns tjänarinna ned och omtalade, att den gamla slutat sina dagar.

Den kvällen stängde Erika sig inne på sitt rum.

* * *

Det var begrafningsdagen.

Alla ortens ståndspersoner voro naturligtvis inbjudna, men endast männen kommo. Icke en enda kvinna! Alla dessa män sågo förlägna ut, när de framförde sin ursäkt för att deras hustrur ej kunde komma, förebärande en ett, en annan ett annat skäl.

Men i Erikas hjärta brände bitterheten som eld.

Så höllo de sig för goda dessa kvinnor att gästa henne!

Om hon blott kunde, så skulle hon krossa dem, alla dessa skenheliga, hycklande varelser, som talade om kvinnans blygsamhet, om kvinnans trohet... Ah, hvad hon hatade dem, hvad hon föraktade dem!

Så hade hon då blifvit en visa för hela orten! Hvad de skulle mala sönder henne på hvarje kaffekonselj, hvad de skulle måla ut henne och hvad de skulle ömka honom, mannen, som gärna kunnat gått bort på samma gång som hon, modern, hvilken de nu fört ut till kyrkogården!

Och så kastade hon sig framstupa öfver en soffa och grät, grät af vrede och såradt högmod.

* * *

Men på kvällen bad mannen att få tala med henne. De träffades så sällan nu för tiden. Ibland gingo hela dagar utan att de sågo hvarandra. De bodde nu mera i hvar sin ända af huset och om de träffades någon gång, så var det mestadels endast vid måltiderna.

Men i kväll begärde han att få tala med henne.

Hon slog sig ned i en emma; han stod ett stycke ifrån henne och stödde sig mot dörrposten.

— Det är någonting, jag har att säga dig, Erika . . . något ytterst allvarligt . . . Du är inte sådan du borde vara.

— Och hvad menar du härmed, om jag får lof att fråga? sade hon stolt.

— Jag menar att du försummar dina pligter som maka och mor, du trifs icke i ditt hem . . .

— Nå, hvem försöker väl göra det trefligt för mig?

— Det är väl du själf, som skall göra det . . . men du är ute ständigt och det gick väl an med allt, om du blott . . . vore trogen . . .

Han böjde sig ned, och vid den flyktiga blick hon kastade på honom, såg hon, att det glänste så vackert i hans ögon.

Hon kände sig för ett ögonblick litet vek om hjärtat.

— Trogen! Hvem har sagt dig, att jag är otrogen? . . .

- Ingen direkt, men jag anar det...
- Du misstar dig...
- Det vore väl, om jag gjorde så.
- Du gör det!... *Jag* säger att du gör det.
- Men jag tror dig inte, Erika. Min mor

har sagt mig, att jag bör mera än jag gjort gifva akt på dina handlingar, men jag vill icke bespeja dig...

— Din mor!

Hon drog munnen till ett föraktligt leende.

— Min mor, ja, som vet hvad heder och ära vill säga... Men jag har äfven af mycket annat märkt, att icke allt är som det bör vara. Du är kokett, Erika, ja, jag höll på att säga: du är samvetslös. Heder och ära äro för dig alldeles okända begrepp, men du bör ändå tänka på ditt barn, som ser sin mors lif... Fruktar du inte för, att ditt eget kött och blod en dag skall förakta dig?... Jag har sagt hvad jag ville; jag förmår inte mera... Gud vare både dig och mig nådig!

Han lämnade rummet med tunga, långsamma steg.

Men Erika satt kvar på sin plats, långt efter sedan de mörka skuggorna bredt sig öfver land och sjö.

Men när hon till slut reste sig upp för att gå, brann febereld i hennes ögon och hon gick som om hon varit drucken.

TIONDE KAPITLET.

Hon hade varit sjuk för första gången på många år, den stolta fru Videnstam. Och vid hennes sjukbädd hade mannen och dottern troget vakat, i början dock endast mannen, ty han var rädd för att dottern skulle få höra de gräsliga bekännelser hon gjorde i feberyrseln.

Nu var hon konvalescent och kunde sitta uppe, nästan hela dagarne.

Det var redan höst, och löfven började gulna och falla af; då hon insjuknade, var det ännu högsommar.

Men sjukdomen hade icke böjt hennes stolta högmodiga sinne, lika litet som den förmått utdrifva de onda begärelser, som lik en förtärande eld brunno i hennes ådror.

Och nu satt hon här och önskade att hon skulle vara frisk, så att hon kunde få komma ut igen.

Då anmälde en tjänsteflicka, att hennes svärmor önskade få träffa henne, men kallt och oböjligt svarade hon:

— Säg henne, att jag icke kan mottaga henne.

Och med sorg i hjärtat, sorg öfver sonens olycka, återvände den gamla till sitt hem.

Men ute på ett gungbräde i parken satt mannen i djupa tankar.

Han var ännu långt ifrån gammal, men ändå var hans hår grått, och den fordom så kraftiga gestalten djupt nedböjd. Livets stormar hade brutit honom, så att han vid ännu icke fyllda femtio år redan var en gammal man.

Så fick han höra steg på gången framför sig. Han slog upp blicken, och framför honom stod den unge järnvägsbyggaren, hvilken vördnadsfullt bugade sig för honom.

— Herr major, sade han — Sten hade vid sitt afskedstagande erhållit denna titel — jag har i dag ett ärende till er.

— Jaså, nå, var då så god och sitt ner! sade han vänligt.

Men den unge mannen förblef stående.

— Det är så, sade han, att jag har svårt att säga hvad jag har på hjärtat, men ni skall inte bli ond på mig för min djärfhet, herr major! . . . Jag älskar er dotter, och hon älskar mig.

— Min dotter!

Han sprang upp.

— Hon kan aldrig bli er hustru, min herre!

— Jag har väntat mig detta svar.

— Och ändå kommer ni till mig?

— Ja, jag ansåg mig handla ärligast då jag så gjorde. Dessutom ville Sigrid, att jag skulle tala med er.

— Ville Sigrid det?

— Ja.

— Nå väl, jag lofvar er att tänka på saken, men jag säger er förut, att det är omöjligt. Emellertid måste ni gifva mig ett löfte och det är, att ni inte under några förhållanden talar med Sigrid, förrän jag genom ett bref meddelar er mitt bestämda svar. Vill ni lofva mig det?

— Jag lofvar er att icke söka träffa henne.

— Nå, det är godt . . . Men om ni nu får ett bestämdt afslag till svar, hur tänker ni då göra?

— Då lämnar jag min plats här och flyttar från orten.

— Det är bra. Farväl!

Han bugade sig och försvann. Men länge satt major Videnstam kvar på samma plats, och tankarne kommo och gingo.

Vore det ändå inte bättre, att dottern kom ifrån moderns inflytande? Han visste, att den unge mannen var arbetsam, strängt hederlig och ägde en god framtid, så att han icke behöfde gifta sig för att vinna förmögenhet. Sigrid skulle utan tvifvel bli lycklig som hans maka.

Men å andra sidan var han ofrälse, och dottern skulle, genom ett giftermål med honom, göra en mesalliance. Hon var ung, skön och rik. Unge män skulle utan tvifvel täfla om hennes hand, och hon kunde göra ett lysande parti.

Men skulle hon bli lyckligare därför?

Vid sitt fönster satt den unga flickan ett rof för oro och ängslan. Hon visste ju, att Hilding i eftermiddag skulle besöka fadern och undrade så mycket hvad svar han skulle få.

Hon visste allt för väl, att hennes lycka låg fadern högst af allt om hjärtat, men hon kände också hans bördsfördomar. Hilding hade aldrig trott, att han skulle gifva sitt bifall, men Sigrid hade alltid varit förtröstansfull.

Så såg hon fadern komma ensam. Hon kunde icke längre stanna inne. Hon måste träffa honom för att höra hvad han skulle säga.

Hon kastade hastigt på sig hatt och kappa och gick ned.

Fadern mottog henne med ett sorgset småleende.

— När började du ha hemligheter för mig, mitt barn? sade han vänligt.

— Pappa!

Hela hennes ansigte färgades af en varm rodnad.

— Ja, det hade varit bättre för både dig

och... honom, om du genast omtalat allt för mig.

— Det var så svårt, pappa.

— Du ville att han skulle besöka mig och du visste att han var här i dag?

— Ja.

— Önskar du inte veta hvad jag svarat honom?

Hon sade intet, men hon såg på honom med en bedjande blick.

— Du förstår väl, att du inte kan få gifta dig med honom.

— Nej, det förstår jag inte.

— Men det *bör* du förstå.

— Och hvarför skulle jag icke kunna bli hans hustru?

— Emedan du är en fröken Videnstam och han...

— Han är en hederlig man, pappa.

— Kan väl så vara, men du bör förstå, att det inte är nog. För ett äktenskap fordras mera. Det fordras framför allt en jämbördig ställning i samhället...

— Nej, min far, det fordras framför allt kärlek.

— Och den äger du?

— Ja, jag älskar honom högre än allt annat... Du skulle döma mig till en långsam med säker död, om du säger nej.

— Men jag måste det ändå... Jag kan inte med godt samvete kasta dig i armarne på förste bäste lycksökare, som kommer.

— Men, pappa, han är ingen lycksökare! Han älskar mig; jag vet det, han älskar mig lika högt som jag honom...

— Jag skall tänka på saken och så skall jag tala med mamma...

Men den kvällen och dagen därpå tänkte han, utan att nämna ett ord till sin hustru om hvad som förefallit.

Men tredje dagen därefter gick han in till henne.

— Hur känner du dig nu? frågade han vänligt.

— Åhjo tack, jag sitter här och funderar på, om jag inte skulle våga mig ut en stund.

— Tror du att du är så stark?

— Jag skulle ha stor lust att försöka.

— Nå, jag skall säga till om vagnen, så skall jag sedan göra dig sällskap. Jag har ändå något att tala med dig om.

Hon såg på honom med en halft skrämmd blick, men hans lugna, vänliga utseende måtte ha öfvertygat henne om, att hon icke behöfde frukta ett upprepande af det samtal som ägt rum dem emellan före hennes insjuknande.

Vagnen körde fram till trappan, och de båda makarne togo plats.

— Hvert skola vi åka?

— Åh, det gör detsamma; hvert som hälst.

Och så sutto de en liten stund tysta vid hvarandras sida, under det vagnen rullade fram på den jämna landsvägen.

Så sade hon till slut:

— Du ville tala med mig?

— Ja, någonting högst obehagligt har inträffat.

— Hvad då? Du alldeles förskräcker mig.

— Åh, lugna dig, det är inte så farligt, men hvad du en gång fruktade har nu inträffat...

— Hvad är det jag har fruktat?

— Att den där unge ingenjören och Sigrid skulle förälska sig i hvarandra.

— Hur vet du att så är fallet?

— Han har hos mig anhållit om hennes hand.

— Han! Ha ha ha!

— Skratta inte, Erika! Det är allvarligare än du tror. Sigrid har bestämdt förklarat, att om vi afslå hennes önskan, är det alldeles detsamma som att ta lifvet af henne.

— Ah, hon är bara litet öfverspänd. Blir hon skild från honom, så har hon snart glömt honom.

— Men om hon *inte* skulle göra det?

— Nå ja, så låt dem få hvarandra!

Han såg på henne med den största förvåning. Menade hon allvar, eller skämtade hon.

Men hon såg så allvarsam ut.

— Men inte kan du väl mena hvad du säger?

— Hvarför inte? Jag ser inte något hinder härför. Du säger ju själf, att han är en bra och hederlig man . . .

— Men kära, betänk då, att han är fattig och af ofrälse börd.

— Men så äger ju hon, hvad han i dessa afseenden saknar.

— Ja, just därför . . . Skulle du vilja ha en måg, som hette Berg?

— Ja, hvarför inte. Hvad är det med adelskapet i våra dagar? Inte kan jag finna att *det* utgör något skäl. Men jag säger inte att du genast skall gifva bifall — för min egen del lägger jag mig inte i den där saken — utan du kan vänta och pröfva honom, om han är värd en sådan lycka.

— Men det här är väl en fråga, som angår dig lika mycket som mig. Det är ju vårt enda barn det gäller . . .

— Ja, det kan ju vara, men jag har ett så helt och odeladt förtroende till dig, att jag är viss om att du ordnar saken på bästa sätt. För öfrigt vet du väl, att Sigrid inte bryr sig det allra minsta om mig.

— Det är ditt eget fel.

— Nå ja, det kan ju hända, och därom ska' vi inte disputeras, men du må emellertid fatta hvilket beslut du vill i denna fråga och jag förklarar mig på förhand nöjd.

— Nå, men hur tänker du att det skulle bli, om jag gåfve mitt bifall till deras förening?

— De skulle naturligtvis gifta sig.

— Ja, det är klart, men hvar skulle de bo?

— Han kunde ju få öfvertaga Bro egendom. Arrendatorn där har ju, efter hvad jag tyckte du sade för en tid sedan, sagt upp sitt kontrakt.

Så voro de tysta den återstående delen af vägen. Han undrade i sitt sinne hur det kom sig, att hon i dag var så medgörlig, medan helt andra tankar sysselsatte henne.

Hon hade aldrig riktigt kunnat med dottern. I hennes barndom ansåg hon henne som en besvärlig börda och *nu*, sedan hon vuxit upp, hade hon alltid tyckt som om hon haft en spion i huset. De där stora, blå ögonen, ur hvilka oskulden lyste, voro besvärliga för henne, och hon hade icke det minsta emot, att dottern, så snart som möjligt, kom ifrån hemmet.

Hon hade många gånger ifrat för, att hon skulle i någon pension, men mannen hade alltid lagt sig däremot, ty han kunde icke skiljas ifrån henne. Därför hade hon också under-

visats hemma, men alltid af de bästa lärarin-
nor, ty i valet af dessa hade han varit mycket
noga.

* * *

Yxhuggen dånade i skogen, där den nya
järnvägen drogs fram, och sprängskotten hör-
des öfver hela nejden. Det var lif och lust,
det var rastlöst arbete där uppe. Det gälde
att skapa en väg i förut obanade trakter.

Och skogens djur, som förut funnit lugn
och ro i denna täta skog, flydde förskräckta
undan, allt efter som arbetet framskred, och
bullret af detsamma närmade sig.

På en hög sten, alldeles invid forsen, öfver
hvilken en bro skulle byggas, stod den unge
ingenjören och följde med münstrande blickar
arbetarnes rörelser, under det han allt emellan
utdelade en kort befallning. Arbetsförmännen
kommo och gingo, hämtande upplysningar hos
honom eller meddelande ett och annat om
arbetet.

Så närmade sig en man. Han kände igen
livréet; det var en betjänt vid Viby.

— Jag har ett bref till ingenjör Berg, sade
han.

— Tag hit!

Den unge mannen darrade märkbart.

— Vet ni, om det skall vara svar?

— Nej, det skulle det inte vara.

Han vände sig om och gick.

Den unge mannen vände brevet i sin hand, såg på det adliga sigillet i lacket och granskade utanskriften.

Han fruktade för att bryta det, och han tyckte att hjärtat klappade hörbart.

Hvad innehöll detta bref? Det var sin dom han skulle läsa i detsamma. Ah, han visste ju redan förut hvad detta bref innehöll! Det kunde icke innehålla något annat än ett höfligt, kallt afvisande svar.

Men han skulle väl ändå läsa det?

Han gick undan ett stycke. Han ville icke visa sig upprörd inför arbetarne. Och så slog han sig ned i ljungen, under det han med darrande händer bröt förseglingen.

Och han läste:

»Herr Hilding Berg!

Som vår dotters lycka framför allt ligger så väl mig som min hustru om hjärtat, torde Ni, i och för samtal, besöka oss i morgon eftermiddag. Sigrid hälsar Er äfven välkommen.

Högaktningsfullt

Sten Videnstam.»

Brevet innehöll endast dessa ord, men de gäfvo den unge mannen mycket att tänka på. Ordalydelsen i detta bref var så sväfvande, att

han icke visste antingen han skulle tolka det till sin fördel eller icke.

Emellertid skulle han besöka Viby påföljande dag, och då skulle allt bli klart. Då skulle han naturligtvis få ett bestämdt svar.

Men den natten kunde han icke sofva.

* * *

Det var ett ruskigt väder rådande den påföljande dagen. Stormen for fram med våldsamt och sopade ned de gulnade bladen för att sedan i stora hvirflar jaga dem omkring. Himlen var molntyngd och ett kallt, stridt regn föll.

Hösten hade kommit på fullt allvar.

På skogsvägen fram till Viby gick Hilding Berg med långsamma steg, under det hans hufvud var fylldt med tankar. Här inne i skogen var det jämförelsevis lugnt, men i hans inre rasade en storm som gjorde honom okänslig för allt annat.

Hur skulle han väl mottagas vid Viby?

Och nu förundrade han sig öfver sig själf, öfver att han vågat lyfta sina blickar till henne, som ändå stod så högt öfver honom. Han tyckte att lyckan, att få äga henne, skulle vara allt för stor och han kunde icke tro, att en dylik lott var honom beskärd.

Och under dylika tankar kom han fram till Viby.

Men huru förundrad blef han ej, då Sigrid mötte honom, slog sina armar om hans hals och jublande ropade:

— Har jag inte en bra snäll pappa? allt under det fadern stod bredvid, småleende och belåten.

Och så blef han sluten äfven i dennes famn. Hon var ju en riktig liten trollpacka, som kunnat åstadkomma detta, ty att det var Sigrids böner och öfvertalningsförmåga, som gjort att föräldrarne lämnat sitt bifall, det trodde Hilding bestämdt.

— Gör henne bara lycklig och låt hvarken henne eller oss få ångra detta beslut! sade fadern och såg honom in i ögonen.

Men när Videnstam såg denna ärliga blick, den redliga, öppna själ, som lyste genom den unge mannens ögon, kände han sig så märkvärdigt lugn. Säkerligen var han man att ständigt hålla hvad han lofvade, och nu trodde han på dotterns lycka.

Men när Hilding senare på kvällen gick hem, kände han sig så lycklig och glad, att han skulle kunnat taga hela världen i famn. Hon var hans, hans, hon, den skönaste, den älskligaste kvinna, han någonsin sett!

Hennes mor hade han ej fått tala med —

hon kände sig illamående hade man sagt, men han visste ju, att äfven hon gifvit sitt bifall.

Och han tyckte, att ingen människa på jorden kunde vara lyckligare än han var.

Då han kom hem, skref han till fostermodern och omtalade sin lycka. Hvad hon skulle glädja sig däröfver, hon, som älskade honom så högt!

* * *

Men på Viby firades förlofningen med stor ståt. Nu drog ingen sig undan att besöka gården; alla hyste sympati för Berg och Sigrid. Dessa kvinnor, som vid gamla fruns sista färd höllo sig borta, hade i dag kommit, och fru Videnstam behöfde icke förarga sig öfver dem. De voro alla i dag så artiga, så vänskapligt sinnade, och det var ingen ände på lyckönskningarne.

Och fru Videnstam slösade med sina mest älskvärda leenden. Det var alldeles som i gamla dagar.

Men den gladaste af alla var Sigrid. Lyckan lyste ur hennes vackra ögon, och då hennes blickar stannade på honom, fästmannen, dröjde de gärna kvar med kärlek och hängifvenhet.

Och det fanns endast ett omdöme om de båda unga: att de voro hvarandra värdiga, när

det gälde ungdom, skönhet och kraft. Annars tyckte man nog att *han* gjort ett allt för godt parti, fattig och utan börd som han var.

Men en del människor äro ju födda med segerhufva!

Så äskade major Videnstam ljud, och han talade, vackert och väl och måhända äfven sant.

— Den tid är redan förbi, sade han bland annat, då sköldemärket skattades högst af allt, då adelskapet tillförsäkrade framgång och lycka. Nu lefva vi i arbetets tid och dess män behärska världen. Ståndsfördomar och bördshögfärd brytas ned, de skrankor, som fordom skiljande stått i vägen mellan aristokratien och arbetets riddersmän, äro till stor del undanröjda, och det höfves den klart upplyste samhällsmedlemmen, att än ytterligare jämna dessa med marken. Tiden är nivellerande, och med eller mot vår vilja måste vi foga oss i omständigheterna, sådana tidsandan skapat dem.

Men baron Hökensköld mumlade något om radikalism, om demokrati, när major Videnstam slutat sitt tal. De fleste af gästerna tyckte dock att han talat rätt och sant.

Men inne i fru Videnstams budoir sutto hon och kapten Langenberg. De hade dragit sig ifrån gästerna; det var ju så länge sedan de sist träffades, ty kaptenen besökte nu mera högst sällan Viby.

De hade så mycket att tala om, hon hade så mycket att fråga, och så gick tiden.

Men bland gästerna gick från den ene till den andre en hviskning, då de icke sågo hvarken fru Videnstam eller kaptenen.

Och dessa människor undrade, om dottern en gång skulle träda i moderns fotspår, om den unge mannen, som nu såg så glad och lycklig ut, äfven han en dag, vid icke fyllda femtio år, skulle se gammal, grå och nedböjd ut.

Lika glad och obekymrad som vanligt gick major Videnstam fram bland sina gäster. Visste han då ingenting, anade han ingenting?

Så till slut kommo kaptén Langenberg och fru Videnstam ut, och nu tystnade hviskningarna, äfven om allt emellan ett och annat menande och betydelsefullt ögonkast växlades.

Det var en glad förlofningsfest, med mat och dryck och mycket dans för de unga. Och till långt fram på morgonen genljödo de stora gemaken vid Viby af glada röster och klingande skrattsalvor, medan musikens toner trängde ut, ut till kojorna rundt omkring, och det taktfulla trampet af de dansandes steg blandade sig med de högljudda samtalen inne från spelborden och gjorde, att folket, som stod där utanför för att uppfånga en skymt af ståten, sade:

— Så lyckliga di rika ä'.

Men äfven i rike mans salar är lyckan en sällsynt gäst, och hon visar sig där för att ofta lika snart försvinna.

Vid ett af fönstren stodo de två nyförlofvade, med armarne om hvarandras lif, fast tryckta intill hvarann, liksom hade de fruktat någon hemlig fiende, som ville skilja dem åt. Och så sågo de hvarandra in i ögonen och smålogo af kärlek och lycka. För dem fanns ingenting mera än deras kärlek, allt annat var af ringa värde.

Och major Videnstam gick förbi och såg dem och smålog så vänligt och hjärtegodt.

De två skulle bli lyckliga; dem skulle icke sorgen, bekymren eller olyckan nå. Deras framtid såg så skön och solljus ut.

ELFTE KAPITLET.

Men olyckan rufvar, sorgen hugger sin hvassa klo i unga hjärtan, den sparar intet och ingen.

Fädernas missgärningar drabba barnen, de få uppskära hvad de icke sått. Synden straffar sig själf och blir ytterligare straffad, och då detta straff kommer, få oskyldiga hjärtan lida med de skyldiga.

Tårar kostar det, bittra tårar, men sorgen, olyckan vållar alltid tårar.

Några dagar hade förflutit, dagar af sällhet och lycka för de unga tu, dagar, under hvilka de ofta träffats och under hvilka de, då de någon stund varit skilda, endast längtat efter hvarandra. De älskade med den första kärlekens hela värme och innerlighet.

Nog skulle de bli lyckliga!

Så en dag stannade en skjutskärria på Viby gård, och ur densamma steg en äldre kvinna. Väl påpälsad var hon och det behöfdes också, ty det var bitande kallt ute.

En tjänstflicka skickades ut emot henne.

— Är hennes nåd hemma?

— Ja.

— Tar hon emot?

— Jag tänker det. Ville hon genast tala med henne?

— Ja, om hon kunde få.

Hvem fick hon hälsa ifrån?

— Säg endast, att mitt namn är Berg.

Flickan såg nyfiket på henne. Hon var således den unge, vackre ingenjörens, frökens fästmans, mor.

Och så fördes hon in i huset, medan tjänstflickan skyndade att underrätta sin matmor om besöket.

Fru Berg var en liten, tämligen korpulent kvinna, med grå lockar och ett hjärtegodt leende i den öppna, vackra blicken. Man kunde icke gärna se henne, utan att tycka om henne.

Man såg nog genast vid första anblicken, att man hade en kvinna af folket framför sig, men äfven att hon i mångt och mycket stod vida öfver den samhällsklass, till hvilken hon hörde.

Hon hade satt sig ned invid dörren och mönstrade nu rummets inredning.

Så hörde hon steg, som närmade sig. Det var tjänstflickan, som återkom.

— Hennes nåd mottar fru Berg nu genast.
Följ mig!

Och så gingo de genom den långa filen af rum, tills de hunnit fru Videnstams budoir.

Där inne satt denna, vårdslöst tillbakalutad i en soffa, då den gamla kvinnan inträdde. Hon reste sig icke från sin bekväma ställning, utan anvisade endast en stol.

— Ni vill tala med mig?

— Ja.

— Och ni är ingenjör Bergs mor?

— Nej, endast hans fostermor.

— Ja, det är sant, han är ju föräldralös, efter hvad han berättat.

Så blef det tyst några ögonblick.

— Hvad var det egentligen ni ville?

— Jo, det är ju så att Hilding är förlofvad med er fröken dotter?

— Jaha, och därför kommer ni naturligtvis hit för det blifvande släktskapet oss emellan . . .

— Nej, inte just det . . .

— Nå, hvad vill ni då?

— Jag vill hindra äktenskapet.

— Hindra äktenskapet? Hörde jag rätt?

— Ja, ni hörde rätt.

— Och hvarför, om jag får fråga? Är detta äktenskap inte en tillräckligt stor ära för er fosterson?

— Jo, men det kan, det *får* aldrig bli af.

— Såå!

— Jag vet att Hilding älskar henne; jag vet att jag kommer att tillfoga honom förfärliga lidanden, men er dotter kan aldrig bli hans hustru.

— Ni talar i gåtor . . . Ni är bestämdt sjuk.

— Nej, jag är inte sjuk . . . men ni skall snart förstå mig . . . Emellertid har jag ansett mig, innan jag talar med Hilding, först böra tala med er . . . Äktenskapet får inte äga rum, och förlofningen måste slås upp.

— Nå, men så säg mig hvarför!

— *Emedan de två äro syskon.*

— Syskon?

En dödlig blekhet öfvertäckte fru Videnstams ansigte. Det var som om allt blod lämnat henne. Hennes kropp skakade våldsamt, och hufvudet föll maktlöst ned på soffkarmen, under det hon med händerna nervöst plockade på sin klädning.

Fru Berg reste sig upp, slog i ett glas vatten ur karaffinen, som hade sin plats på ett fönsterbord och räckte det åt fru Videnstam.

Hon drack några droppar. Färgen började återvända i hennes ansigte, och hon reste sig upp, tog några steg och stod så midt framför den gamla.

— Det är lögn, sade hon, det är en nedrig lögn!

— Nej, det är sanning, en sorglig sanning.

— Bevisa det!

— Det lär inte bli så lätt att *bevisa*, men mycken sanning finns, som icke kan bevisas.

— Ni far med osanning.

— Nej . . . Jag vill omtala en berättelse för er . . . Men sitt ner! Jag skall göra den så kort som möjligt.

Ofrivilligt satte hon sig.

Hon kände det nästan, som om hon varit under inflytande af en ond dröm, som plågade henne.

— Den händelse, jag kommer att omtala, tilldrog sig för omkring tjugufem år sedan. Jag hade just då blifvit enka efter min första man och var ännu ung. Jag var försänkt i sorg, ty jag hade varit gift endast några månader och älskade min man uppriktigt och innerligt. Nu stod jag där emellertid ensam och nästan på bar backe, ty hvad min man efterlämnade var icke mera än det åtgick till skuldernas betalning.

Jag öppnade en liten affär, hvilken gaf mig så stor inkomst att jag kunde uppehålla lifvet, men mera var det heller icke. Jag såg framtiden endast i mörkt.

Men så erbjöd sig för mig en alldeles oväntad hjälp.

En dag fick jag besök af en väninna, som

omtalade, att en ung dam önskade för en tid få hyra ett treffligt rum. Jag hade just ett rum, som jag föga eller intet använde. Den unga damen såg på rummet, hyrde det af mig och flyttade in.

Jag hade redan vid hennes första besök sett, att hon var i en sådan ställning, att hon hade orsak nog att hålla sig dold, synnerligast som hon var ogift och, efter allt att döma, tillhörde en bättre familj.

Och när hon bott hos mig några få dagar, omtalade hon allt för mig, med undantag af sitt namn.

Hon hade varit i en pension i Danmark. Där hade hon stiftat bekantskap med en ung man, som blef hennes förförare, och frukten af denna förbindelse bar hon nu under sitt hjärta.

En dag hade hon varit ute i staden och kom hem mycket ängslig och orolig. Hon hade, sade hon, sett sin far gå in på ett hotell, hvars namn hon nämnde. Jag var kvinna, jag var nyfiken och jag gick till hotellet för att få veta hvilka som bodde där. Bland andra fanns äfven i resandeboken namnet på en kammarjunkare von Sporn. Min hyresgästs kläder voro märkta med initialerna *E. v. S.* Nu visste jag hvad hon hette.

Tiden gick emellertid och en dag föddes hennes barn. Det var en gosse.

Hon blef snart frisk och längtade efter att resa till sitt hem, men först skulle det ordnas för barnets framtid. Hon erbjöd mig ett tusen riksdaler, om jag ville adoptera gossen och uppfostra honom som min egen son.

Tusen riksdaler voro i min ställning en stor summa, synnerligast som jag erhöll summan kontant; jag ingick på förslaget.

— Och hvad hette ni då?

Det var fru Videnstam, som afbröt henne med denna fråga.

— Jag hette då Lagström, men något år därefter gifte jag om mig och kom så att heta Berg.

Fru Videnstam darrade som ett asplöf.

Den gamla fortsatte:

— Bland de vilkor modern föreskref var äfven det, att sonen aldrig skulle få en aning om sin mors namn samt att jag aldrig, äfven om jag af en händelse skulle få veta hennes namn och adress, skulle få vända mig till henne.

Nå väl, första vilkoret har jag till punkt och pricka uppfyllt, det andra skulle jag också ha hållit, om inte denna förlofning kommit emellan.

Fru Videnstam! Ni vet hvem som är hans mor, ni vet bäst huru nära släkt de båda unga äro. Ni måste hindra ett äktenskap mellan två så närskylda! Vill ni inte göra det, så *måste*

jag framträda, ty en dylik synd vill inte jag tillåta, då det står i min makt att förhindra den.

Det blef tyst en lång stund, så tyst, att man hade kunnat höra en knappål falla.

Så reste sig fru Videnstam.

— Och nu tänker ni naturligtvis omtala allt detta?

— Nej, jag har kunnat bevara hemligheten i så många år förut, att jag tänker ni kan lita på mig.

— Nå, hvad kostar då er tystnad?

— Min fru!

Den gamla reste sig nu, äfven hon, och hennes ögon brunno af vrede.

— Hvad var det ni ville säga?

— Jo, jag ville endast säga, att ni visserligen kan förolämpa mig, men att jag föga bekymrar mig om edra förolämpningar. Ni är en dålig människa.

Fru Videnstam förstod nu allt för väl, att hon måste begagna en helt annan taktik.

— Nå, men, sade hon, och hennes röst hade ett rent af ödmjukt tonfall, hur ska' vi kunna ändra denna förlofning? De båda unga älska hvarandra så högt.

Den gamla funderade.

— Om *jag* skulle tala med Hilding?

— Utan att omtala allt?

— Ja.

— Vill ni göra det?

— Jag skall tänka på saken. Emellertid behöfver jag hvila upp mig efter resan. Jag hoppas ni vill ge mig ett rum tills i morgon?

— Ja, gärna.

Men då den gamla lämnade henne, kastade sig fru Videnstam ned på soffan, och dolde ansigtet i sina händer.

Så kommo då äfven forna tiders synder och stälde sig som hotfulla spökgestalter framför henne!

Hon hade trott, att allt detta var gömdt, hon hade icke blifvit påmind därom på så många år och så, när hon minst anade något, kom hela den sorgliga verkligheten i all sin nakenhet öfver henne.

Hon var född till olycka.

Funnos det inte flera än hon, som begått felsteg, utan att behöfva lida därför på det sätt som hon fick?

Och denna olycksaliga järnvägsbyggnad! Hade inte den blifvit beslutad, hade hon nu suttit i trygghet och lugn. Det var icke synden, icke brottet hon ångrade, men det var fruktan för upptäckt, som marterade henne.

Hvad skulle människorna nu säga, när det blef känt, att förlofningen redan var uppslagen? Hon tyckte sig se alla dessa sladdrande, skandal-

hungriga fruar huru de skulle krypa tillsammans och hviska med hvarandra och tyda allting till det värsta. Åh, hvad hon ändå i sitt hjärta föraktade dessa människor!

Hon stördes af steg i det bredvid liggande rummet.

Tänk om någon lyssnat! Det fattades bara det!

Hon steg upp, öppnade dörren och såg ut i rummet. Det fanns ingen där. Det hon hört var troligen bara ett foster af hennes upphettade inbillning.

Åhnej, *ännu* så länge var nog hemligheten bara hennes egen och så . . . hennes, den där människans, som rest så lång väg, bara för att plåga henne.

Om hon skulle tala om allt för kapten Langenberg och bedja honom om ett godt råd?

Nej, det kände hon att hon icke kunde. Det skulle ha varit omöjligt för henne.

Men med honom kunde hon ju tala om allt?

Allt, men icke detta!

Nå, men om hon skulle bekänna allting för sin man?

Hvad skulle det tjäna till? Han skulle röra upp himmel och jord, rätt så beskedlig han var. Nej, hon hade ingen, med hvilken hon kunde tala.

Och så kastade hon sig ned på soffan igen, med ansigtet i händerna, snyftande, rädd för minsta ljud hon hörde.

Åh, hvilken eländig tillvaro! Hon gjorde bäst om hon helt hastigt tog sitt eget lif, så vore hon fri från allting. Sedan kunde de ju få säga hvad de ville... Lifvet var ju ändå så värdelöst...

* * *

Hon visste icke huru länge hon legat så, ty tiden hade nu stannat i sin flykt för henne, då hon hörde dörren till rummet öppnas. Hon rusade upp från sin liggande ställning, rädd och på samma gång förargad öfver att ha blifvit störd.

De hårda ord hon hade på tungan och var nära att uttala, blefvo dock osagda, när hon kastade en blick på den inträdande.

Det var mannen.

Huru förändrad var han ej! Ansigtet var askgrått och förrådde den största sinnesrörelse, händerna voro krampaktigt knutna och den förut så nedböjda gestalten stod där nu hög och rak framför henne.

Ofrivilligt tog hon ett par steg mot dörren, liksom hade hon ämnat aflägsna sig.

Men han anade hennes tankar och han steg fram och stälde sig i vägen för henne.

— Stanna! sade han, och hans röst ljöd olycksbådande allvarsam.

Och ännu en gång upprepade han:

— Stanna här, jag vill tala med dig!

Hon sjönk ned på soffan. Han gick fram emot henne, lutade sig med båda händerna mot bordet, som skilde dem åt och såg skarpt och ihållande på henne.

Hon försökte möta hans blick, men hon kunde icke länge uthärda den, utan slog ned sina ögon.

— Hvad vill du mig? sporde hon, men rösten darrade, då hon framstälde sin fråga.

— Hvad jag vill dig? Åh, jag tänker, att vi två nog har åtskilligt att tala om med hvarandra... Vet *du* icke något lämpligt samtalsämne?

— Jag förstår inte hvad du menar?

— Inte?

— Nej.

— Nå väl, så skall jag väl lära dig förstå det. Hvad har fru Berg för ärende?

Hon bleknade.

— Nå, vill du svara mig?

— Du har ingen som hälst rättighet att vara min domare. Hvad vill du egentligen?

— Har jag inte rättighet? ... Jo, med den rätt som tillförsäkras mig af både gudomlig och mänsklig lag. Hvad hade fru Berg för ärende till dig?

— Det angår dig inte . . . Förlåt, att jag svarar på detta sätt, men din indiskreta fråga och ditt ohöfliga sätt berättiga mig att svara som jag gör.

— Kvinna! Reta mig icke längre!

Hans ögon blixtrade af vrede. Hon drog sig in i hörnet af soffan, så att hon fick bordet alldeles emellan sig och honom.

— Nå väl, du vill inte bekänna. Så skall då jag säga dig hvad hon ville . . .

Det blef tyst några sekunder. Han andades tungt.

— Hon var här med anledning af dina ungdomssynder . . . sköka! . . .

— Nå, om så vore . . .

— Du är den uslaste, ohederligaste kvinna, som trampat jorden. Ära är för dig ett alldeles okänt begrepp . . . Lögn, bedrägeri och falskhet är den luft, som du andas. Din andedrägt sprider en giftig orenhet omkring sig . . . Du har lefvat en bedragerskas lif hela din tid . . .

Sinnesrörelsen blef honom för öfvermäktig; han satte sig ned.

— Har du nu sagt allt du vill?

Hennes röst ljöd hånfull.

Han reste sig åter.

— Nej, icke allt . . . Du bedrog dina föräldrar . . . du bedrog mig . . . du har bedragit mig hela lifvet . . . Du har lefvat med dina

älskare sedan du blef gift, din fräckhet har inte haft någon gräns... Tror du inte jag vet allt... jag vet det... jag vet så mycket... Du är inte värd att lefva, men må du ändå få det, och må Gud, den rättvise hämnaren, straffa dig. Må du få uppskära hvad du sått!... Jag kan *aldrig* förlåta dig.

Det blef åter tyst en stund. Så sade han:

— Du är en lögnerska, och jag vet att du inte kan tala sanning, men på en fråga skall du svara mig ärligt! Jag skall sedan *aldrig* tala dig till.

— Och det är?

Hon darrade våldsamt.

— Är Sigrid *min* dotter?

Hon reste sig upp. Hennes hy flammade och ögonen sköto blixtar.

— Så sant som jag står här framför dig, Sten, talar jag sanning: *hon är det*.

— Nå, det var endast det jag ville veta... Och nu, endast en sak till: jag skall hädanefter aldrig fråga efter dig... Du har din frihet, att i allt handla som du vill, men kom ihåg, att om du någon gång försöker närma dig Sigrid, om du talar ett enda ord till henne, *dödar jag dig*... ja, jag känner att jag skulle vara mäktig att göra det... Du må hädanefter vara död för oss; ditt namn skall aldrig mera nämnas här. Farväl!

Han gick ut och slog dörren i lås efter sig.
Hon sprang upp som en sårad tigrinna,
öppnade dörren och ropade:

— Sten!

Men hon erhöll intet annat svar, än ekot,
som från den långa korridoren upprepade hennes
förtviflade skri.

Då tjänstflickan en stund därefter inkom i
rummet, fann hon sin matmor ligga afsvimmad
på mattan.

TOLFTE KAPITLET.

När molnen en het sommardag draga sig tillsammans, blir det åskväder. När människan under en följd af år hopat synd på synd, händer det oftast att kraschen kommer, att veder-gällningens dag randas.

Viby låg där nu så öde och tyst, men innanför de gamla grå murarne funnos hjärtan som ledo, hjärtan som voro söndersargade. Lyckan hade flytt sin kos, och sorg och jämmer voro komna i stället.

Fadern hade så mildt och skonsamt som möjligt underrättat Sigrid om nödvändigheten af förlofningens uppslagning. Hon hade rasat, gråtit och bedt, men han var obeveklig.

Och anledningen?

Han kunde inte omtala den. Det var en hemlighet, en sorglig hemlighet, men det fick vara nog för henne att veta, att de *aldrig* kunde bli makar.

Han *måste* tala om anledningen!

Nej, han *kunde* det icke, men hon måste tro honom på hans ord. Han led lika mycket som hon, men de voro alla offer för omständigheter, som icke kunde rubbas. Det måste blifva som det var, och de måste vara nöjda.

Men hon skulle dö; hon kunde icke lefva hädanefter.

Han kunde ändå inte hjälpa det. Han ville så gärna bespara henne lidande, men i detta fall stod han där hjälplös. Hon måste bemanna sig med hjältemod, hon *måste* förjaga Hildings bild ur sitt hjärta! Det var en synd att älska honom på det sätt hon älskade.

Hon kunde omöjligt förstå det där, men hon visste, att han talade sanning. Och så stängde hon sig inne på sitt rum och lämnade det icke på flere dagar.

Men när hon åter visade sig var hon blek som ett lärft, och hon var endast en skugga af hvad hon förut varit.

* * *

Järnvägsbyggnaden fortgick utan afbrott. Yxhuggen dånade i skogen och ljudet af sprängskotten rullade hän öfver bygden, alldeles som förut.

Och med mod och lefnadslust arbetade den

unge ingenjören. Framtiden såg nu så ljus och härlig ut, och lyckans sol strålade så klart på hans lefnadsväg.

Allt ibland greps ändock hans sinne af onda aningar, men han slog bort dem. Hvad hade väl han att nu mera sörja öfver? Han älskade och var älskad tillbaka; snart skulle hon, den ljufva, bli hans maka och han drömde sig en lång lefnad af lycka och sällhet.

Så stod han en dag invid det lilla hus, där han hade både bostad och ritkontor, då han fick se en gammal kvinna, följd af en betjänt från Viby, närma sig.

En enda blick var tillräcklig för honom att igenkänna den gamla, och med ungdomlig ifver skyndade han henne till mötes.

— Mor . . . mor, är det verkligen du, som kommer!

— Ja, mitt barn.

— Nå, men hvad har då händt, hur kommer det sig att du kommer *nu*?

— Du skall få veta allt . . . sedan.

Och så gingo de in i det lilla rummet, där hon lade af sina öfverkläder och satte sig till rätta.

Hon såg så sorgsen och betryckt ut. Hvad kunde ha händt, som nu på vintern kunnat förmå henne att resa så lång väg?

— Nu, mor, måste du säga mig hvad som händt! . . .

— Jag skall det, Hilding, men jag kommer att göra dig sorg.

— Mig?

— Ja, jag kommer och krossar dina käraste förhoppningar . . . det smärtar mig att behöfva göra det, men jag tänkte ändå, att det var bättre att jag gjorde det, än att någon annan . . .

— Du förskräcker mig . . .

— Hilding, du kan aldrig gifta dig med den kvinna du håller kär.

— Och hvarför?

— Jag kan inte säga dig det, men det skulle vara en synd, ett brott, som du inte får begå . . .

— Men du måste säga mig skälet!

— Hilding, tror du att jag vill ditt bästa?

— Ja.

— Tror du att jag fruktar för att tillfoga dig smärta?

— Ja.

— Nå väl, då måste du tro mig, när jag säger att du *aldrig* kan bli den kvinnans make.

— Vet *hon* om det?

— Ja, jag tänker hon vet det nu.

— Men kan du inte säga mig hvad som kommit emellan? . . .

— Jag kan det inte, inte nu, åtminstone . . . En annan gång kanske du kan få veta det.

— Är det något som står i gemenskap med min härkomst?

— Ja.

— Du känner mina föräldrar?

— Du vet att jag känner din mor.

— Och du vill ännu icke säga mig hvem hon är?

— Jag kan det icke... jag får det icke, mitt barn.

— När får jag då veta det?

— En annan gång... längre fram...

— Och det är alldeles nödvändigt, att vi skiljas, Sigrid och jag?

— Ja, det är nödvändigt.

Han lutade hufvudet i handen och snyftade sakta.

Fru Berg reste sig upp och gick fram till honom, slog sina armar om hans hals och hviskade:

— Stackars min Hilding!... Stackars min gosse... mitt barn!

Den natten gick han, utan rast och ro, fram och tillbaka i sitt rum, men på morgonen låg han i en brännande feber.

* * *

Underliga rykten började gå i orten. De talade om ingenting mera och ingenting mindre än att fru Videnstam blifvit — vansinnig. En af tjänsteflickorna hade en dag funnit henne

på golfvet, afsvimmad, och sedan dess hade hon ej varit sig lik.

På flere dagar hade hon — berättade man — ej sagt ett enda ord, utan endast gått fram och tillbaka i sina rum och vridit händerna, under det hon suckat så djupt och tungt. Hon hade ingenting ätit, men hon hade druckit mycket — vin och konjak — och det såg ut som om hon druckit endast för att glömma.

Så hade en dag vansinnet alldeles brutit ut. Hon hade rasat, som om hon varit vild; hon hade slagit sönder flere dyrbara saker och det var endast med möda hon kunde lugnas.

Men det var äfven andra märkliga ting, som sades i bygden.

Då fru Videnstam råkat i denna sorgliga ställning, hade mannen ej gjort det allra minsta för att hjälpa henne. Han hade endast skickat efter läkare, men bestämdt vägrat att själf se henne eller tala med henne. Och hvad mera var! Han hade äfven förbjudit dottern att besöka modern.

Att förlofningen var uppslagen visste alla, men ingen kunde finna någon rimlig anledning därtill. Och nu låg han, den stackars ynglingen, sjuk där uppe i skogen.

Ja, Gud sig förbarme, ett sådant eländel!

Men det är ju så, att straffet en gång skall komma.

Har inte hon, människan, fru Videnstam, lefvat ett så lättsinnigt och uselt lif, att man inte kunde vänta annat än att det till slut skulle gå olyckligt! Hon hade skämt ut alla fruarne, satt en fläck så stor, att den knappt kunde tvås bort, på hela det äkta ståndet. Att straffet nu drabbade henne kunde inte vara annat än både rättvist och alldeles som det skulle vara.

Men den stackars beskedlige mannen och dottern! O, hvad det var synd om dem!

Nu gingo de där båda två, alldeles som skuggor. Något förfärligt, någonting hemskt måtte ha händt . . . men hvad?

Men hur de än grubblade sina hjärnor, var hemligheten lika ogenomtränglig, och alla stodo där lika okunniga om de verkliga förhållandena.

Men på Viby framskredo timmarne långsamt. Det var så dystert i de stora gemaken, intet leende syntes på någon mun, inga glada ord växlades.

Till och med tjänarne gingo till sina sysslor tysta och sorgbundna. Det var riktigt hemskt i det gamla huset.

* * *

Men så en dag sjuknade fru Videnstam ned, så att hon måste bäddas emellan lakan. Läka-

ren skakade bekymrad på hufvudet; han kunde ingenting uträtta.

Det kunde icke dröja länge förrän hon fick slippa sina plågor. Hjärnan var hårdt angripen.

Sent en kväll kom det bud till mannen, att han skulle komma in till sin hustru.

Men han gick icke.

Efter en stund kom dock läkaren in.

— Om ni önskar se er hustru en gång till i lifvet, så bör ni komma nu, genast.

Han talade kort och bestämdt.

— Er dotter är redan där inne.

Han reste sig långsamt och följde läkaren.

Nattlampan spred ett dämpadt, matt sken och kastade endast ett högst ofullständigt ljus öfver rummet.

Han ryste när han först kastade sin blick dit in. Men så steg han på.

Där i sängen låg hon, med ansigtet upphettadt af den starka febern, under det dottern knäböjde vid sängen.

Hon var nu vid sans.

— Sten!

Det lät som en drunknandes ångestskri.

Han gick fram till sängen.

— Här är jag, sade han.

— Kan du ... vill ... du förlåta ... mig? ...

Jag kan ... inte dö, förrän jag ... fått din ...

förlåtelse... Jag har syndat... mycket...
mycket... kan du... förlåta... mig?

Tårarne, som han så länge tillbakahållit, strömmade nu ohejdade fram. Han kunde ej hjälpa att han grät.

För hans själs ögon framdrogos ljusa och mörka taflor om hvarandra, men slutet blef, att han i henne såg endast sin ungdoms älskade, henne, som han alltid, trots alla hennes förvillelser, hållit kär.

Och han böjde sig ned öfver henne och tryckte sin mun mot hennes feberheta läppar.

Men på hennes ansigte spred sig ett leende, ljust och varmt som en sommarmorgon, och med ögon, som strålade af en öfverjordisk lycka hviskade hon:

— Tack, tack!... Bed också *honom*... förlåta!... Omtala... allt för... Sigrid och... honom!

På morgonen var sjukrummet förvandladt till ett dödsrum, men invid sängen, där den brottsliga kvinnans lik kvarlåg, knäböjde mannen.

Och i denna ställning fann honom vinter-solens första strålar den andra dagen, då de blygt och liksom rädda tittade in genom de tätta fönsterdraperierna.

* * *

Och dagarne voro långa, och tiden gick sakta. Sorg och bekymmer göra att tiden snigel-artadt skrider fram.

På Viby var det fortfarande lika tyst och ödsligt, lika dystert som det förut varit under de senast förflutna veckorna.

Begrafningen hade ägt rum i all enkelhet, och nu hade lifvet återtagit sin gamla enformiga, tunga prägel . . .

Sigrid var tyst och sluten, fadern likaså . . . Sörjde de? Omständigheterna vid *hennes* sjukdom och död voro ju sådana, att de kvarlämnat ett outplånligt intryck.

Ensamma gingo de med sina tankar, hvar och en bar *sin* börda, ingen af dem tänkte på att försöka trösta den andre . . .

Men så en dag fick Sigrid veta *allt*, och kort därefter uppsökte Videnstam Hilding Berg och omtalade alltsammans äfven för honom.

Hon hade ju på sin dödsbädd bedt honom göra detta!

Men grafven på kyrkogården var alltid smyckad med friska blommor, en kärleksgärd af de efterlevvande åt maken och modern.

Hon hade icke varit sådan hon bort vara, men hon hade ändå stått dem nära . . . Hon hade begått fel och synder, men hon hade ånkrat, hon hade lidit, och — döden hade försonat allt.

Ingen af dem talade om henne, men samma tankar tycktes besjåla dem och ofta träffades de händelsevis vid grafkullen.

— Är du här? sade han då.

— Ja, och äfven du?

— Ja.

Och så aflägsnade de sig tillsammans, tysta och sorgbundna.

Men grannarne förundrade sig.

— Han borde vara glad öfver, att han är henne kvitt, sade de.

— Ja, hon beredde honom icke många glada dagar, sade en annan.

Men *han* kom ihåg henne såsom sin ungdoms älskade . . . Hennes fel hade han förgätit . . . För honom var hon blott den enda kvinna han älskat, den enda kvinna, åt hvilken han offrat sin ungdoms och mannaålders hela innerliga och varma ömhet.

Men de båda, fadern och dottern, gingo där nästan som främlingar för hvarandra.

Båda ledde de af detta förhållande, men ingen tycktes kunna taga första steget till en förändring.

Men så en kväll, då hon satt inne i ett af rummen, med hufvudet lutadt i händerna och såg ut genom fönstret, inträdde han, tyst som han alltid brukade.

Han gick fram till dottern, satte sig på en ledig stol bredvid henne och sade:

— Det duger inte, att du sitter hemma så här beständigt, Sigrid. Du blir sjuk.

— Nå, än du själf då?

— Det är helt annat med mig... Jag är gammal... Jag har ingenting att lefva för...

— Och jag!... Tycker du då, att lifvet skall ha så stort värde för mig?

Hon smålog bittert.

— Du är ung... du har hela framtiden för dig...

— Ah, tala inte om framtid!... En gång trodde jag på lyckan, en gång såg jag dess skära rosor spira upp på min väg... men hösten kom, frosten kom, de kalla vindarna andades på min lustgård... bladen föllo af... och allt var slut... Det är vinter i mitt hjärta, vinter i mitt sinne... Jag önskar jag finge dö...

Hon hade, under det hon talade så, stirrat ut genom fönstret. Icke en muskel rörde sig i hennes ansigte; hon satt, som om hon varit gjuten i brons.

Fadern såg på henne med en bekymrad blick.

Detta gick icke an! Hon måste ut, bort från detta ställe, där allt gaf henne endast sorgliga, dystra påminnelser.

Och så skref han till en slägting till sig,

en faster, och bad henne mottaga dottern. Och han fick svar, att hon var välkommen.

Sigrid lät honom styra som han ville. Hon hade försjunkit i ett fullkomligt apatiskt tillstånd; hon kunde hvarken le eller gråta. Hennes handlingskraft var försvagad, allt hennes lefnadsmod var borta.

Och så blef det beslutadt, att hon skulle resa. Fadern skulle själf följa henne till fasterns egendom.

Där skulle hon nog bli frisk, där fanns ungdom och glädje, där erbjöds henne omväxling.

Och så en dag skulle hon återvända till föräldrahemmet, glad och lycklig och som förr bli hans *solstråle!*

Så trodde han, så hoppades han.

* * *

Ett par dagar före hennes afresa kom Hilding Berg till Viby.

Han var mycket förändrad, men så hade han ju också en lång tid legat sjuk.

Han var blek och under de stora blå ögonen hade han mörka ringar. På hela hans ansigte hade lidande och sorg tryckt sin stämpel. Han var knappast densamme som han förut varit.

Han mottogs vänligt, ja, nästan kärleksfullt af Videnstam.

Han hade kommit för att säga farväl, sade han.

Skulle han resa?

Ja, han hade fått plats vid en järnvägsbyggnad i södra Sverige. Han kom då närmare sin fostermor.

Han ville således bort från denna trakt, där han genomgått så mycket?

Ja, det ville han.

Men kapten Langenberg skulle väl stanna kvar?

Hade de då inte fått någon underrättelse, hade inte ryktet hunnit dem, visste de inte hvad som timat?

Nej.

Att kapten Langenberg hittats död i sitt rum i går morgse?

Nej, det hade de inte hört. Hur hade det tillgått?

Han hade skjutit sig. Revolvern låg bredvid honom i sängen, då en arbetsförman på morgonen sökte honom i något ärende.

Hvarför hade han gjort det?

Det var ingen, som kunde förstå det.

Men kunde han inte nu få hans plats, han som var så skicklig?

Det kunde ju hända, men det ville han inte . . . Han ville bort, långt bort . . . Dessutom var han för ung.

Ja, han visste ju själf hvad som var bäst.
Men att kaptenen fick ett *sådant* slut!

Ja, han hade på sista tiden varit sig så olik. Troligtvis hade han gjort det i en tillfällig sinnesförvirring.

Straff! Straff! Ja, visst var det straff. Veder-gällning!...

Sigrid kom in i rummet.

Tyst räckte hon honom handen. Fadern reste sig och försvann. Han kände sig öfverflödig... De två skulle utan vittnen få tala med hvarandra.

De hade icke förut sett hvarandra, sedan de fått veta *allt*.

Syskon!

Besynnerligt... märkvärdigt!

— Jag kommer för att säga farväl.

— Tänker också du resa?

— Ja... Och du?

— Min far vill det.

— När reser du?

— I öfvermorgon... och du?

— Så fort jag kan... Om möjligt redan i morgon.

Så blef det tyst en stund. Allt ibland kastade de en förstulen blick på hvarandra.

Så bröt hon till slut tystnaden.

— Hvarför stannar du inte här?

— Jag kan inte...

— Men nu tycker jag du skulle kunna stanna?

— Nej, jag kan det inte.

— Ja, det känner du förstås bäst själf...

Så blef det tyst igen.

Han reste sig upp.

— Får jag skrifva till dig någon gång? sade han.

— Ja, vi äro ju syskon.

Hon smålog sorgset.

— Och du vill svara mig?

— Ja... Och jag hoppas du någon gång besöker oss?

— Kanhända... längre fram...

— Träffar du din fostermor?

— Ja.

— Hälsa henne från mig!

— Tack!

Nu reste sig äfven hon.

— Vill du göra mig sällskap till Floras holme?

Hon såg upp på honom.

— Ja.

Han tog sin hatt i tamburen, och så gingo de ut.

Sanden under deras fötter knastrade när de gingo fram, högt uppe i luften slog en lärka sina drillar, annars var allting tyst.

Så kommo de ut på holmen. De små

glittrande vågorna skvalpade mot stranden, grönskan på holmens gräsmatta var så saftig, och alarne spredo en skarp doft omkring sig.

Länge stodo de tysta och sågo ut öfver den klara vattenspegel, som utbredde sig framför dem. Midt öfver sjön sågo de de gröna, branta stränderna och längst bort i grönskan framskyttade Sättra slottlika manbyggnad.

— Hvad jorden är skön! utbrast Sigrid.

Det var något af hennes forna känsla för denna trakts ovanliga skönhet, som rörde sig i hennes hjärta.

— Ja, den är skön... Den kunde vara ett paradys, men människorna hafva gjort den till ett helvete, sade han tonlöst.

Hon såg på honom.

— I dag, Hilding, må vi förgäta... i dag må inga onda tankar få intaga våra sinnen, sade hon. Jag har allt sedan i går känt en sådan förunderlig frid i mitt hjärta.

— Att glömma... det är *omöjligt*...

— Vi måste lära oss det.

— Lifvets strid... minnet... nya bekymmer och sorger, äro ständigt redo att rifva upp de gamla såren...

— Men allt ibland strålar solen...

— Ja, för att genast åter gå i moln.

— Nej, för att belysa vår lefnadsväg, för att värma våra hjärtan och från dem utestänga

den kyla som hotar att låta våra känslor frysa till is...

— Bäst vore att helt och hållet sakna hjärta...

Båda tego några minuter. Så sade hon:

— Du ser allt i mörkt.

— Jag ser lifvet sådant det är.

— Kanske, men det finnes nog äfven mycket godt i lifvet...

— Ja, måhända, men då får detta ej komma till sin rätt. Det goda synes ej för all den synd, last och uselhet, som omgifver det...

— Men...

— Lefva inte de flesta människor endast för att tillfredsställa sina egna begär och önsningar? Finns det någonting annat än egoismen, som står i hög kurs?... Söla inte människorna sig i synd och last, glömmande allt för tillfredsställandet af sina onda begärelser... under det andra, oskyldiga, få lida, lida grymt, för deras synder?... Hvar finnes renhet, hvar finnes något sant, rätt och ädelt?... Inte på jorden.

— Men Hilding!

— Straffet, som människorna tro sig kunna undgå, kommer dock, men då drabbar det icke allenast den skyldige... utan äfven den oskyldige... Synden är skön... den är lockande... men dess följder...

— Låt oss glömma, Hilding! Låt det förflutna hvilat... Förlåter och eder skall varda förlåtet!...

Han såg ett ögonblick på henne.

— Du är god, du Sigrid! Ditt hjärta innesluter ej så mycket bitterhet som mitt.

— Jag har utkämpat min strid, Hilding... Jag har lidit, lika mycket, om inte mera än du, men jag känner mig i dag så lugn, så fridfullt stämd... Äfven du måste bannlysa dessa mörka tankar... äfven du måste blicka framåt, ej blott se tillbaka... Det ljusnar, Hilding!... Vi lefva här i världen, det onda finnes rundt omkring oss, men vi själfva måste hålla oss obesmittade däraf.

Han böjde hufvudet och teg en lång stund.

Så lyfte han upp blicken igen; det glänste så vackert i hans ögon, ett par klara tårar banade sig väg utför hans solbrynta kinder, och han sade, i det han räckte henne handen:

— Så skall jag alltid ihågkomma dina ord, Sigrid. Du har under denna tid undergått en stor förändring. Du lider ej mera, du.

— Jo, Hilding, icke är mitt lidande slut, men jag ser tillbaka på allt som en ond dröm. Jag har ännu ej till fullo vaknat upp från den samma, men jag känner, att morgonen håller på att randas, att skuggorna skingra sig och jag tycker mig redan se de första strålarne af

solen framskymta, solen, som bådard en ny dag, en ljus och klar dag . . . Lidandets och bekymrens natt skall flykta, Hilding. Låt oss se uppåt, låt oss göra hvad vi kunna för att skingrade mörka skuggorna inom oss och — omkring oss!

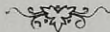
Hon hade talat som om hon sett en syn. De stora, blå ögonen uttryckte en hänförelse, som smittade honom.

Tyst höjde han sig ned och kysste henne sakta på den hvita pannan, tryckte hennes båda händer och sade:

— Så gå vi då ut i lifvet hvar för sig, Sigrid, att utkämpa dess strider . . . Farväll!

Ännu en lätt kyss på pannan, och Hilding gick.

Så länge hon kunde, följde hon med ögonen den resliga gestalten, ända tills den försvann bland parkens träd.

På WILH. SILÉNS förlag har utkommit

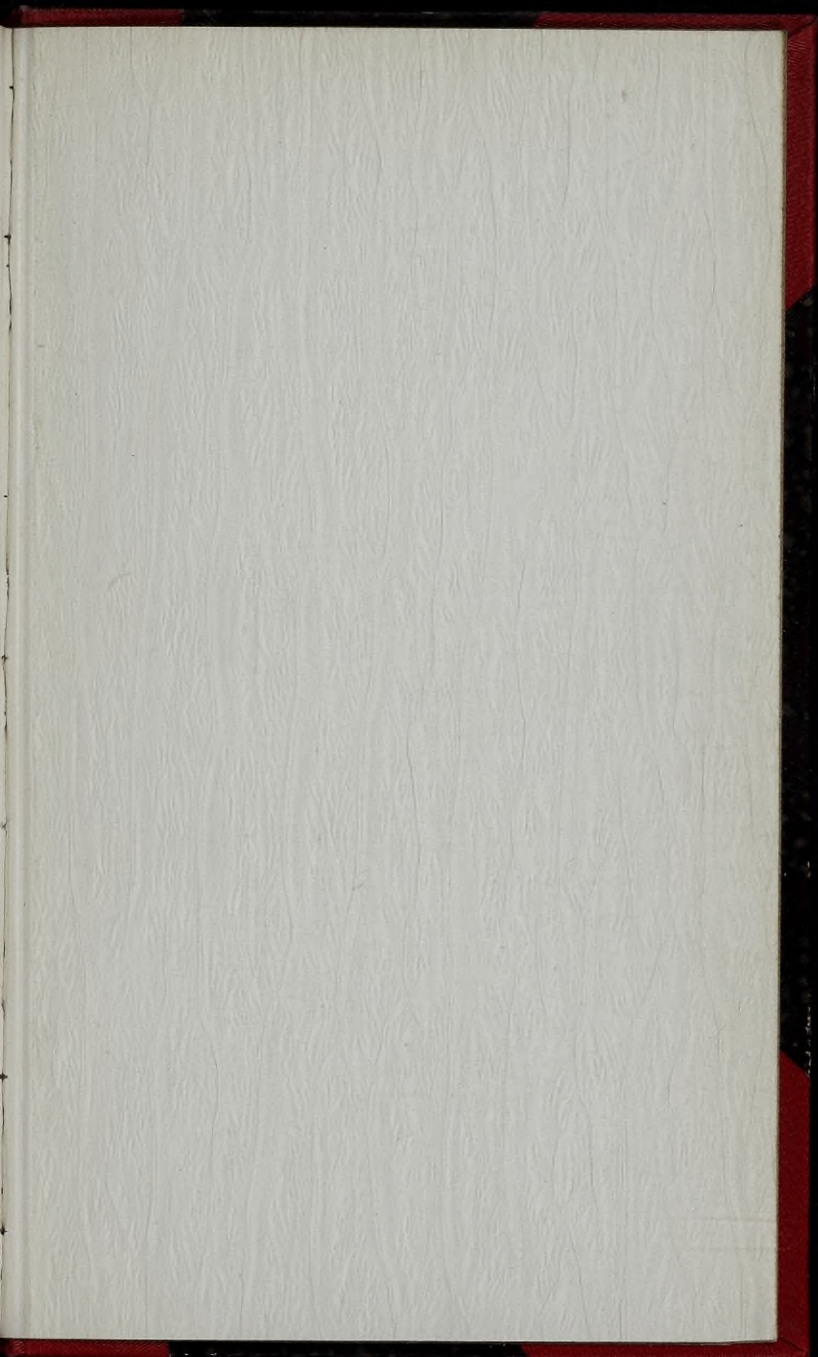
MARIONS SON

AF

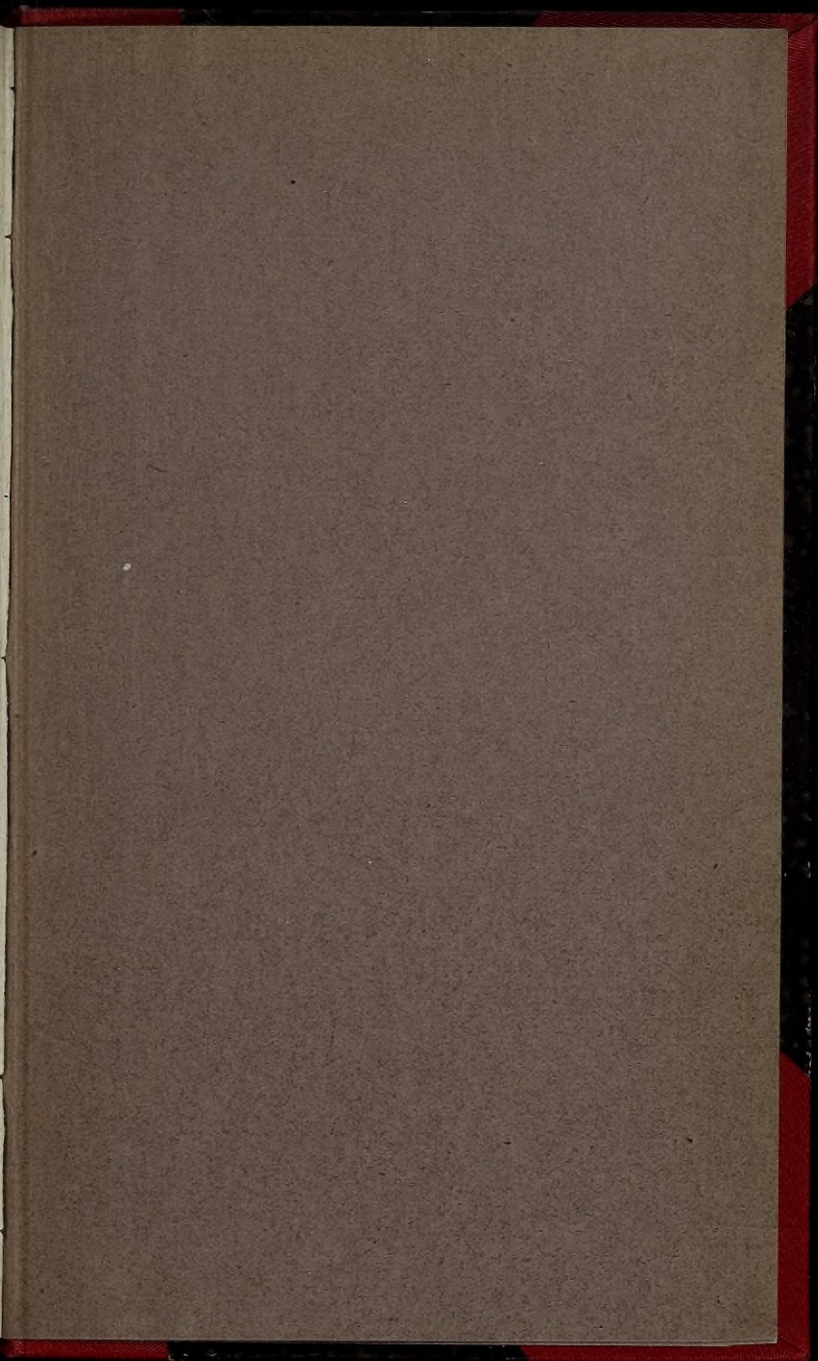
HARRY EDWARDS.

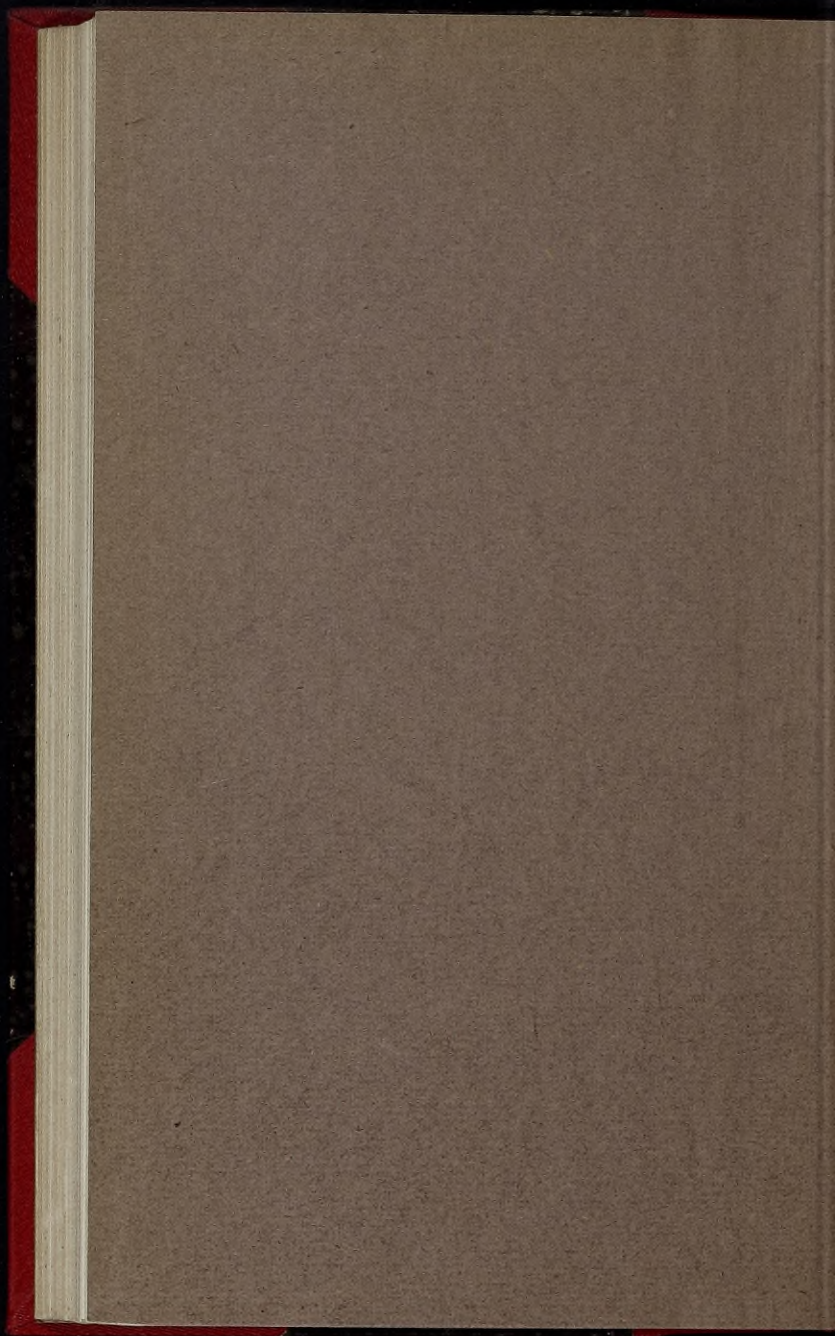
VID "CHICAGO RECORDS" STORA PRISTÄFLAN
TILLDELAD FÖRSTA PRISET
10,000 DOLLARS.

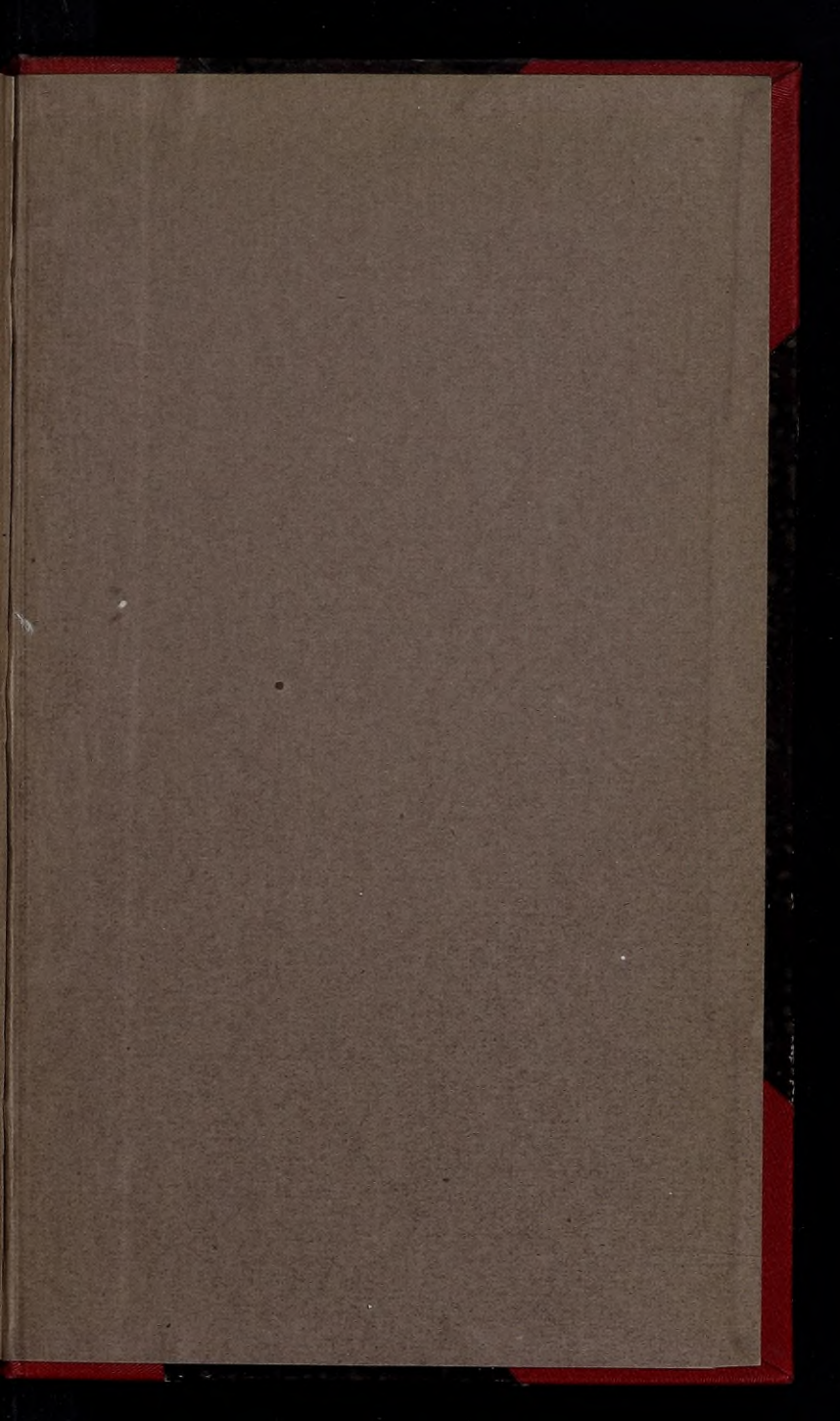
PRIS 2: 50.

Omslaget tryckt i Central-Tryckeriet 1897.

UNIVERSITETSBIBLIOTEKET, LUND

15000

401004466